

ORTAOKUL - İMAM HATİP ORTAOKULU

KUR'AN-I KERİM

8

DERS KİTABI

Bu kitap, Millî Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 30.11.2015 tarih ve 92 sayılı (ekli listenin 111'inci sırasında) kurul kararıyla 2016-2017 öğretim yılından itibaren 5 (beş) yıl süreyle ders kitabı olarak kabul edilmiştir.

Yazar

Fikri ÖZDEMİR

TUTKU YAYINCILIK

Her hakkı saklıdır ve **TUTKU YAYINCILIK SANAYİ ve TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ**'ne aittir. İçindeki şekil, yazı, metin ve grafikler, yayınevının izni olmadan alınamaz; fotokopı, teksir, film şeklinde ve başka hiçbir şekilde çoğaltılamaz, basılamaz ve yayımlanamaz.

ISBN:

978-975-8851-78-2

Editör

Abdurrahman YILMAZ

•

Dil Uzmanı

Osman Nuri BAYRAK

•

Görsel Tasarım Uzmanı

Aysel GÜNEY

•

Program Geliştirme Uzmanı

Zeynep TIRAŞ

•

Ölçme Değerlendirme Uzmanı

Kenan GEDİK

•

Rehberlik / Gelişim Uzmanı

Filiz YILMAZ

TUTKU YAYINCILIK

Kavacık Subayevleri Mah. Fahrettin Altay Cad. No.: 4/8 Keçiören/ANKARA

tel.: (0.312) 318 51 51 - 50 • belgegeçer: 318 52 51

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden ilâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan ilâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalar sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy.

GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsaid bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

(1881 - 1938)

İÇİNDEKİLER

ORGANİZASYON ŞEMASI	8
1. ÜNİTE: KUR'AN-I KERİM'İ TANIYALIM	9
I. KUR'AN-I KERİM'İN TEMEL KONULARI	10
1. Tevhid	14
2. Risalet	18
3. Ahiret	24
I. BÖLÜM DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI	30
II. KUR'AN'IN MESAJINI ANLIYORUM	34
1. Kur'an Kıssaları Öğreniyorum: Hz. Yakup, Hz. Yusuf	35
2. Sureleri Tanıyorum: Hucurât Suresi	45
3. Kur'an'dan Dualar Öğreniyorum (Neml 19)	53
4. Kur'an Kavramlarını Öğreniyorum: İslam, Takva, Sabır, Sulh	57
II. BÖLÜM DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI	72
2. ÜNİTE: KUR'AN-I KERİM'İ GÜZEL OKUMA	75
KUR'AN-I KERİM'İ GÜZEL OKUMA	76
I. OKUNACAK SURE VE AYETLER	78
II. TECVİT BİLGİSİ	97
1. İdgamlar	97
1.1. İdgam-ı Meal-Gunne	98
1.2. İdgam-ı Bila-Gunne	100
2. Sakin Mim'in Okunuş Şekilleri	101
3. Ra'nın Hükümleri	104
4. Vakf, İbtida, Vasl ve İşaretleri	109
5. Secde Ayetleri ve İşareti	118

III. EZBERLENECEK DUALAR, SURELER VE ANLAMLARI.....	125
1. Asr Suresini ve Anlamını Öğreniyorum.....	125
2. Kadir Suresini ve Anlamını Öğreniyorum.....	126
3. Ayetü'l Kürsi ve Anlamını Öğreniyorum	127
II. ÜNİTE DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI	130
SÖZLÜK.....	134
KAYNAKÇA.....	144

ORGANİZASYON ŞEMASI

Öğrencilerin dikkatini konuya çekmek amacıyla hazırlanmış güdüleme bölümü

Konuda öne çıkarılmak istenen dikkat çekici bilgileri gösteren Not Edelim bölümü

Konuda öğrenilen bilgileri pekiştirmek amacıyla hazırlanmış etkinlik çalışmalarını bölümü

1. Ünite

I. K. KERİMİN TEMEL KAVRULARI

Kur'an-ı Kerim'den diğer İlahî kitaplarla ayırtıcı özellikler nelerdir?

İnsan, eşya'nı mahallüküleri yaratmışların en şerefli ve en değerli olanıdır. Çünkü Yüce Allah (c.c.) , insana değerli özelliklere sahip bir varlık olarak yaratmıştır. Ona akıl ve irade vermiş, kendi rahından öğretilmiş ve insanı hâlisini kâğıp perçinini insan etmekte görevlendirilmiştir. İnsana pek çok nimet inanan eden Rabbinin Teâlâ (c.c.) , ona bazı sorumluluklar da yüklemiştir. İnsana sorumluluklarını bilmeleri, dünyada nasıl yaşamaları gerektiğini öğrenmek üzere de tarih boyunca birçok peygamber ve onlarla birlikte bazı İlahî kitaplarda gönderilmiştir. Allah'ın Teâlâ'nın (c.c.) göndermiş olduğu İlahî kitapların sonuncusu ve en mükemmeli, yüce kitabımız Kur'an-ı Kerim'dir.

Kur'an-ı Kerim, İbrahim efendi Hz. Muhammed'e (s.a.v.) ilk peygamberden itibaren başlanmıştır. Hz. Muhammed, amirü'l-umme velâyet adıyla da vahiy sırası devam etmiştir. Yüce kitabımız, Peygamber Efendimiz (s.a.v.) 610-632 yılları arasında, ayet ayet, sure sure indirilmiş ve peşpeş olarak yirmi üç yıldır nazırlanmıştır. İndirildiği andan itibaren İlahî vahiy sırası devam etmemiştir. Hz. Muhammed'in vefatından sonra da vahiy kâğıpları tarafsız olarak yazılmamıştır. Allah Rasûlünün (s.a.v.) vefatıyla vahiy vakti sona ermiştir. Kur'an tarafsız olarak indirilmiştir. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) vefatından hemen sonrasında yüce kitabımız, Hz. Ebu Bekir (s.a.) zamanında İki kâğıp olarak yazılmış, kâğıp hâline getirilmiştir. Muhtad'ah verilen bu İki Kur'an, Hz. Osman'ın (s.a.) hâllü'l-halâki'de yazılarak belli başlı İlahî vahiy meclislerine gönderilmiştir. Daha sonraki dönemlerde de bilhassa Kur'an yazılmıştır. Böylece yüce kitabımız, indirildiği şekilde günümüze kadar hiç değişmeden ulaşmıştır.

Not Edelim

Kur'an-ı Kerim belli başlı özelliklerdir:

- el Kur'an Allah (c.c.) tarafından ve insanıyla Rabbinin (c.c.) sözlerinden oluşmuştur.
- el Kur'an hem yazılı olarak hem de ezberlenerek korunmuştur.
- el Kur'an son İlahî kitap, artık kâğıp kitap gönderilmeyecektir.
- el Kur'an ok, yaz, nakil, nakletme ayetleri gönderilmeden önce insanlık kitap adını almıştır.
- el Kur'an hükümleri İlahî vahiy kâğıplarıyla yazılmıştır.

Özellikle bu bölümün sonunda ve (s.a.v.) zamanında, Allah Teâlâ'nın vahiy sırası devam etmemiştir. Hz. Muhammed'in vefatından sonra da vahiy kâğıpları tarafsız olarak yazılmamıştır. Allah Rasûlünün (s.a.v.) vefatıyla vahiy vakti sona ermiştir. Kur'an tarafsız olarak indirilmiştir. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) vefatından hemen sonrasında yüce kitabımız, Hz. Ebu Bekir (s.a.) zamanında İki kâğıp olarak yazılmış, kâğıp hâline getirilmiştir. Muhtad'ah verilen bu İki Kur'an, Hz. Osman'ın (s.a.) hâllü'l-halâki'de yazılarak belli başlı İlahî vahiy meclislerine gönderilmiştir. Daha sonraki dönemlerde de bilhassa Kur'an yazılmıştır. Böylece yüce kitabımız, indirildiği şekilde günümüze kadar hiç değişmeden ulaşmıştır.

Etkinlik

M. Ârif Özyürek, aşağıdaki dizelerinde neler anlatılmaktadır? Anladıklarınızı yorumlayınız.

"Bunlar sımsıkı bürünmüş her gün okunur ezberler de
Yüksek hiç manâ anlamaz mı bu şifârlarda
Lafız mülahazâ yoktur atıldıkları Kur'an'da
Çünkü kayıtlarda değil hepimiz manâları
Ya şâkir Nadir-ü Câlîlî, bakınız yazıldığına
Yahut âfakı geçip bir âkâdın toprağına
İnsanlığın hâli Kur'an, şunu hâllü'l-halâki'de
Ne mezarlığın okunmak ne de fal bakmak işi?"

Mevlânâ Celâleddîn

Kur'an, İlahî vahiy sırası devam etmemiştir. Hz. Muhammed'in vefatından sonra da vahiy kâğıpları tarafsız olarak yazılmamıştır. Allah Rasûlünün (s.a.v.) vefatıyla vahiy vakti sona ermiştir. Kur'an tarafsız olarak indirilmiştir. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) vefatından hemen sonrasında yüce kitabımız, Hz. Ebu Bekir (s.a.) zamanında İki kâğıp olarak yazılmış, kâğıp hâline getirilmiştir. Muhtad'ah verilen bu İki Kur'an, Hz. Osman'ın (s.a.) hâllü'l-halâki'de yazılarak belli başlı İlahî vahiy meclislerine gönderilmiştir. Daha sonraki dönemlerde de bilhassa Kur'an yazılmıştır. Böylece yüce kitabımız, indirildiği şekilde günümüze kadar hiç değişmeden ulaşmıştır.

1. ÜNİTE

KUR'AN-I KERİM'İ TANIYALIM

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Kur'an-ı Kerim'in temel özellikleri hakkında bir araştırma yapınız.
2. Tevhid, nübüvvet, risalet, ahiret, takva, sulh kavramlarının anlamlarını araştırınız.
3. Kur'an'dan, Allah'ın (c.c.)* birliğini konu alan iki ayet bularak defterinize yazınız.
4. Bir Kur'an mealinden, Yusuf suresini okuyunuz ve bu surenin içeriği hakkında bilgi edininiz.
5. Hucurât suresini bir Kur'an mealinden okuyarak bu sureden ahlaki ilkeler çıkarınız. Çıkardığınız ilkeleri defterinize not ediniz.

* "Ce ı Ce â ühü" fidesinin k s a t m ş d r ve "Şan yöced r." an am nda, A ahü Teâ â ya sayg amac ya söy en r.

I. KUR'AN-I KERİM'İN TEMEL KONULARI

Kur'an-ı Kerim'i diğer ilahi kitaplardan ayıran özellikler nelerdir?

İnsan, eşref-i mahlûkâtır yani yaratılmışların en şerefliisidir. Çünkü Yüce Allah (c.c.), insanı üstün özelliklere sahip bir varlık olarak yaratmıştır. İnsana akıl ve irade vermiş, onu halifesi kılıp yeryüzünü imar etmekle görevlendirmiştir. İnsana pek çok nimet ihsan eden Rabb'imiz (c.c.), ona bazı sorumluluklar da yüklemiştir. İnsana sorumluluklarını bildirmek, dünyada nasıl yaşaması gerektiğini öğretmek üzere de tarih boyunca birçok peygamber ve onlarla birlikte bazı ilahi kitaplar göndermiştir. Allahü Teâlâ'nın göndermiş olduğu ilahi kitapların sonuncusu ve en mükemmeli, yüce kitabımız Kur'an-ı Kerim'dir.

Kur'an-ı Kerim, âlemlerin efendisi Hz. Muhammed'e (s.a.v.)^{*} kırk yaşındayken indirilmeye başlamıştır. Hz. Muhammed (s.a.v.), altmış üç yaşında vefat edene kadar da vahiy süreci devam etmiştir. Yüce kitabımız, Peygamber Efendimize (s.a.v.) 610-632 yılları arasında, ayet ayet, sure sure indirilmiş ve yaklaşık olarak yirmi üç yılda tamamlanmıştır. İndirildiği andan itibaren hem ezberlenmiş hem de vahiy kâtipleri tarafından yazılmıştır. Allah Resulü'nün (s.a.v.) vefatıyla vahiy sona ermiş, Kur'an tamamlanmıştır. Efendimizin (s.a.v.) vefatının hemen sonrasında yüce kitabımız, Hz. Ebu Bekir (r.a.)^{**} zamanında kitap hâline getirilmiştir. **Mushaf** adı verilen bu ilk Kur'an nüshası, Hz. Osman'ın (r.a.) halifeliği döneminde çoğaltılarak belli başlı İslam merkezlerine gönderilmiştir. Daha sonraki dönemlerde de binlerce Kur'an basılmıştır. Böylece yüce kitabımız, indirildiği şekliyle günümüze kadar hiç değişmeden ulaşmıştır.

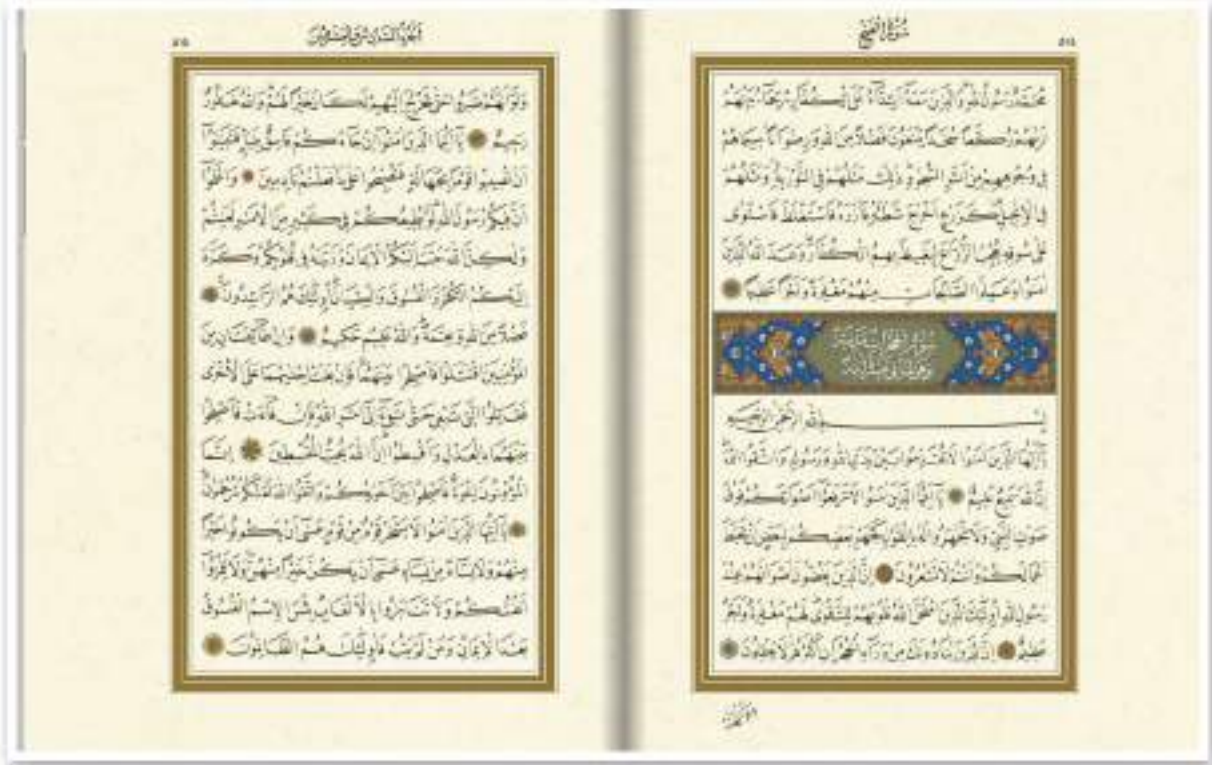
Not Edelim

Kur'an'ın belli başlı özellikleri

- Kur'an Allah (c.c.) kelamıdır ve tamamıyla Rabb'imizin (c.c.) sözlerinden oluşmuştur.
- Kur'an hem yazılı olarak hem de ezberlenerek korunmuştur.
- Kur'an son ilahi kitaptır, artık kutsal kitap gönderilmeyecektir.
- Kur'an; ırk, renk, milliyet ayrımı gözetmeksizin tüm insanlara hitap eder.
- Kur'an'ın hükümleri kıyamete kadar geçerliliğini koruyacaktır.

* "Sa'a âhû'a eyh' vese'em." fidesinin kâsâti mîş'dir. "Allah ona yan Peygamberine ze rahmet etsin, hay'ı ar, y'ker, güze'ker versin." demektir.

** "Rad ya' âhû' anih." fidesinin kâsâti mîş şek'dir. "Allah ondan raz' olsun." anlamına gelen bir dua ve saygı fidesidir.

Kur'an, Yüce Allah'ın (c.c.) gönderdiği son ilahi kitaptır.

Kur'an, kâinatın efendisi olan Son Peygamber Hz. Muhammed'e (s.a.v.) vahiy yoluyla gönderilmiştir. Önceki ilahi kitaplar, peygamberleri hayattayken yazıya geçirilememiştir. Bu sebeple de asıllarını koruyamamıştır. Yüce kitabımız ise indirildiği andan itibaren hem yazılmış hem de ezberlenmiştir. Tevatür yoluyla nakledilerek ilk indiği şekliyle günümüze kadar ulaşmıştır. Rabb'imiz (c.c.), Kur'an-ı Kerim'i "sözlerin en güzeli" olarak nitelendirmektedir. Bir ayette Kur'an'ın bazı özelliklerini şöyle açıklamaktadır: "Allah sözün en güzelini, birbirleriyle uyumlu ve bıkmadan tekrar tekrar okunan bir kitap olarak indirdi. Rablerinden korkanların, bu kitabın etkisinden tüyleri ürperir, derken hem bedenleri hem de gönülleri Allah'ın zikrine ısınıp yumuşar. İşte bu Kitap, dilediğini kendisiyle doğru yola ilettiği hidayet rehberidir. Allah kimi de saptırırsa artık ona yol gösteren olmaz."¹

Kur'an-ı Kerim, Allahü Teâlâ'nın kelimidir ve Rabb'imiz (c.c.) tarafından gönderilmiştir. Bir ayet-i kerime bu durum şöyle açıklanmaktadır: "Kendisinde hiçbir şüphe bulunmayan bu Kitab'ın indirilişi, âlemlerin Rabb'i tarafından"dır."² Yüce kitabımız, insanları hak yoluna, hidayete ulaştırmak üzere gönderilmiştir. Kur'an'da bu hususta şöyle buyrulmaktadır: "Kur'an, namazı dosdoğru kılan, zekâtı veren ve ahirete de kesin olarak inanan müminler için bir hidayet rehberi ve bir müjdedir."³

1. Zümer sures , 23. ayet.

2. Secde sures , 2. ayet.

3. Nem sures , 2. ayet.

Not Edelim

"Gerçekten bu Kur'an en doğru olan yola götürür ve iyi işler yapan müminler için büyük bir mükâfat olduğunu ve ahirete inanmayanlar için elem dolu bir azap hazırladığımızı müjdelir."

İstâ suresi, 9-10 ayetler.

Yüce kitabımızı Kur'an-ı Kerim'i okumaya önem vermeliyiz.

Kur'an-ı Kerim, Rabb'imizin (c.c.) bize hitabıdır. Cenab-ı Hak (c.c.) bizlere lütufta bulunmuş, Kur'an'la seslenmiştir. Bize düşen, Allah'ın (c.c.) göndermiş olduğu bu hitaba kulak vermek, onu okumak, anlamak, hayatımıza ilahi kelam doğrultusunda yön vermektir. Zaten Kur'an-ı Kerim, insanlar onu okusun, anlasın, ayetleri üzerinde düşünsün ve doğru yolu bulsun diye gönderilmiştir. Bir ayette, "...İnsanlara, kendilerine indirileni açıklaman ve onların da (üzerinde) düşünmeleri için sana bu Kur'an'ı indirdik."¹ buyrulur bu duruma dikkat çekilir.

¹ Nah suresi, 44. ayet.

Not Edelim

O KİTAP

"Hasta olsam ilacım, çorbam, sütüm o kitap..."

Suda mantarım, gökte paraşütüm o kitap..."

Necip Fazıl KISAKÜREK, Çile, s. 362.

Etkinlik

M. Âkif Ersoy, aşağıdaki dizelerinde neler anlatmaktadır? Arkadaşlarınızla konuşunuz.

"İbret olmaz bize her gün okuruz ezber de

Yoksa hiç mana aranmaz mı bu ayetlerde.

Lafzı muhkem yalnız anlaşılan Kur'an'ın,

Çünkü kaydında değil hiçbirimiz mananın.

Ya açar Nazm-ı Celil'in, bakarız yaprağına,

Yahut üfler geçeriz bir ölünün toprağına.

İnmemiştir hele Kur'an, şunu hakkıyla bilin.

Ne mezarlıkta okunmak ne de fal bakmak için."

Mehmet Âkif ERSOY, Safahat, s. 330.

Kur'an, İslam dininin temel kaynağıdır. Yüce dinimize göre inanılması gereken temel iman esasları, yerine getirilmesi gereken ibadetler, uyulması gereken ahlak ilkeleri Kur'an'da açıklanmaktadır. Son ilahi kelam olan Kur'an, ortaya koyduğu ilkelerle, yaptığı açıklamalarla insanlığa hayat verecek, beşeriyeti karanlıklardan aydınlığa çıkaracak bir kitaptır. Ancak bunun gerçekleşmesi için insanların Kur'an'ı okuması, anlaması, içinde neler anlatıldığını öğrenmesi gerekmektedir. Allah kelamı Kur'an'dan tam anlamıyla faydalanabilmek için onu iyi tanımak ve ana konularını bilmek şarttır. Şimdi bizler de Kur'an'ın temel konuları arasında yer alan tevhid, risalet ve ahiretle ilgili bilgi edinelim.

1. Tevhid

Allah'ın bir olması ne demektir?

Tevhid, kelime olarak bir olma, birleme, bir sayma anlamlarına gelmektedir. Dinî bir terim olarak ise tevhid; Allah'ın (c.c.) zâtı, sıfatları ve fiilleri itibarıyla bir olması, eşinin, benzerinin, denginin, ortağının bulunmaması demektir. Tevhid, ilahi dinlerin temelidir. İlk insan ve ilk peygamber olan Hz. Âdem'den (a.s.)¹ son peygamber Hz. Muhammed'e (s.a.v.) kadar bütün peygamberler insanları tevhid inancına çağırmışlardır. Bu durum bir ayet-i kerimede şöyle belirtilir: "**Senden önce gönderdiğimiz bütün peygamberlere, 'Şüphesiz, benden başka hiçbir ilah yoktur. Öyleyse bana ibadet edin.'** diye vahyetmişizdir."² Ancak zaman içinde toplumlarda peygamberlerin öğrettiği tevhid inancından sapmalar olmuş, insanlar Allah'ın (c.c.) birliğini unutup yanlış birtakım inançlara yönelmişlerdir. Bunun üzerine Rabb'imiz (c.c.) çeşitli dönemlerde insanları tevhid inancına yöneltmek için tekrar peygamberler görevlendirmiştir. Allahü Teâlâ'nın gönderdiği peygamberlerin sonuncusu olan Hz. Muhammed'e (s.a.v.) vahyedilen Kur'an'ın ana konularından biri de tevhidtir. Yüce kitabımız tevhid üzerinde önemle durmuş, Allah'ın (c.c.) bir olduğunu, ondan başka ilah olmadığını vurgulamıştır. Mesela Kur'an'da şöyle buyrulmuştur: "**Allah kendisinden başka hiçbir ilah olmayandır. Diridir, Kayyum'dur. Onu ne bir uyuklama tutabilir ne de uyku. Göklerdeki her şey, yerdeki her şey onundur...**"³ Başka bir ayette ise "O, Allah'tır. Ondan başka hiçbir ilah yoktur. Dünyada da ahirette de hamd O'na mahsustur. Hüküm yalnızca onundur. Kesinlikle O'na döndürüleceksiniz."⁴ buyrulur. Yüce kitabımızda, "Allah şöyle dedi: İki ilah edinmeyin. O, ancak tek ilahtır. O hâlde yalnız benden korkun."⁵ buyrulur da tevhid inancından sapanlar uyarılmıştır.

Allahü Teâlâ'nın gönderdiği son din olan İslamiyet Arap Yarımadası'nda doğmuştur. İslam'ın kutsal kitabı Kur'an-ı Kerim'in ilk muhatabı da burada yaşayan insanlar olmuştur. İslam'ın geldiği dönemde Arap Yarımadası'nda en yaygın inanç putperestlikti. Arapların büyük çoğunluğu Allah'ın (c.c.) birliği anlamına gelen tevhid inancından uzaklaşmıştı ve putlara tapıyordu. Esasen putperest Araplar Allah'ın (c.c.) varlığını inkâr etmiyorlardı. Bu durum bir ayet-i kerimede şöyle belirtilmektedir: "**Andolsun, eğer onlara, 'Gökleri ve yeri kim yarattı?' diye sorsan mutlaka 'Allah.' derler...**"⁶ Ancak putperest Araplar, putları Allah (c.c.) ile aralarında aracı kabul ediyorlar, onlardan şefaât umuyorlardı ve "...Biz onlara sadece, bizi Allah'a daha çok yaklaştırsınlar diye ibadet ediyoruz..."⁶ diyorlardı. Böylece tevhid inancından sapıyor ve Allahü Teâlâ'ya ortak koşuyorlar yani şirke düşüyorlardı.

* "A eyh sse am." İades n n k sat m ş şek o up "Se am, esen k, y k, hay r onun üzer ne o sun." manas na ge en b r dua İades d r.

1. Enb yâ sures , 25. ayet.
2. Bakara sures , 255. ayet.
3. Kasas sures , 70. ayet.
4. Nah sures , 51. ayet.
5. Lokman sures , 25. ayet.
6. Zümer sures , 3. ayet.

Not Edelim

İslam dinini bir bina kabul edecek olursak tevhid, bu dinin temelidir. Temel sağlam olmadan nasıl bina ayakta kalmazsa tevhid inancı olmadan da İslam olmaz.

Kelime-i tevhid: Lâ ilâhe illallâh, Muhammedün Resulullah

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ

Anlamı: Allah'tan (c.c.) başka ilah yoktur, Hz. Muhammed (s.a.v.) onun elçisidir.

Kelime-i şehadet: Eşhedü en lâ ilâhe illallâh ve eşhedü enne Muhammeden abdühû ve resulüh.

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

Anlamı: Ben şehadet ederim ki Allah'tan (c.c.) başka ilah yoktur, yine şehadet ederim ki Hz. Muhammed (s.a.v.) onun kulu ve elçisidir.

Resul-ü Ekrem Efendimiz (s.a.v.) İslam'ı tebliğe başladığında, insanlara ilk olarak putlara tapmanın anlamsızlığını ve tevhid inancını anlatmıştır. Kur'an'ın, Mekke Dönemi'nde indirilen ayetlerinde daha çok inanç esasları, özellikle de tevhid üzerinde durulmuştur. Kur'an, putlara tapmanın yanlışlığını açıklamış, Allah'ı (c.c.) insanlara doğru bir şekilde tanıtmış ve onları tevhid inancına çağırmıştır. Örneğin bir ayette şöyle buyrulmuştur: "O, kendisinden başka hiçbir ilah bulunmayan Allah'tır. O, mülkün gerçek sahibi, kutsal (her türlü eksiklikten uzak), barış ve esenliğin kaynağı, güvenlik veren, gözetip koruyan, mutlak güç sahibi, düzeltip ıslah eden ve dilediğini yaptırın ve büyüklükte eşsiz olan Allah'tır. Allah, onların ortak koştuklarından uzaktır."¹ Başka bir ayette de "O, gökleri ve yeri yaratandır. Size kendinizden eşler, hayvanlardan da (kendilerine) eşler yaratmıştır. Bu suretle sizi çoğaltıyor. Onun benzeri hiçbir şey yoktur. O, hakkıyla işitendir, hakkıyla görendir."² buyrulurak Allah'ın bir olduğu, eşinin ve benzerinin bulunmadığı vurgulanmıştır.

1. Haşr sures, 23. ayet.

2. Şûrâ sures, 11. ayet.

Etkinlik

"De ki: O, Allah'tır, bir tektir.

Allah Samed'dir (Her şey O'na muhtaçtır, O ise hiçbir şeye muhtaç değildir.).

Ondan çocuk olmamıştır (Kimsenin babası değildir.). Kendisi de doğmamıştır (Kimsenin çocuğu değildir.).

Hiçbir şey O'na denk ve benzer değildir."

İhlâs suresi, 1-4. ayetler.

İhlâs suresinde Cenab-ı Allah'ın (c.c.) hangi özelliklerinden söz edilmektedir? Arkadaşlarınızla belirleyiniz.

İslam dini, Arap toplumunda yaygın olan putperestliği ve şirki yasaklamış, insanları tevhid inancına çağırmıştır.

Kur'an'ın indirildiği dönemde sadece Arap Yarımadası'nda değil, dünyanın başka birçok bölgesinde de tevhid inancından sapmalar olmuştu. Örneğin Hristiyanlar ve Yahudiler, peygamberlerinin gösterdiği tevhid inancından sapmışlar, Allah'a (c.c.) ortak koşmaya başlamışlardı. Kur'an-ı Kerim, onların yanlış yolda olduğunu şöyle açıklamaktadır: “(Yahudiler) Allah'ı bırakıp hahamlarını, (Hristiyanlar ise) rahiplerini ve Meryem oğlu Mesih'i Rab edindiler. Oysa bunlar da ancak, bir olan Allah'a ibadet etmekle emrolunmuşlardır. Ondan başka hiçbir ilah yoktur. O, onların ortak koştıkları her şeyden uzaktır.”¹

Not Edelim

Rabb'imiz (c.c.), şöyle buyurmaktadır:

“De ki: Ey kitap ehli! Bizimle sizin aranızda ortak bir söze gelin: Yalnız Allah'a ibadet edelim. O'na hiçbir şeyi ortak koşmayalım. Allah'ı bırakıp da kimimiz kimimizi ilah edinmesin. Eğer onlar yine yüz çevirirlerse deyin ki: Şahit olun, biz Müslümanlarız.”

Âl-i İmrân suresi, 64. ayet.

Yüce kitabımız Kur'an-ı Kerim sadece tevhid yani Allah'ın (c.c.) birliği üzerinde durmamış, bu konuda insanları ikna edici deliller de ileri sürmüştür. Örneğin bir ayet-i kerimede, “De ki: Eğer onların iddia ettiği gibi Allah'la beraber (başka) ilahlar olsaydı o zaman o ilahlar da arşın sahibine ulaşmak için elbette bir yol ararlardı.”² buyrulmuştur.

Etkinlik

“Allah hiçbir çocuk edinmemiştir. Onunla birlikte başka hiçbir ilah yoktur. Öyle olsaydı her ilah kendi yarattığını alır götürür ve mutlaka birbirlerine üstün gelmeye çalışırlardı...”

Mû'minûn suresi, 91. ayet.

“Eğer yerde ve gökte Allah'tan başka ilahlar olsaydı kesinlikle ikisinin de düzeni bozulurdu. Demek ki Arş'ın Rabb'i Allah onların nitelemelerinden uzaktır, yücedir.”

Enbiyâ suresi, 22. ayet.

Yukarıdaki ayet-i kerimelere göre birden fazla ilah olsa kâinatta neler yaşanırdı? Beyin fırtınası yapınız.

1. Tevbe suresi, 31. ayet.

2. İsrâ suresi, 42. ayet.

Kur'an'a göre evrendeki düzen Allah'ın (c.c.) varlığını ve birliğini gösterir.

Kur'an-ı Kerim, tevhidin zıddını şirk olarak nitelendirir ve şirkten yani Allah'a (c.c.) ortak koşmaktan uzak durulmasını ister. Şirkin; zulüm ve Cenab-ı Hakk'ın (c.c.) asla affetmeyeceği büyük bir günah olduğunu belirtir. Bu konuyla ilgili bir ayette, “Şüphesiz Allah, kendisine ortak koşulmasını asla bağışlamaz. Bunun dışında kalan (günah) ları ise dilediği kimseler için bağışlar. Allah'a şirk koşan kimse, şüphesiz büyük bir günah işleyerek iftira etmiş olur.”¹ buyrulur.

2. Risalet

Peygamberler niçin gönderilmiştir? Düşününüz.

Risalet; peygamberlik, elçilik anlamına gelir ve yüce kitabımız Kur'an-ı Kerim'in temel konularından biridir. Nübüvvet kavramı da risaletle aynı anlama gelmektedir. Rabb'imiz (c.c.) kullarına kendisini tanıtmak, insanlara dünyevi ve uhrevi sorumluluklarını hatırlatmak, emirlerini, yasaklarını, dinî hükümleri bildirmek istemiştir. Bunun için de yine insanlar arasından, üstün sıfatlara sahip bazı kullarını elçi olarak seçip görevlendirmiştir. İşte bu elçilere peygamber, resul veya nebi, onların görevlerine de risalet denilmektedir. Resul kendisine ilahi kitap verilen peygamber, Nebi ise kendinden önceki peygamberin kitabındaki hükümleri tebliğ eden elçidir. Her resul nebidir. Fakat her nebi resul değildir. Risalet, dinin temel unsurlarından biridir. Risalet olmaksızın dinden söz etmek mümkün değildir. Çünkü dini insanlara tebliğ edenler, açıklayıp öğretenler, Cenab-ı Hakk'ın (c.c.) seçkin kulları olan peygamberlerdir.

1. N sâ sures , 49. ayet.

Risaletle vahiy arasında çok sıkı bir ilişki vardır. Çünkü Allah (c.c.), peygamber olarak görevlendirdiği kişilere vahiy göndermiştir. Hatta Yüce Allah'tan (c.c.) vahiy almak, peygamberleri diğer insanlardan ayıran en önemli özelliktir. Nitekim Kur'an'da şöyle buyrulmaktadır: "De ki: Ben de ancak sizin gibi bir insanım, (Ne var ki) bana, 'Sizin ilah'ınız ancak bir tek ilahtır.' diye vahyolunuyor..."¹

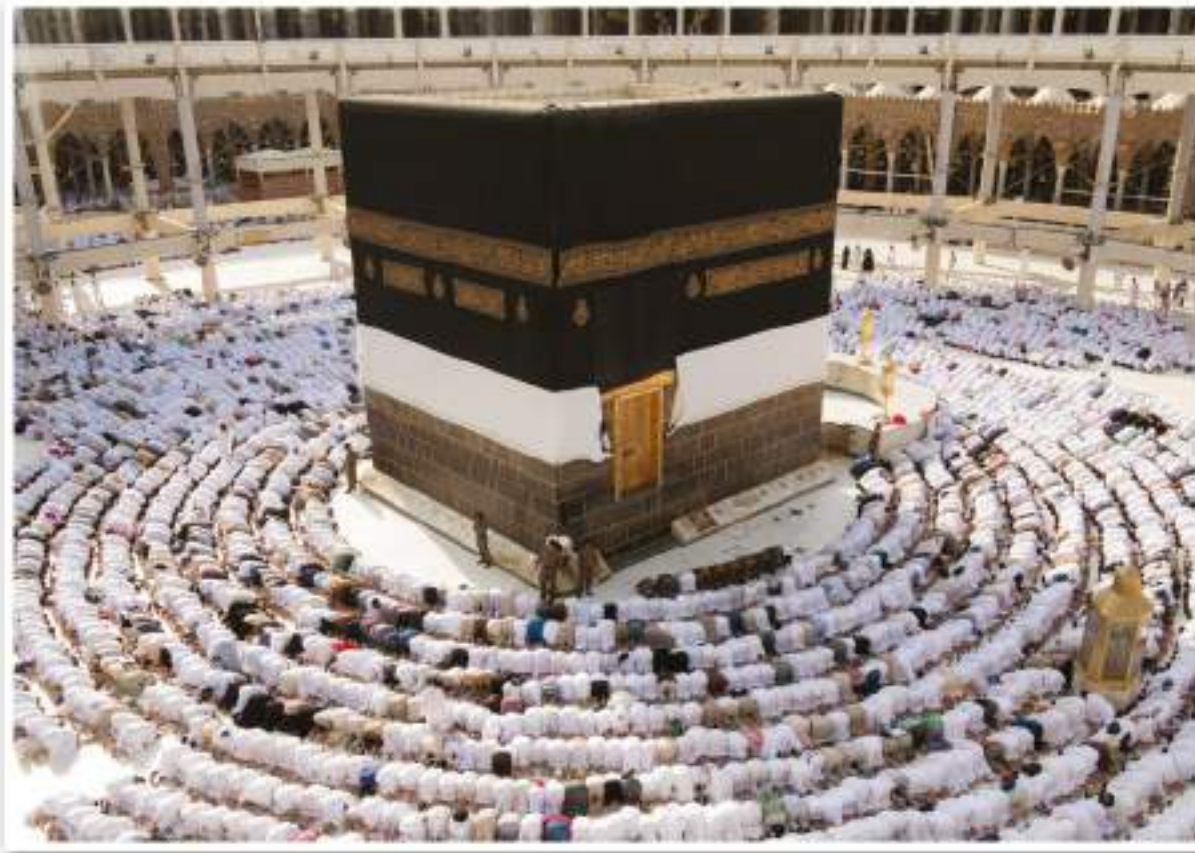
Allah (c.c.) risaletle görevlendirdiği elçilerine vahiy göndermiştir.

İnsanlar peygamberlerin yol göstericiliği sayesinde hak ve hakikati öğrenmişler, onların gösterdiği ilkelere uyarak barış içinde, mutlu ve huzurlu bir şekilde yaşamışlardır. Peygamberlerin getirdiği ilkelerin unutulduğu ya da gözardı edildiği dönemlerde ise insanlık cehalet karanlığına düşmüş, yeryüzünde kötülükler yaygınlaşmış, açlık, sefalet, savaşlar, zulümler her yanı kaplamıştır. Bundan dolayıdır ki risalet müessesesi çok önemlidir ve aynı zamanda Cenab-ı Hakk'ın (c.c.) kullarına bir lütfudur, ihsandır. Kur'an bu durumu şöyle açıklamaktadır: "Andolsun, Allah, müminlere kendi içlerinden; onlara ayetlerini okuyan, onları arıtıp tertemiz yapan, onlara kitap ve hikmeti öğreten bir peygamber göndermekle büyük bir lütufta bulunmuştur. Oysa onlar, daha önce apaçık bir sapıklık içinde idiler."²

1. Kehf sures , 110. ayet.

2. Â - İmrân sures , 164. ayet.

Risalet ve nübüvvet olmasaydı insanlar Allah'ı (c.c.) hakkıyla tanıyamazlar, O'na nasıl ibadet edeceklerini öğrenemezlerdi. Yanlış inanç ve davranışlara saparlardı, hak ve adaletten uzaklaşırlardı. Haram ve helali bilemezler, dünyada nasıl yaşamaları gerektiğini kavrayamazlardı. Niçin yaratıldıklarını, dünyada nasıl bir hayat yaşamaları gerektiğini, öldükten sonra nereye gideceklerini ve nelerle karşılaşacaklarını bilemezlerdi. İşte Rabb'imiz Teâlâ peygamberlerine risalet görevi vererek kullarını bu gibi konularda aydınlatmıştır.

Risalet müessesesi olmasa ibadetler konusunda bilgi sahibi olamazdık.

Risalet kurumu, insanlık tarihiyle birlikte başlamıştır. İlk insan olan Hz. Âdem (a.s.) aynı zamanda ilk peygamberdir. Rabb'imiz Teâlâ, Hz. Âdem'den (a.s.) sonra da tarih boyunca birçok peygamber göndermiştir. Bu durum Yunus suresinde, "Her ümmetin bir peygamberi vardır..."¹ ayetiyle belirtilmektedir. Nahl suresinde ise "Andolsun biz, her ümmete, 'Allah'a kulluk edin, tağuttan kaçının.' diye peygamber gönderdik. Allah onlardan kimini doğru yola iletti, onlardan kimine de (kendi iradeleri sebebiyle) sapıklık hak oldu. Şimdi yeryüzünde dolaşın da peygamberleri yalanlayanların sonunun ne olduğunu görün."² buyrulmaktadır. Kur'an'da peygamberlerin sayısı hakkında kesin bir bilgi yoktur. Ancak yüce kitabımızda yirmi beş peygamberin adı geçmekte ve bunlardan bazılarının da kıssası anlatılmaktadır.

1. Yunus sures , 47. ayet.

2. Nahl sures , 36. ayet.

İnsanlar her dönemde kendilerine doğru yolu gösterecek, yanlışlık ve kötülöklere karşı onları ikaz edecek bir uyarıcıya muhtaçtırlar. Bu sebeptir ki hayat kitabımız olan Kur'an-ı Kerim, tarihin her döneminde risalet müessesesinin var olduğunu ifade etmektedir. Bu konuyla ilgili bir ayette, "...Hiçbir ümmet yoktur ki aralarında bir uyarıcı gelip geçmiş olmasın."¹ buyrulmaktadır. Yüce kitabımız, "Biz peygamberleri ancak müjdeleyiciler ve uyarıcılar olarak göndeririz. Kim iman eder ve kendini düzeltirse onlara korku yoktur. Onlar mahzun da olacak değillerdir."² ayetiyle de peygamberlerin görevini açıklamaktadır.

Peygamberler, Allahü Teâlâ'nın elçileridir. Onlar, Allah'tan (c.c.) vahiy almakta, Rabb'imizin emir ve yasaklarını insanlara bildirmekte ve risalet görevini yapmaktadırlar. Bu sebeple de Cenab-ı Hakk'ın (c.c.) elçilerine itaat etmek farzdır. Kelam-ı İlahi bunu şöyle hatırlatmaktadır: "Biz her peygamberi, sırf Allah'ın izni ile itaat edilmeleri için gönderdik..."³

Kur'an-ı Kerim'de belirtildiği üzere Rabb'imizin (c.c.) bir insana vahiy göndermesi, onu risaletle görevlendirmesi büyük bir lütuftur. Bu lütfü da ancak seçkin özelliklere sahip kullar erişebilir. Bu konuda Kur'an'da Hz. Musa (a.s.) ile ilgili şöyle buyrulmaktadır: "(Allah) Ey Musa! Vahiylerim ve konuşmamla seni insanlar üzerine seçkin kıdım. Öyleyse sana verdiğimi al ve şükredenlerden ol, dedi."⁴

Etkinlik

"Müjdeleyiciler ve uyarıcılar olarak peygamberler gönderdik ki peygamberlerden sonra insanların Allah'a karşı bir bahaneleri olmasın. Allah mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir."

Nisâ suresi, 165. ayet.

"Ey kitap ehli! Peygamberlerin arası kesildiği bir sırada 'Bize ne müjdeleyici bir peygamber geldi ne de bir uyarıcı.' demeyiniz diye, işte size (hakikati) açıklayan elçimiz (Muhammed) geldi. (Evet,) size bir müjdeleyici ve uyarıcı gelmiştir. Allah her şeye hakkıyla gücü yetendir."

Mâide suresi, 19. ayet.

Yukarıdaki ayet-i kerimelere göre peygamberler niçin gönderilmiştir ve onların görevleri nelerdir? Arkadaşlarınızla konuşunuz.

1. Fâtır suresi, 24. ayet.
2. Enâm suresi, 48. ayet.
3. Nisâ suresi, 64. ayet.
4. Ârâf suresi, 144. ayet.

Risalet, önemli olmanın yanında aynı zamanda zor bir görevdir. Tek başına ortaya çıkıp insanların yüzyıllarca inandığı değerlere karşı çıkmak, onların tepkilerini göğüslemek sabır, kararlılık ve metanet gerektiren bir iştir. Bundan dolayıdır ki peygamberler tebliğ konusunda çok kararlı insanlardır. Baskılardan, işkencelerden, tehditlerden asla yılmazlar. Yüce kitabımız, peygamberlerin bu özelliğiyle ilgili olarak şöyle buyurmaktadır: **“Daha önce gelip geçen o peygamberler, Allah’ın vahiylerini tebliğ eden, Allah’tan korkan, başka hiç kimseden korkmayan kimselerdir. Allah hesap görücü olarak yeter.”**¹

Kur’an-ı Kerim’de yer alan temel konulardan biri, peygamberlerin ve geçmiş toplumların hayatlarını anlatan kıssalardır. Kur’an’da Hz. Âdem (a.s.), Hz. Nuh (a.s.), Hz. İbrahim (a.s.), Hz. Musa (a.s.), Hz. Yusuf (a.s.), Hz. İsa (a.s.) vb. peygamberlerin kıssaları anlatılmaktadır. Yüce kitabımız, kıssalar yoluyla bizlere öğütler verir, geçmişte yaşamış ümmetlerin içine düştüğü yanlışları ortaya koyar ve bunlardan ders almamızı ister. Nitekim bir ayet-i kerimede, **“Andolsun ki onların (peygamberlerin) kıssalarında akıl sahipleri için ibret vardır...”**² buyrulur. Kur’an, kıssaları anlatarak bizlere peygamberlerin tevhid mücadelelerini, davalarına bağlılıklarını, Allah’a (c.c.) olan imanlarındaki samimiyeti örnek gösterir. Onların güzel ahlaklarını örnek almamızı amaçlar.

Not Edelim

“(Ey Muhammed!) Peygamberlerin haberlerinden, kendileriyle senin kalbini pekiştirdiğimiz her bir haberi sana aktarıyoruz. Bunlarda, sana hak, müminlere de bir öğüt ve hatırlatma gelmiştir.”

Hûd suresi, 120. ayet.

Yüce kitabımızda açıklandığı üzere risalette amaç tebliğdir, inanıp inanmamak ise insana kalmıştır. İnanan ve inancının gereğini yerine getirenler Allah (c.c.) tarafından cennetle mükâfatlandırılacak, risalette kulak tıkayan ve peygamberlerin tebliğinden yüz çevirenler ise cehennemde cezalarını çekeceklerdir. Nitekim Cenab-ı Allah (c.c.) peygamberlerini risalet vazifesiyle görevlendirmiştir ancak onlara, iman etme konusunda insanları zorlama yetkisi vermemiştir. Bir ayette bu durum şöyle belirtilir: **“Eğer yüz çevirirlerse (bilesin ki) biz seni onlara bekçi göndermedik. Sana düşen, sadece tebliğdir...”**³ Aynı konuyla ilgili başka bir ayette de **“Allah’a itaat edin, Peygamber’e de itaat edin. Eğer yüz çevirirseniz bilin ki elçimize düşen, sadece apaçık bir tebliğdir.”**⁴ buyrulur.

1. Ahzâb suresi, 39. ayet.
2. Yusuf suresi, 111. ayet.
3. Şûrâ suresi, 48. ayet.
4. Teğâbûn suresi, 12. ayet.

Risalet görevi güvenilir bir insan olmayı gerektirir. Çünkü hiç kimse, güvenilir olmayan bir insanın söylediklerine inanmaz; onun söylemesiyle dinini, inancını terk etmez. Güvenmediği, inanmadığı bir insanın peşinden gitmez. Bu nedenle de bütün peygamberler son derece güvenilir insanlardır. Kur'an'da "Hiçbir peygamberin emanete hıyanet etmesi düşünülemez..."¹ buyrulurken peygamberlerin güvenilirliğine dikkat çekilir. Başka bir ayette de "Kitapta İbrahim'i de an. Gerçekten o, son derece dürüst bir kimse, bir peygamber idi."² buyrulur.

Kur'an'da hayatı anlatılan peygamberlerden biri de Hz. İbrahim'dir (a.s.)-(Halilurrahman Camii-Şanlıurfa).

Not Edelim

Kâinatın Efendisi Hz. Muhammed (s.a.v.) son derece dürüst ve güvenilir bir insandı. Bundan dolayı Mekkeliler onu, **Muhammedü'l-Emin** (Güvenilir Muhammed) diye çağırıyorlardı.

1. Â - İmrân sures , 161. ayet.
2. Meryem sures , 41. ayet.

Tarihin çeşitli dönemlerinde insanlar, Allahü Teâlâ'nın kendi içlerinden birini risaletle görevlendirmesine şaşırılmış ve karşı çıkmışlardır. Peygamberleri sihirbaz, büyücü, kâhin gibi ifadelerle nitelendirerek onlarla alay etmişlerdir. Kur'an onların bu tutumunu şöyle kınamaktadır: "İçlerinden bir adama, insanları uyar ve iman edenlere, Rableri katında kendileri için bir doğruluk makamı bulunduğunu müjdele, diye vahyetmemiz, insanlar için şaşılacak bir şey mi oldu ki o kâfirler, 'Bu elbette apaçık bir sihirbazdır.' dediler?"¹

Günümüzde dünyada açlık, savaşlar, ölümler, cinayetler vb. birçok olumsuzluk yaşanmaktadır. Bu olumsuzlukların önlenmesinde risaletin önemi daha da artmaktadır. Geçmişte olduğu gibi günümüzde de beşeriyet ilahi vahye kulak verir, peygamberlerin yolundan giderse saadete, kurtuluşa ulaşacaktır.

3. Ahiret

Ahiret günü denince aklınıza neler geliyor?

İslam dininde yer alan temel inanç esaslarından biri ahirete imandır. **Ahiret** sözlükte son, sonra gelen, öteki gibi anlamlara gelmektedir. Dinî bir terim olarak ise ahiret, kıyametten sonraki yeniden dirilişe başlayacak ve ebediyete kadar devam edecek olan hayata denir. Ba's yani öldükten sonra yeniden dirilme, haşr, hesap, mizan, şefa'at, sırat, cennet, cehennem gibi kavramlar ahiret hayatının aşamalarını ifade eder. Ahiret hayatı, Kur'an'ın temel konularından biridir. Yüce kitabımız, ahiret hayatıyla ilgili oldukça geniş bilgiler vermektedir. Kur'an, ölümden sonraki hayat için ahiret gününün yanı sıra buluşma günü², toplanma günü, aldanma günü³, ebedîlik günü⁴, pişmanlık günü⁵ gibi ifadeleri de kullanmaktadır.

Kutsal kitabımızın üzerinde durduğu öncelikli husus, ahiret gününe imandır. Kur'an'da belirtildiğine göre ahiret gününe inanmak, İslam'da olduğu gibi ondan önceki ilahi dinlerde de temel inanç esaslarından biridir. Bu konuyla ilgili olarak Kur'an'da şöyle buyrulur: "Şüphesiz, inananlar (Müslümanlar) ile Yahudiler, Hristiyanlar ve Sâbiîlerden (her bir grubun kendi şeriatında) 'Allah'a ve ahiret gününe inanan ve salih ameller işleyenler için Rableri katında mükâfat vardır; onlar korkuya uğramayacaklar, mahzun da olmayacaklardır.' (diye hükmedilmiştir)."⁶ Başka bir ayette de "... Kim Allah'ı, meleklerini, kitaplarını, peygamberlerini ve ahiret gününü inkâr ederse derin bir sapıklığa düşmüş olur."⁷ buyrulur. Ahireti inkâr edenlerin büyük bir yanlışlığı içinde olduğu ifade edilmektedir.

1. Yunus sures , 2. ayet.

2. Mû'm n sures , 15. ayet.

3. Teğâbûn sures , 9. ayet.

4. Kaf sures , 34. ayet.

5. Meryem sures , 39. ayet.

6. Bakara sures , 62. ayet.

7. N sâ sures , 136. ayet.

Not Edelim

Kur'an'da, müttakilerin özellikleri arasında ahirete inanmak da zikredilir ve bu konuyla ilgili bir ayette şöyle buyrulur:

“Onlar sana indirilene de senden önce indirilenlere de inanırlar. Ahirete de kesin olarak inanırlar. İşte onlar Rablerinden (gelen) bir doğru yol üzeredirler ve kurtuluşa erenler de işte onlardır.”

Bakara suresi, 4-5. ayetler.

Kur'an, dünya ile ahiret hayatı arasında kıyaslama yapar. Dünya hayatının geçici olduğunu, insanı aldatmaması gerektiğini, aslolanın ve hayırlı olanın ahiret hayatı olduğunu belirtir. Bu konuyla ilgili bir ayette şöyle buyrulur: **“Bu dünya hayatı ancak bir eğlence ve oyundan ibarettir. Ahiret yurduna gelince, işte gerçek hayat odur. Keşke bilselerdi!”** Aynı hususla ilgili başka bir ayette de **“Dünya hayatı ancak bir oyun ve bir eğlencedir. Elbette ki ahiret yurdu Allah'a karşı gelmekten sakınanlar için daha hayırlıdır. Hâlâ akıllanmayacak mısınız?”**² buyrulur ve insanlar, dünya hayatına aldanmalarını konusunda ikaz edilir.

Etkinlik

“Bilin ki dünya hayatı ancak bir oyun, bir eğlence, bir süs, aranızda karşılıklı bir övünme, çok mal ve evlat sahibi olma yarışından ibarettir (Nihayet hepsi yok olur gider.). Tıpkı şöyle: Bir yağmur ki bitirdiği bitki çiftçilerin hoşuna gider. Sonra kurumaya yüz tutar da sen onu sararmış olarak görürsün. Sonra da çer çöp olur. Ahirette ise (dünyadaki amele göre ya) çetin bir azap ve (ya) Allah'ın mağfiret ve rızası vardır. Dünya hayatı, aldaniş metaindan başka bir şey değildir.”

Hadid suresi, 20. ayet.

Yukarıdaki ayeti yorumlayınız. Bu ayet bize hangi mesajları vermektedir? Arkadaşlarınızla konuşunuz.

1. Ankebût suresi, 64. ayet.

2. En'âm suresi, 32. ayet.

Kur'an-ı Kerim, ahiret hayatının aşamalarıyla ilgili oldukça ayrıntılı bilgiler verir. Örneğin kıyametin kopmasından sonra İsrail adlı meleğin ikinci sûra üflemesiyle başlayacak olan ahiret hayatının ilk aşamasıyla ilgili şöyle buyrulur: "Sûra üfürülür. Bir de bakarsın, kabirlerden çıkmış, Rablerine doğru akın akın gitmektedirler. Şöyle derler: Vay başımıza gelene! Kim bizi diriltip mezarımızdan çıkarırdı? Bu, Rahman'ın vadettiği şeydir. Peygamberler doğru söylemişler."¹ Başka bir ayette de aynı konuyla ilgili şu ifadeler yer alır: "Sûra üflenir ve Allah'ın dilediği kimseler dışında göklerdeki herkes ve yerdeki herkes ölür. Sonra ona bir daha üflenir, bir de bakarsın onlar kalkmış bekliyorlar."² Buna göre kıyamet zamanı kâinatın düzeni altüst olacak, dünya hayatı son bulacak, bütün insanlar ve canlılar ölecektir.

Kur'an, ölen herkesin ahirette yeniden diriltileceğini habet verir.

İkinci sûra üflenmesinden sonra yeniden diriltilecek olan insanlar, büyük bir meydana toplanacaklardır. Buna **haşır**, toplanılan alana da **maşher** denilmektedir. Kur'an-ı Kerim, ahiret hayatının bu aşamasını bir ayet-i kerimede şöyle açıklamaktadır: "Dağları yürüteceğimiz ve senin yeryüzünü çırılçıplak göreceğin günü bir hatırla. Biz onları maşherde toplarız da içlerinden hiçbirini bırakmayız."³ Aynı konuyla ilgili başka bir ayette de "De ki: Rabb'imiz hepimizi kıyamet günü bir araya toplayacak, sonra da aramızda hak ile hüküm verecektir. O gerçeği apaçık ortaya koyan, hakkıyla bilendir."⁴ buyrulmaktadır.

1. Yâs n sures , 51-52. ayet er.

2. Zümer sures , 68. ayet.

3. Kehf sures , 47. ayet.

4. Sebe sures , 26. ayet.

Yüce kitabımızın bildirdiğine göre ahirette mahşer meydanında toplanan insanlar burada, dünyada yaptıklarından hesaba çekileceklerdir. Herkese, dünya hayatında yaptığı iyilik ve kötülüklerin yazılı olduğu amel defteri verilecektir. Mahşerde Rabb'imiz (c.c.) herkese adaletle muamele edecektir. Bu durum bir ayette şöyle belirtilir: "Kitap ortaya konur. Suçluları, kitabın içindekilerden korkuya kapılmış görürsün. 'Eyvah bize! Bu nasıl bir kitaptır ki küçük, büyük hiçbir şey bırakmadan hepsini sayıp dökmüş!' derler. Onlar bütün yaptıklarını karşılarında bulurlar. Senin Rabb'in hiç kimseye zulmetmez."¹

Not Edelim

"Her insanın amelini boynuna yükledik. Kıyamet günü kendisine, açılmış olarak karşılaşıcağı bir kitap çıkaracağız. 'Oku kitabını! Bugün hesap sorucu olarak sana nefsin yeter.' denilecektir."

İsrâ suresi, 13-14. ayetler.

Ahret günü, insanların dünyada yaptıkları iyilik ve kötülükler mizan adı verilen bir çeşit terazide tartılacaktır. Yüce kitabımız ahiret hayatının bu aşamasını şöyle açıklar: "O gün amellerin tartılması da haktır. Kimlerin sevabı ağır basarsa işte onlar kurtuluşa erenlerdir. Ama kimlerin sevabı da hafif gelirse işte onlar, ayetlerimize haksızlık etmiş olmaları sebebiyle kendilerini ziyana sokanlardır."² Başka bir ayette de "Kıyamet günü için adalet terazileri kuracağız. Öyle ki hiçbir kimseye zerre kadar zulmedilmeyecek. (Yapılan iş) bir hardal tanesi ağırlığınca da olsa onu getirip ortaya koyacağız. Hesap görücü olarak biz yeteriz."³ buyrulurken aynı husus dile getirilir.

Allah'ın (c.c.) kelamı olan Kur'an-ı Kerim, cennet ve cehennem hakkında da bilgiler verir. Yüce kitabımızın verdiği bilgilere göre iman edip salih ameller işleyenler, mizanda sevapları ağır gelenler, lütf-u ilahinin sonucu olarak cennet ile mükâfatlandırılacaktır. Kötülükleri ağır gelenler ve inkârcılar ise cehennemde cezalarını çekeceklerdir.

Kur'an, cennet ve cehennemi insanlara tanıtmakta buralar hakkında bilgi vermektedir. Cenneti dünyadaki güzelliklere benzeteren tasvir eden yüce kitabımız, buranın bir mutluluk yurdu olduğunu, insanın hoşuna gidecek nimetlerle donatıldığını belirtmektedir. Cehennemin ise azap yurdu olduğunu açıklamaktadır.

1. Kehf suresi, 49. ayet.
2. A'râf suresi, 8-9. ayetler.
3. Enb yâ suresi, 47. ayet.

Not Edelim

"Allah'a karşı gelmekten sakınanlara söz verilen cennetin durumu şöyledir: Orada bozulmayan su ırmakları, tadı değişmeyen süt ırmakları, içenlere zevk veren şarap ırmakları ve süzme bal ırmakları vardır. Orada onlar için meyvelerin her çeşidi vardır. Rablerinden de bağışlama vardır. Bu cennetliklerin durumu, ateşte temelli kalacak olan ve bağırsaklarını parça parça edecek kaynar su içirilen kimselerin durumu gibi olur mu?"

Muhammed sutesi, 15. ayet.

Kur'an, cennetleki nimet ve güzellikleri dünyadaki nimetlere benzelererek anlatır.

Cehennemle ilgili olarak ise Kur'an'da yer alan ayetlerden birinde şöyle buyrulmaktadır: "Hüsranın ardından da cehennem vardır. Orada kendisine irinli su içirilecektir. Onu yudumlamaya çalışacak fakat boğazından geçiremeyecektir. Ona her yönden ölüm gelecek fakat ölmeyecek, arkasından da şiddetli bir azap gelecektir."¹ "...Biz zalimlere öyle bir ateş hazırladık ki onun alevden duvarları kendilerini çepeçevre kuşatmıştır. (Susuzluktan) feryat edip yardım dilediklerinde, maden eriyiği gibi yüzleri yakıp kavuran bir su ile kendilerine yardım edilir. O ne kötü bir içecektir! Cehennem ne korkunç bir yaşlanacak yerdir."²

1. İbrahim suresi, 16-17. ayetler.

2. Kehf suresi, 29. ayet.

Kur'an'ın belirttiğine göre ahiret inancı o kadar önemlidir ki ahirete inanmayanlar ne kadar iyi ve faydalı işler yaparlarsa yapsınlar bunun kendilerine bir faydası olmayacaktır. Bu konuyla ilgili bir ayette, "Ayetlerimizi ve ahirete kavuşmayı yalanlayanların amelleri boşa çıkmıştır. Onlar ancak yaptıkları olduklarının cezasını çekerler."¹ buyrulmaktadır.

Tarihin her döneminde olduğu gibi Peygamber Efendimiz (s.a.v.) zamanında da yeniden dirilişe inanmayan, ahireti inkâr eden kişiler olmuştur. Kur'an-ı Kerim, ahiret hayatının hak olduğunu, yeniden dirilişin mutlaka gerçekleşeceğini belirtmiştir. Bunun yanı sıra ahiret hayatının varlığını ve yeniden dirilişi hem akli delillerle hem de tabiattan örneklerle açıklamıştır. Örneğin bu konuyla ilgili bir ayet-i kerimede şöyle buyrulmuştur: "Gökten de bereketli bir su indirip onunla kullar için rızık olarak bahçeler ve biçilecek taneler (ekinler), birbirine girmiş kat kat tomurcukları olan yüksek hurma ağaçları bitirdik ve böylece onunla ölü bir beldeye hayat verdik. İşte (dirilip kabirlerden) çıkış da böyledir."² Başka bir ayette de "İnsan, 'Öldüğümde gerçekten diri olarak (toprakta) çıkarılacak mıyım?' der. İnsan, daha önce hiçbir şey değil iken kendisini yarattığımızı düşünmez mi?"³ buyrularak aynı hususa dikkat çekilmiştir.

Kur'an, tabiattaki değişimi ve canlanmayı, ahirette yeniden dirilişin delillerinden biri olarak ortaya koyar.

1. Ârâf sures , 147. ayet.

2. Kaf sures , 9-11. ayet er.

3. Meryem sures , 66-67. ayet er.

I. BÖLÜM DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

1. Kur'an-ı Kerim niçin indirilmiştir? Açıklayınız.
2. Kur'an-ı Kerim'in özellikleri nelerdir? Belirtiniz.
3. Kur'an günümüze kadar nasıl ulaşmıştır? Söyleyiniz.
4. Tevhid inancı hakkında bilgi veriniz.
5. Risalet yani peygamberlik müessesesi insanlık için neden gerekli ve önemlidir? Açıklayınız.
6. Kur'an-ı Kerim'de, peygamber kıssalarının anlatılmasının amacı nedir? Belirtiniz.
7. Kur'an, ahiretle ilgili ne gibi bilgiler vermektedir? Kısaca anlatınız.
8. Kur'an-ı Kerim hangi tarihler arasında indirilmiştir?
A. 610-622 B. 610-632 C. 615-632 D. 622-632
9. Kur'an-ı Kerim'i kitap hâline getiren ve çoğaltan halife hangi seçenekte doğru verilmiştir?
A. Hz. Ali-Hz. Ebu Bekir B. Hz. Osman-Hz. Ömer
C. Hz. Ebu Bekir-Hz. Ömer D. Hz. Ebu Bekir-Hz. Osman
10. İki kapak arasına alınıp kitap hâline getirilen ilk Kur'an-ı Kerim nüshasına ne ad verilmiştir?
A. Kitap B. Mushaf C. Kelamullah D. Kur'an

11. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A. Kur'an, Allahü Teâlâ'nın kelamı olan ilahi bir kitaptır.
- B. Kur'an, Allahü Teâlâ'nın gönderdiği tek ilahi kitaptır.
- C. Kur'an, Hz. Muhammed'e (s.a.v.) indirilmiş olan ilahi kitaptır.
- D. Kur'an, Allahü Teâlâ'nın gönderdiği son ilahi kitaptır.

12. Kelime-i tevhidin anlamı hangi seçenekte doğru verilmiştir?

- A. Allah'tan (c.c.) başka ilah yoktur, Hz. Muhammed (s.a.v.) onun elçisidir.
- B. Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın (c.c.) adıyla başlarım.
- C. Şehadet ederim ki Allah'tan (c.c.) başka ilah yoktur, yine şehadet ederim ki Hz. Muhammed (s.a.v.) onun kulu ve elçisidir.
- D. Kovulmuş şeytanın şerrinden her şeyi yaratan Allah'a (c.c.) sığınırım.

13. Allahü Teâlânın birliğini anlatan ve konusu tevhid olan sure hangisidir?

- A. Kevser suresi
- B. İhlâs suresi
- C. Fil suresi
- D. Fâtiha suresi

14. Şirk nedir?

- A. Allahü Teâlâ'nın varlığına inanmamaktır.
- B. Allah'a (c.c.) ortak koşmak, onun birliğine inanmamaktır.
- C. Allahü Teâlâ'nın gönderdiği İslam dinine inanmamaktır.
- D. Allah'ın (c.c.) son peygamberi Hz. Muhammed'e (s.a.v.) inanmamaktır.

15. İlk insan ve ilk peygamber kimdir?

- A. Hz. Muhammed (s.a.v.)
- B. Hz. İsa (a.s.)
- C. Hz. İbrahim (a.s.)
- D. Hz. Âdem (a.s.)

16. Mekkeliler, Peygamber Efendimize (s.a.v.) doğru sözlü, dürüst ve güvenilir olmasından dolayı hangi lakabı vermişlerdir?

- A. Muhammedü'l-Emin
B. Muhammed Resulullah
C. Muhammed Habibullah
D. Muhammed Mustafa

17. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri, verilen kelimelerle tamamlayınız.

(mizan, cennet, haşr, amel defteri, ahiret, cehennem, tevhid, mahşer, sûr, ba's)

Allah'ın (c.c.) var ve bir olduğu, eşinin, benzerinin ve ortağının bulunmadığı inancınadenir.

Kıyametten sonraki yeniden dirilişle başlayacak ve ebediyete kadar devam edecek olan hayata.....denir.

İsrafil adlı meleğin sûr denilen ve şeklini bilmediğimiz bir alete üflemesiyle dünya hayatının son bulmasına, ikinci kez sûra üflemesiyle yeniden mezarlardan kalkmaya.....denir.

Ahirette yeniden diriltilen insanların Allah'ın (c.c.) huzurunda hesap vermek üzere toplanmalarına toplanılacak olan büyük meydana dadenir.

Ahirette herkese, dünyada yaptıklarının yazılı olduğu..... verilecektir.

Ahirette insanların yaptıkları iyilik ve kötülükler,adı verilen ve şeklini bilmediğimiz bir tür terazide tartılacaktır.

Dünyada iman edip salih amel işleyenler ahirette ebedî mutluluk yurdu olan mükâfatlandırılacak, iman etmeyenler ve kötülük yapanlar dacezasını çekecektir.

18. Aşağıdaki bilgilerden doğru olanların başına "D", yanlış olanların başına "Y" yazınız.

- () Kur'an-ı Kerim Peygamberimize (s.a.v.) yirmi beş yaşındayken indirilmeye başlamıştır.
() Kur'an'ın Peygamberimize (s.a.v.) indirilişi yaklaşık olarak yirmi üç yılda tamamlanmıştır.
() Hz. Âdem'den (a.s.), Peygamber Efendimize (s.a.v.) kadar bütün peygamberler insanlara tevhid inancını anlatmışlardır.

- () Kur'an-ı Kerim'de sadece iman esasları ile ibadetlerden bahsedilir.
- () Peygamberimizin (s.a.v.) doğduğu Arap Yarımadası'nda insanlar Allah'ın (c.c.) varlığına da birliğine de inanmıyorlardı.
- () Cenab-ı Allah (c.c.) her topluma mutlaka bir peygamber göndermiştir.
- () Risalet müessesesi, Kâinatın Efendisi Hz. Muhammed'le (s.a.v.) başlamıştır.
- () Yüce kitabımızda geçmiş toplumlar ve peygamberlerin başından geçenlerin anlatıldığı hikâye ve haberlere kıssa denir.
- () Kur'an'da peygamberlerin sayısı hakkında kesin bir bilgi bulunmamaktadır.

19. Aşağıdaki bulmacada, işlediğiniz bölümde geçen bazı kavramlar gizlenmiştir. Bunları bulup işaretleyiniz.

P	E	Y	G	A	M	B	E	R	A	T	RİSALET
U	E	L	A	H	Ç	D	R	İ	M	E	MİZAN
T	E	V	H	İ	T	R	N	S	E	R	AHİRET
H	G	A	T	R	K	E	E	A	L	İ	PEYGAMBER
A	İ	H	S	E	A	S	B	L	D	H	AMEL DEFTERİ
Ş	Ü	İ	Y	T	Ş	U	İ	E	E	A	TEVHİT
R	V	Y	Z	S	İ	L	G	T	F	İ	NEBİ
M	İ	Z	A	N	K	B	Ş	Ö	T	İ	RESUL
C	E	N	N	E	T	G	T	Ç	E	D	CENNET
K	İ	Y	A	M	E	T	T	A	R	J	KİYAMET
K	U	R	A	N	İ	K	E	R	İ	M	VAHİY
											KUR'AN-I KERİM
											HAŞR
											PUT

II. KUR'AN'IN MESAJINI ANLIYORUM

“...Bu (Kur'an) bir öğüttür. Dileyen ondan öğüt alır.”

Abese sutesi, 11-12. ayetler.

Kur'an'ın öğüt olması ne demektir? Düşününüz.

Hayat rehberimiz olan Kur'an-ı Kerim, içerdiği bilgilerle ve verdiği mesajlarla bizleri aydınlatmaktadır. Bizi bilmediğimiz pek çok konuda bilgilendirmekte, hayatımızı nasıl yaşamamız gerektiği konusunda bize yol göstermektedir. Bize nelere iman etmemiz gerektiğini, niçin ve nasıl ibadet edeceğimizi öğretmektedir. Haram ve helallerin neler olduğunu açıklamakta, haramlardan kaçınıp helal olan şeylere yönelmemiz gerektiğini anlatmaktadır.

Yüce kitabımız, bizlere peygamberlerin ve geçmiş toplumların hayat hikâyelerini yani kıssaları anlatmakta, ibadetler konusunda da bizi bilgilendirmektedir. Rabb'imize (c.c.) nasıl kulluk edeceğimizi, nasıl dua edeceğimizi öğretmektedir. Bizleri hidayete ulaştırmak üzere gönderilen Kur'an-ı Kerim'i okumak, anlamak, onun surelerinde, ayetlerinde neler anlatıldığını bilmek bizim için hayati derecede önem taşımaktadır. Bunun için Allahü Teâlâ'nın kelamı olan Kur'an'ı çok iyi tanımamız gerekmektedir. Onun anlattığı kıssaları dikkatle okumamız, bu kıssalarda bize hangi mesajların verilmek istendiğini fark etmemiz ve onlardan ibret almamız büyük önem arz etmektedir. Zaten Rabb'imiz (c.c.) de bizden bunu istemekte ve bir ayette şöyle buyurmaktadır: “Bu Kur'an; kendisiyle uyarılınsınlar, Allah'ın ancak tek ilah olduğunu bilsinler ve akıl sahipleri düşünüp öğüt alsınlar diye insanlara bir bildiridir.”¹

1. İbrahim suresi, 52. ayet.

Rabb'imiz (c.c.) insanlık tarihi boyunca birçok peygamber göndermiştir. Kur'an'da peygamberlerin sayısı hakkında kesin bir bilgi bulunmamakla birlikte her topluma bir peygamber gönderildiği belirtilmektedir. Bir ayette, "Andolsun, senden önce de peygamberler gönderdik. Onlardan sana anlattıklarımız da var, anlatmadıklarımız da var..."¹ buyrulmaktadır. Ayetten de anlaşılacağı üzere Kur'an-ı Kerim'de bazı peygamberlerin hayat hikâyeleri, dinlerini yayma mücadeleleri, tebliğ sürecinde yaşadıkları olaylar, karşılaştıkları zorluklar, Allah'a (c.c.) olan bağlılıkları, her durumda doğruyu tercih etmeleri vb. anlatılır. Böylece bizlerden, o kıssalarda anlatılanlardan ders ve öğüt çıkarmamız beklenmektedir. Nitekim Cenab-ı Hak (c.c.) da Kur'an'ın öğüt alınması amacıyla gönderildiğini şöyle ifade etmektedir: "Bu Kur'an, ayetlerini düşünsünler ve akıl sahipleri öğüt alsınlar diye sana indirdiğimiz mübarek bir kitaptır."²

1. Kur'an Kıssaları Öğreniyorum: Hz. Yakup, Hz. Yusuf

Hz. Yakup (a.s.), Kur'an'da adı geçen peygamberlerdendir. Hz. İbrahim'in (a.s.) soyundan gelmektedir ve onun oğlu İshak'ın oğludur. Annesinin adı Refaka'dır. Yakup Peygamber (a.s.) ağırbaşlı, zayıf yapılı, uzun boylu ve güzel yüzlü bir kimseydi. Ayrıca güzel konuşma yeteneğine sahipti. Hz. Yakup'un (a.s.) lakabı İsrail olup onun soyundan gelenlere de İsrailoğulları denilmektedir. Önceleri Harran bölgesinde oturan Hz. Yakup (a.s.) daha sonra Kenan bölgesine gelip yerleşmiştir.

Kur'an-ı Kerim, Hz. Yakup'un (a.s.) seçkin özelliklerinden ve faziletlerinden bahsetmektedir. Örneğin onun Allah (c.c.) tarafından vahye mazhar kılındığını belirtmektedir. Yüce kitabımız, Hz. Yakup'un (a.s.) Allahü Teâlâ'nın abid ve salih kullarından olduğunu da şöyle belirtmektedir: "O'na (İbrahim'e) İshak'ı ve ayrıca da Yakup'u bağışladık ve her birini salih kimseler yaptık. Onları bizim emrimizle doğru yolu gösteren önderler yaptık ve kendilerine hayırlar işlemeyi, namazı dosdoğru kılmayı, zekâtı vermeyi vahyettik. Onlar sadece bize ibadet eden kimselerdi."³

Not Edelim

Yüce kitabımız Kur'an-ı Kerim'de Hz. Yakup'un (a.s.) özellikleriyle ilgili bilgiler verilmektedir. Örneğin bir ayette Rabb'imiz (c.c.) şöyle buyurmaktadır:

"(Ey Muhammed!) Güçlü ve basiretli kullarımız İbrahim'i, İshak'ı ve Yakup'u da an. Şüphesiz biz onları, ahiret yurdunu düşünme özelliği ile (temizleyip) ihlaslı kimseler kıldık. Şüphesiz onlar, bizim katımızda hayırlı, seçkin kimselerdendir."

Sâd suresi, 45-47. ayetler.

1. Mû'min suresi, 78. ayet.

2. Sâd suresi, 29. ayet.

3. Enbîyâ suresi, 72-73. ayetler.

Hz. Yusuf Kuyuda

Hz. Yakup'un (a.s.) on iki oğlu vardı. Bunlardan biri Hz. Yusuf'tu (a.s.). Hz. Yusuf (a.s.) çocukken bir gün bir rüya gördü ve bu rüyasını babasına anlattı. "... Babacığım! Gerçekten ben (rüyada) on bir yıldız, Güneş'i ve Ay'ı gördüm. Gördüm ki onlar bana boyun eğiyorlardı (secde ediyorlardı)... Babası şöyle dedi: Yavrucuğum! Rüyanı kardeşlerine anlatma. Yoksa sana tuzak kurarlar. Çünkü şeytan, insanın apaçık düşmanıdır."¹

Yakup Peygamber (a.s.), oğulları arasında Hz. Yusuf'u (a.s.) çok sever, onu herkeslerden sakınır, yanından ayırmamaya dikkat ederdi. Onun bu sevgisini kardeşleri kıskandılar. Niçin babaları en çok Yusuf'u (a.s.) seviyordu ki? Bu haksızlığı neden yapıyordu? Buna bir çözüm bulmaları gerekiyordu. Bir gün kendi aralarında toplandılar ve "...Biz güçlü bir topluluk olduğumuz hâlde Yusuf ve kardeşi (Bünyamin) babamıza bizden daha sevgilidir. Doğrusu babamız açık bir yanığı içindedir."² diye konuştular. Babalarının, hatalı olduğunu düşündükleri bu davranışı karşısında ne yapacaklarını tartıştılar. En iyi fikir, Hz. Yusuf'u (a.s.) öldürüp ondan kurtulmaktı. Böylece babalarının tüm sevgisi kendilerine kalacaktı. Aralarında yaptıkları görüş alışverişi sonunda önce Hz. Yusuf'u (a.s.) öldürüp ondan kurtulmayı düşündüler. Ancak daha sonra bunu yapmanın çok kötü bir davranış olacağını düşündüler ve vazgeçtiler. İçlerinden biri, "Yusuf'u öldürmeyin, onu bir kuyunun dibine bırakın ki geçen kervanlardan biri onu bulup alsın. Eğer yapacaksanız böyle yapın, dedi."³ Tartışma sonucunda en doğru görüşün bu olduğuna karar verdiler.

Hz. Yakup'un (a.s.) oğulları, babalarının yanına gittiler. Kızlara doğru gezmeye gideceklerini, oyun oynayacaklarını, Yusuf'u (a.s.) da götürmek istediklerini söyleyerek babalarından izin istediler. Hz. Yakup (a.s.), oğullarından tam emin olamıyordu. Hz. Yusuf'u (a.s.) çok seviyor, onu bir an bile yanından ayırmak istemiyordu. Ya ona bir şey yaparlarsa? Ya onu koruyamazlar da en sevgili evladının başına bir şey gelirse ne olacaktı? Yusuf'unun (a.s.) başına kötü bir şey gelmesine nasıl dayanırdı? Bu düşünceler içinde oğullarına, "...Doğrusu onu götürmeniz beni üzer, siz ondan habersiz iken onu kurt yer, diye korkuyorum."⁴ dedi. Oğulları, Hz. Yusuf'u (a.s.) koruyacaklarına dair babalarına söz verdiler. Çok kalabalık olduklarını, kardeşlerinin başına böyle bir şey gelmesine asla müsaade etmeyeceklerini söyleyerek babalarına güvence verdiler. Yakup Peygamber (a.s.), içi tam rahat etmese de oğullarının ısrarına dayanamadı ve onların isteğini kabul etti.

Babalarından izin alan Hz. Yakup'un (a.s.) oğulları, kardeşleri Yusuf'u (a.s.) da yanlarına alarak kızlara doğru yola çıktılar. Kızlarda oynayacak otlak bir yer buldular ve orada durdular. Birdenbire Hz. Yusuf'a (a.s.) eziyet etmeye, onu itip kakmaya başladılar ve kendisini darp ettiler. Hz. Yusuf'u (a.s.) epey hırpaladıktan sonra gömleğini çıkardılar ve kendisini bir kuyunun içine attılar. Hz. Yusuf'un (a.s.) ağlayıp sızlamalarına aldırmadılar. Daha sonra bir hayvanı kesip kanını Hz. Yusuf'un (a.s.) gömleğine sürdüler ve evlerine dönmek üzere yola çıktılar.

1. Yusuf sures , 4-5. ayet er.

2. Yusuf sures , 8. ayet.

3. Yusuf sures , 10. ayet.

4. Yusuf sures , 13. ayet.

Hava kararmaya yüz tutmuş, akşam yaklaşmıştı. Hz. Yakup (a.s.) merak ve endişe içinde çocuklarını bekliyordu. Acaba oğulları, biricik yavrusunu, Yusuf'unu (a.s.) getirecekler miydi? Yoksa ona bir zarar mı vereceklerdi? Bu düşünceler içinde endişeli bir şekilde yolu gözleyen Hz. Yakup (a.s.), yaklaşan oğullarını gördü, ağlıyorlardı. Yakup Peygamber'in (a.s.) içi burkuldu, kötü bir şeyler olduğunu hissetti. Ne olmuştu acaba? Yoksa Yusuf'unun (a.s.) başına bir şey mi gelmişti? Oysa söz vermişlerdi Yusuf'u (a.s.) koruyacaklarına! Oğulları ağlayarak Hz. Yakup'un (a.s.) yanına geldiler ve **"Ey babamız! Biz yarışa girmiştik. Yusuf'u da eşyamızın yanında bırakmıştık. (Bir de ne görelim!) Onu kurt yemiştir! Her ne kadar doğru söylesek de sen bize inanmazsın, dediler. Bir de üzerine sahte bir kan bulaştırılmış gömleğini getirdiler..."**¹ Hz. Yakup (a.s.) gömleği istedi, üzerinde kan lekesi olan gömleğin parçalanmadığını gördü. "Vallahi ben bu kadar yumuşak huylu bir kurt görmedim. Oğlum yemiş de onun gömleğini yırtıp parçalamamış!"² dedi ve feryat etti. Oğlunun gömleğini alıp kokladı, öptü, yüzüne ve gözlerine sürdü. Oğullarının söylediğine inanmadı ve onlara, **"...Hayır! Nefisleriniz sizi aldatıp böyle bir işe sürükledi. Artık bana düşen, güzel bir sabırdır. Anlattıklarınıza karşı yardımı istenilecek de ancak Allah'tır."**³ dedi.

Hz. Yusuf (a.s.) Zindanda

Mısır'a doğru giden bir kervan, Hz. Yusuf'un (a.s.) atıldığı kuyunun olduğu bölgede durmuştu. İçlerinden biri, su almak için kuyunun başına geldi ve kovanını aşağıya doğru sarkıttı. Hz. Yusuf (a.s.) kovanın ipinden tuttu ve yukarı doğru çıktı. Kuyudan su almayı bekleyen adam, Hz. Yusuf'u (a.s.) görünce gözlerine inanamadı. Hem çok şaşırdı hem de sevindi. Nihayetinde bir çocuk bulmuştu ve onu satıp para kazanabilirdi. Daha sonra kervan Mısır'a gitti, Hz. Yusuf'u (a.s.) da **"...Ucuz bir fiyata, birkaç dirheme sattılar. Zaten ona değer vermiyorlardı."**⁴

Mısır'a giden bir kervan, Hz. Yusuf'u (a.s.) kuyudan çıkardı.

1. Yusuf sures , 17-18. ayet er.

2. M. Âs m Köksa , Peygamber er Tar h , C 1 , s. 277.

3. Yusuf sures , 18. ayet.

4. Yusuf sures , 20. ayet.

Hız. Yusuf'u (a.s.), dönemin Mısır hazinesinden sorumlu veziri satın almıştı. Çocuğu evine getirdi ve eşine, "...Ona iyi bak. Belki bize yararı dokunur veya onu evlat ediniriz..."¹ dedi. Hız. Yusuf (a.s.), Mısırlı vezirin evinde kalmaya başladı. Gün geçtikçe büyüyen ve yetişkinlik çağına ulaşan Hız. Yusuf (a.s.) çok güzel yüzlüydü ve görenler onun güzelliğine hayran kalıyorlardı. Vezirin eği, Hız. Yusuf'un (a.s.) güzelliğinden etkilendi, ona ilgi duymaya başladı ve kendisiyle yakınlık kurmak istedi. Bu isteğini de Hız. Yusuf'a (a.s.) hissettirdi ve söyledi. Ancak son derece iffetli, takvalı ve hayâ sahibi bir insan olan Hız. Yusuf (a.s.), vezirin karısının teklifini reddetti. Bu olay şehirde duyuldu ve özellikle Mısır'ın ileri gelen kadınları arasında dedikodu konusu oldu.

Amacına ulaşamayan ve reddedilmeyi gururuna yediremeyen vezirin eği, Hız. Yusuf'a (a.s.) iftira attı. Kocasına, "**Senin allene kötülük yapmak isteyeninin cezası ancak zindana atılmak veya can yakıcı bir azaptır.**"² dedi. Hız. Yusuf (a.s.) "...O benden arzusunu elde etmek istedi..."³ diyerek suçunun olmadığını, iftiraya uğradığını söylediye de bu durum onun zindana atılıp hapse girmesine engel olmadı. Hız. Yusuf (a.s.), haksız bir şekilde hapse atıldı.

Hız. Yusuf (a.s.) Allahü Teâlâ'nın yasakladığı bir fiili işlemektense hapse girmeyi tercih edecek kadar muttaki bir kişiliğe sahipti . Rabb'ine (c.c.) el açıp yakardı ve "... **'Ey Rabb'im! Zindan bana, bunların beni davet ettiği şeyden daha sevimslidir. Onların tuzaklarını benden uzaklaştırmazsan onlara meyleder ve cahillerden olurum.'**"⁴ dedi."

İffet ve hayâ sahibi müttaki bir kul olan Hız. Yusuf'la (a.s.) beraber iki genç daha hapse girmişti. Hız. Yusuf'la (a.s.) arkadaşlık kuran bu iki genç birer rüya gördüler ve rüyalarını Hız. Yusuf'a (a.s.) anlatarak ondan bunları yorumlamasını istediler. "...Biri, '**Ben rüyamda şaraplık üzüm sıkığımı gördüm.'**" dedi. Diğeri, '**Ben de rüyamda başımın üzerinde, kuşların yediği bir ekmek taşıdığımı gördüm. Bize bunun yorumunu haber ver. Şüphesiz biz seni iyilik yapanlardan görüyoruz.'**"⁵ Kendisine ilim, hikmet ve peygamberlik verilen Hız. Yusuf (a.s.) zindan arkadaşlarıyla konuştu, onlara Allah'ın (c.c.) birliğini, putlara tapmanın ve şirkin yanlışlığını açıkladı. Kendisinin Allah'ın (c.c.) birliğine inandığını söyleyerek onlara tebliğe bulundu. Sonra da onların rüyalarının yorumunu şöyle yaptı: "**Ey zindan arkadaşlarım! (Rüyanızın yorumuna gelince) biriniz efendisine şarap sunacak, diğeri ise asılacak ve kuşlar başından yiyecektir. Yorumunu sorduğunuz iş böylece kesinleşmiştir.**"⁶ Hız. Yusuf (a.s.), kralın şarapçısı olacağını söylediği kişiye, "**Efendinin yanında beni de an.**"⁷ diyerek ondan, hapisten kurtulması için kendisine yardım etmesini istedi.

1. Yusuf sures , 21. ayet.

2. Yusuf sures , 25. ayet.

3. Yusuf sures , 26. ayet.

4. Yusuf sures , 33. ayet.

5. Yusuf sures , 36. ayet.

6. Yusuf sures , 41. ayet.

7. Yusuf sures , 42. ayet.

Zindandaki kişilerin rüyaları aynen Hz. Yusuf'un (a.s.) dediği gibi gerçekleşti. Ancak zindandan çıkıp kralın şarapçısı olan kişi, Hz. Yusuf'un (a.s.) haksız yere hapis yattığını, onun iyi bir insan olduğunu efendisine söylemeyi unuttu.

Hz. Yusuf (a.s) Vezir Oluyor

Bir gün Mısır kralı ilginç bir rüya gördü ve kâhinlerinden, bilginlerinden bu rüyasını yorumlamalarını istedi. "Kral, 'Ben rüyamda yedi semiz ineği, yedi zayıf ineğin yediğini; ayrıca yedi yeşil başak ve yedi de kuru başak görüyorum. Ey ileri gelenler! Eğer rüya yorumluyorsanız rüyamı bana yorumlayın.' dedi."¹ Ancak kralın ileri gelen kâhinleri, bilginleri bu rüyayı yorumlamaktan âciz kaldılar. Tam bu esnada Hz. Yusuf'un (a.s.), hapiste rüyasını yorumladığı zindan arkadaşı, "Ben bu rüyayı yorumlayacak birini tanıyorum." dedi. Hemen zindana gitti ve kralın rüyasını ona anlattı. Hz. Yusuf (a.s.) rüyayı, yedi yıl bolluk ve bereket olacağını, ardından gelen yedi yıl ise büyük bir kıtlık olacağını söyleyerek yorumladı. Bolluk yıllarında ambarlarda erzak biriktirilir, kıtlık yıllarında da bu erzaklar tüketilirse sıkıntı çekilmeyeceğini belirtti. Kral bu yorumu çok beğendi ve "...Onu bana getirin, dedi."² Hz. Yusuf (a.s.), önce zindana atılması esnasında uğradığı haksızlığın giderilmesini istedi. Kral durumu araştırdı, kadınları çağırdı ve onlarla konuştu. Vezirin karısı, "...Ondan ben murat almak istedim. Şüphesiz Yusuf doğru söyleyenlerdendir."³ diyerek Hz. Yusuf'a (a.s.) iftira attığını itiraf etti. Böylece Hz. Yusuf'un (a.s.) suçsuz olduğu ve haksız yere zindana atıldığı ortaya çıktı.

Kralın rüyasını yorumlayan Hz. Yusuf (a.s.) yedi yıl bolluk ve bereket, yedi yıl da kuraklık ve kıtlık olacağını söyledi.

1. Yusuf sures , 43. ayet.
2. Yusuf sures , 50. ayet.
3. Yusuf sures , 51. ayet.

Kral, Hz. Yusuf'u (a.s.) yanına çağırır. Ona, güvenilir bir insan olduğunu ve kendisini yanına almak istediğini söyledi. Hz. Yusuf (a.s.) da krala, eğer kendisini hazineden sorumlu kişi olarak görevlendirirse rüyasındaki bolluk ve kıtlık yıllarında gerekli planlamayı yapabileceğini, böylece halkın bu süreci sıkıntısız atlatabileceğini söyledi. Kral onu Mısır hazinesinden sorumlu veziri yaptı. Evet, lütf-u ilahi tecelli etmiş, hak yerini bulmuştu. Kardeşleri tarafından horlanıp kuyuya atılan, köle olarak Mısır'da pazarda satılan, kendisine yapılan çirkin teklife sırf Allah'a (c.c.) bağlılığı sebebiyle karşı çıkan ve bundan dolayı da iftiraya uğrayıp yıllarca haksız yere zindanda yatan ve tüm bu süreçlerde Rabb'inden (c.c.) hiçbir zaman ümidini kesmeyen ve hep ona sığınan Hz. Yusuf Aleyhisselam, Allahü Teâlâ'nın lütfuyla Mısır'ın en üst makamlarından birine gelmişti. İşte Allah (c.c.) kendisine inanan, güvenen, sığınan, emirlerine uygun davranan iyi kullarını böyle ödüllendirmektedir. Bu durum hepimiz için büyük dersler içermektedir.

Etkinlik

“Böylece Yusuf'a, dilediği yerde oturmak üzere ülkede imkân ve iktidar verdik. Biz rahmetimizi istediğimize veririz ve iyi davrananların mükâfatını zayı etmeyiz.”

Yusuf suresi, 56. ayet.

Yukarıdaki ayette Rabb'imiz (c.c.) bize hangi mesajı vermektedir?

Hz. Yusuf'un (a.s.) Kardeşleri Mısır'da

Her şey Hz. Yusuf'un (a.s.) rüyayı yorumladığı şekilde gerçekleşti. Ülkede yedi yıl boyunca bolluk oldu ve bu sürede Mısır ambarları tahıllarla dolduruldu. Ardından da yedi yıl sürecek olan kıtlık yılları başladı. Başka yerlerde insanlar kıtlık sebebiyle büyük sıkıntılar çekiyorlar ve erzak almak için Mısır'a geliyorlardı. Hz. Yusuf'un (a.s.) aldığı tedbirler sayesinde Mısır halkı bu kıtlıktan hiç etkilenmiyordu. Bu arada Yakup Aleyhisselam ve oğullarının yaşadığı Kenan bölgesi de kıtlıktan çok etkilenmişti. Yiyecekleri tükenmiş, büyük sıkıntı içinde kalmışlardı. Mısır'da erzak olduğunu, herkesin oraya erzak almaya gittiğini duymuşlardı. Bunun üzerine Hz. Yakup (a.s.), oğullarını erzak satın almak üzere Mısır'a gönderdi. Ancak küçük oğlu Bünyamin'i göndermedi. Çünkü Yusuf'unun (a.s.) yokluğunda onu seviyor, onunla teselli bulmaya çalışıyordu. Hz. Yusuf'un (a.s.) kardeşleri Mısır'a geldiler. Hz. Yusuf (a.s.) ağabeylerini görünce tanıdı ve çok heyecanlandı ancak onları tanıdığını belli etmedi. Onlar ise yıllar önce eziyet ettikleri, kuyuya attıkları kardeşlerini tanımadılar.

Hz. Yusuf (a.s.) küçük yaşta Mısır'a getirildi ve uzun yıllar burada yaşadı.

Hz. Yusuf (a.s.), kendisini tanıtmadan kardeşleriyle konuştu. Onlara kaç kardeş olduklarını sordu. Hz. Yakup'un (a.s.) oğulları, on iki kardeş olduklarını, birinin yıllar önce kaybolduğunu, birinin de babalarının yanında kaldığını söylediler. Hz. Yusuf (a.s.) onlara iyi davrandı, ikramlarda bulundu ve bol bol erzak verdi. Satın aldıkları tahılın karşılığı olarak verdikleri parayı da kendilerine fark ettirmeden çuvalların içine geri koydurdu. Sonra da dedi ki: "Bir kardeşiniz daha olduğunu söylediniz. Eğer gelecek sefere onu da getirirseniz tahıl veririm. Aksi hâlde boşuna yanıma tahıl için gelmeyin, size erzak vermem." dedi. Hz. Yakup'un (a.s.) oğulları "Onu babasından isteyeceğiz ve muhakkak bunu yaparız."¹ dediler ve memleketlerine doğru yola çıktılar. Kenan iline varınca babalarına her şeyi anlattılar. Vezirin kendilerine ikramda bulunduğunu, çok iyi davrandığını ifade ettiler. Bu arada çuvalların içinde, erzak için ödedikleri parayı görünce çok şaşırdılar ve sevindiler. Oğulları, Hz. Yakup'a (a.s.), gelecek sefere mutlaka Bünyamin'i de götürmeleri gerektiğini söylediler. "Ey babamız! Bize artık zahire verilmeyecek. Kardeşimizi (Bünyamin'i) bizimle gönder ki zahire alalım. Onu biz elbette koruruz', dediler."² Ancak Yakup Aleyhisselam onlara güvenmiyordu. Yusuf'u (a.s.) için de aynı şeyleri söylemişler ama ciğerparesine sahip çıkamamışlardı. Oğulları ısrar ederek "...Ey babamız! Daha ne isteriz? İşte ödediğimiz bedeller de bize geri verilmiş. Onunla yine ailemize yiyecek getirir, kardeşimizi korur ve bir deve yükü zahire de fazladan alırız. Çünkü bu getirdiğimiz az bir zahiredir.' dediler."³ Yıllardır Yusuf'unun (a.s.) hasretiyle yanıp tutuşan Hz. Yakup (a.s.), içi rahat etmese de çaresizdi. "...Kuşatılıp çaresiz durumda kalmanız hariç, onu bana geri getireceğinize dair Allah adına sağlam bir söz vermedikçe onu sizinle göndermeyeceğim..."⁴ dedi ve oğullarından söz aldıktan sonra Bünyamin'i Mısır'a göndermeyi kabul etti. Başlarına bir kötülük gelmesin diye onlara, Mısır'a farklı kapılardan girmelerini tembihledi ve evlatlarını dualarla yolcu etti.

1. Yusuf sures , 61. ayet.
 2. Yusuf sures , 63. ayet.
 3. Yusuf sures , 65. ayet.
 4. Yusuf sures , 66. ayet.

Hız. Yakup'un (a.s.) oğulları Mısır'a varınca farklı kapılardan şehre girdiler. Hız. Yusuf (a.s.) onları yine çok iyi ağırladı, kendilerine ikramda bulundu. Daha sonra bir ara Bünyamin'in yanına yaklaşır kimseye fark ettirmeden, **"...Haberin olsun, ben senin kardeşinim, onların yaptıklarına üzülme, dedi."**¹ Bünyamin çok şaşırır, âdeta şok oldu. Yıllar önce kaybolan ve artık neredeyse ümidini kestiği kardeşi Yusuf'u (a.s.) gördüğüne inanmadı. Çok heyecanlandı, içi içine sığmadı ama sevincini ve şaşkınlığını da kimseye fark ettirmedi. Bu arada Hız. Yusuf (a.s.) adamlarına, Yakupoğullarının erzaklarını çuvalara yüklemelerini söyledi. Bünyamin'in çuvalının içine de gizlice kendisinin su kabını koymalarını tembihledi. Hız. Yakup'un (a.s.) oğulları erzaklarını alıp vezire de teşekkür ettikten sonra yola çıkmak üzere vedalaştılar. Tam hareket edecekleri sırada bir kişi geldi, hükümdarın su kabının kaybolduğunu söyleyerek çuvaları aramaları gerektiğini söyledi. Yakupoğulları, "Biz asla hırsızlık yapmayız." dedilerse de dinletemediler. **"...Eğer yalancı iseniz sizde hırsızlığın cezası nedir?"** diye sorulunca **"Cezası, su kabı kimin yükünde bulunursa o kimsenin kendisi(nin alkonması) onun cezasıdır. Biz zalimleri böyle cezalandırırız, dediler."**²

Hız. Yusuf (a.s.) önce diğer kardeşlerinin, en sonunda da Bünyamin'in çuvalını aradı. Su kabı Bünyamin'in çuvalının içinde çıktı. Herkes şaşırır, Bünyamin de şok oldu. Nasıl olmuş da bu su kabı kendi çuvalının içine konulmuştu? Sonuçta Bünyamin, işlediği düşünülen suç karşılığ olarak Mısır'da kalacaktı. Kardeşleri babalarından korktukları için **"Ey güçlü vezir! Bunun çok yaşlı bir babası var. Onun yerine içimizden birini alkoy..."**³ dediler. Ancak Yusuf Aleyhisselam, suçu kim işlediyse onun cezalandırılması gerektiğini söyleyerek onların isteğini reddetti.

Etkinlik

Hız. Yusuf (a.s.) kardeşi Bünyamin'in çuvalına niçin su kabı koydurmuş olabilir? Tartışınız.

Hız. Yakup'un (a.s.) oğullarından en büyüğü, babasının yüzüne bakamayacağını söyleyerek Mısır'da kaldı. Diğerleri memleketlerine döndüler, olanları babalarına anlattılar. Yakup Aleyhisselam kendisine anlatılanlara inanmadı. Bünyamin'in, biricik ciğerparesinin hırsızlık yapması mümkün müydü? Duruma çok üzülen ve oğullarına kızan Yakup Aleyhisselam sonunda çaresiz bir şekilde, **"Nefisleriniz sizi bir iş yapmaya sürükledi. Artık bana düşen, güzel bir sabırdır. Umulur ki Allah onların hepsini bana getirir. Çünkü o, hakkıyla bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir, dedi."**⁴ Yusuf'tan (a.s.) sonra Bünyamin'den de ayrı kalan ve bu ayrılıklardan dolayı ciğeri parçalanan Hız. Yakup (a.s.), gece gündüz ağlamaya başladı. Sonunda ağlamaktan gözleri kör oldu.

1. Yusuf sures , 69. ayet.

2. Yusuf sures , 75. ayet.

3. Yusuf sures , 78. ayet.

4. Yusuf sures , 83. ayet.

Yusuf (a.s.) Babasına Kavuşuyor

Yakup Peygamber (a.s.) bir gün oğullarını çağırdı ve **“Ey oğullarım! Gidin Yusuf’u ve kardeşini araştırın. Allah’ın rahmetinden ümit kesmeyin. Çünkü kâfirler topluluğundan başkası Allah’ın rahmetinden ümidini kesmez.”**¹ dedi. Bunun üzerine Hz. Yakup’un (a.s.) oğulları hem yiyecek almak hem de kardeşleri Bünyamin’i geri istemek için Mısır’a gittiler ve Hz. Yusuf’un (a.s.) huzuruna vardılar. Babalarının durumunu anlattılar. **“... ‘Ey güçlü vezir! Bize ve ailemize darlık ve sıkıntı dokundu. Değersiz bir sermaye ile geldik. Zahiremizi tam ölç, ayrıca bize sadaka ver. Şüphesiz Allah sadaka verenleri mükâfatlandırır.’ dediler.”**² Onların anlattıklarını dinleyen Hz. Yusuf (a.s.), artık gerçek kimliğini açığa çıkarmasının zamanı geldiğine inanıyordu. Kardeşlerine, **“Siz (henüz) cahil kimseler iken Yusuf ve kardeşine neler yaptığınızı biliyor musunuz?”**³ dedi. Kardeşleri şaşkınlıkla onun ne demek istediğini önce anlamadılar. Yusuf’u nereden tanıyordu bu vezir? Kardeşi Bünyamin’i nereden tanıyordu? Yusuf’a (a.s.) ve Bünyamin’e neler yaptıklarını, nasıl haksızlık ve eziyet ettiklerini nereden biliyordu? **“... ‘Yoksa sen Yusuf musun?’ dediler. O da ‘Ben Yusuf’um, bu da kardeşim. Allah bize iyilikte bulundu. Çünkü kim kötülükten sakınır ve sabrederse şüphesiz Allah iyilik yapanların mükâfatını zayi etmez.’ dedi.”**⁴ Hz. Yakup’un (a.s.) oğulları gözlerine ve kulaklarına inanamadılar, büyük bir şok yaşadılar. Yıllar önce kıskandıkları için kuyuya atıp ölüme terk ettikleri kardeşleri Yusuf (a.s.) şimdi karşılarında idi. Mısır’da vezirlik makamına yükselmiş, güç ve iktidar sahibi olmuş, bolluk ve nimetlere kavuşmuştu. Ne kadar büyük bir suç işlediklerini anlayarak büyük bir mahcubiyet hissettiler. Suçlarını itiraf ettiler ve kardeşlerinden, kendilerini affetmesini istediler. Hz. Yusuf (a.s.), onlardan intikam almayı asla düşünmedi, **“...Bugün size kınama yok. Allah sizi bağışlasın. O, merhametlilerin en merhametlisidir.”**⁵ diyerek kardeşlerini bağışladı. Allah’ın (c.c.) salih kullarına yakışan şekilde kardeşlerine iyi davrandı. Onlardan intikam almayı asla düşünmedi. Böylece bize de örnek oldu.

Kardeşlerine kendisini tanıtan Hz. Yusuf (a.s.), gömleğini onlara verdi ve **“Bu gömleğimi götürün de babamın yüzüne koyun ki gözleri açılsın ve bütün ailenizi bana getirin, dedi.”**⁶ Oğulları sevinç ve heyecanla Kenan bölgesine doğru yola çıktılar. Hz. Yakup (a.s.) Kenan ilinde otururken **“Bana bunak demezeniz Yusuf’umun kokusunu alıyorum.”**⁷ dedi. Yanındakiler onun bunadığını düşünüp **“...Sen hâlâ eski şaşkınlığındasın, dediler.”**⁸

Sonunda Hz. Yakup’un (a.s.) oğulları gelip olanları babalarına anlattılar. Hz. Yakup (a.s.) büyük sevinç ve mutluluk yaşadı, oğlu Yusuf’un (a.s.) gömleğini gözlerine sürdü ve gözleri açıldı. Sonunda Allah (c.c.) yıllardır çektiği sıkıntılara sabırla ve dua ile karşı koymasını mükâfatlandırmıştı. Oğulları suçlarını Hz. Yakup’a (a.s.) itiraf ettiler ve ondan, affedilmeleri için Allah’a (c.c.) dua etmesini istediler. Hz. Yakup (a.s.) da onların bağışlanması için Allah’a dua etti. Daha sonra hep beraber Mısır’a göç ettiler.

1. Yusuf sures , 87. ayet.
 2. Yusuf sures , 88. ayet.
 3. Yusuf sures , 89. ayet.
 4. Yusuf sures , 90. ayet.
 5. Yusuf sures , 92. ayet.
 6. Yusuf sures , 93. ayet.
 7. Yusuf sures , 94. ayet.
 8. Yusuf sures , 95. ayet.

Mısır'a vardıklarında Hz. Yusuf (a.s.) onları saygıyla ve büyük bir sevinçle karşıladı. Anne ve babasını tahtın üzerine çıkardı. Kardeşleri, Hz. Yusuf'un (a.s.) önünde saygıyla eğildiler. Bunun üzerine Hz. Yusuf (a.s.) şöyle dedi: "...Babacığım! İşte bu, daha önce gördüğüm rüyanın yorumudur. Rabb'im onu gerçekleştirdi. Şeytan benimle kardeşlerimin arasını bozduktan sonra Rabb'im beni zindandan çıkararak ve sizi çölden getirerek bana çok iyilikte bulundu. Şüphesiz Rabb'im, dilediği şeyde nice incelikler sergileyendir. Şüphesiz o, hakkıyla bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir."¹

Hz. Yusuf (a.s.) ve ailesi bundan sonra Mısır'da yaşadılar. Hz. Yakup (a.s.) Mısır'a geldikten sonra on yedi yıl daha yaşadı ve 147 yaşında, oğlu Hz. Yusuf (a.s.) da 120 yaşında vefat etti.²

Etkinlik

"Andolsun, Yusuf ve kardeşlerinde (hakikati arayıp) soranlar için ibretler vardır."

Yusuf suresi, 7. ayet.

Yusuf Aleyhisselam kıssasından hareketle Hz. Yusuf'un (a.s.) hangi güzel özelliklere sahip olduğu söylenebilir? Belirleyiniz.

Hz. Yakup (a.s.) ve Hz. Yusuf'un (a.s.) kıssasından, hayatımızda uygulayabileceğimiz ne gibi dersler ve ilkeler çıkarabiliriz? Aşağıdaki noktalı yerlere örnekler yazınız..

- İnsanlara karşı merhametli ve bağışlayıcı olmalıyız.
- Kötülüğe iyilikle karşılık vermeliyiz.
- Zorluk ve sıkıntılar karşısında daima Allah'a (c.c.) sığınmalıyız.

-
-
-
-

Not Edelim

Hz. Yusuf (a.s.) kıssası yüce kitabımızda "ahsenü'l-kasas" yani kıssaların en güzeli olarak nitelendirilmektedir.

1. Yusuf suresi, 100. ayet.

2. Kur'an ayetleri ve M. Âsım Köksa'nın Peygamberler Tarihi, (s. 263-301.), Abdülhalim Aydın'ın İslam Kaynaklarına Göre Peygamberler (s. 75-95.) ve İ. Lütfi Çakan, N. Mehmed Soğmaz'ın Kur'an- Kerim'e Göre Peygamberler ve Tevhid Mücadelesi (s. 93-108.) adlı eserlerinden faydalanarak hazırlanmıştır.

2. Sureleri Tanıyorum: Hucurât Suresi

Müminlerin kardeş olması ne demektir?

Hucurât suresi, Kur'an-ı Kerim'deki sıralamaya göre 49. suredir. Nazil oluş sırası bakımından ise 105. sıradadır. Bu sure toplam on sekiz ayetten meydana gelmektedir. Surede genel olarak sahabilerin Hz. Peygamber'e (s.a.v.) nasıl davranması gerektiği hatırlatılmakta, bunun yanı sıra müminlerin birbirlerine karşı davranışlarında özen göstermeleri gereken ilkelere dikkat çekilmektedir. Ayrıca aşağıda göreceğimiz üzere sosyal hayatla ilgili çok önemli bazı prensiplere vurgu yapılmaktadır.

Sure, adını 4. ayetinde geçen "Hucurât" kelimesinden almaktadır. Hucurât, "odalar" anlamına gelen bir kelimedir. Peygamber Efendimizin (s.a.v.), Mescid-i Nebi'nin bitişiğinde ev olarak kullandığı odaları ifade etmektedir.

Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla

1. ayet:

"Ey iman edenler! Allah'ın ve Peygamberi'nin önüne geçmeyin. Allah'a karşı gelmekten sakının. Şüphesiz, Allah hakkıyla işitendir, hakkıyla bilendir."

Bu ayet, Müslüman'ın Allah'a (c.c.) ve Peygamber Efendimize (s.a.v.) saygısızlık anlamına gelebilecek söz ve davranışlardan özenle kaçınması gerektiğini hatırlatmaktadır. Ayete göre mümin, Allahü Teâlâ'nın ve onun Resulü'nün (s.a.v.) hükmü ortadayken onları yok sayamaz, Kur'an ve sünnete aykırı bir tutum sergileyemez. Çünkü bunları yapmak Allah'ı (c.c.) ve Resulü'nü (s.a.v.) saymamak anlamına gelir. Aksine mümin, hayatına, Rabb'imizin (c.c.) ve onun âlemlere rahmet olarak gönderdiği Peygamberi'nin (s.a.v.) gösterdiği prensipler doğrultusunda yön verir. Daima takva üzere yaşar, söz ve davranışlarına çok özen gösterir. Zira Allahü Teâlâ her sözü işitmektedir ve insanların bütün yaptıklarından haberdardır.

Not Edelim

Efendimiz (s.a.v.) zamanında bazı kişiler, "Keşke benim hakkımda şöyle şöyle hükümler inse." "Keşke şunlar ve şunlar meşru olsa." diyorlardı. Rabb'imiz (c.c.) Hucurât suresinin ilk ayetini indirerek bu kişilerin tutumunun yanlışlığına dikkat çekti.

Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır, Hak Dini Kur'an Dili, C 6, s. 520.

Hucurât sutesi, Kur'an'ın 49. sutesidir.

2. ayet:

“Ey iman edenler! Seslerinizi, Peygamber’in sesinin üstüne yükseltmeyin. Birbirinize bağırdığınız gibi Peygamber’e yüksek sesle bağırmanın, yoksa siz farkına varmadan işledikleriniz boşa gider.”

Bazı kişiler, Allah Resulü (s.a.v.) ile konuşurken seslerini yükseltiyorlar, bazıları da onun mübarek huzurunda bağırıp çağırarak tartışıyorlardı. Rabb'imiz (c.c.) bu ayetle Müslümanlara konuşma adabını hatırlatmakta, Efendimize (s.a.v.) saygılı olunması gerektiğini belirtmektedir. Kâinatın Efendisi'yle (s.a.v.) konuşurken sesi yükseltmenin, onun huzurunda bağırıp çağırarak tartışmanın saygısızlık olduğunu, adaba aykırı olduğunu ifade etmektedir. Hz. Peygamber (s.a.v.) âlemlerin efendisidir, Allah'ın habibidir, sevgili kuludur, kutlu peygamberidir, mübarek bir insandır. Bu sebeple onu herhangi bir insan gibi görmek, onunla konuşurken herhangi biriyle konuşur gibi huzurunda sesi yükseltmek yakışıksız, kaba bir davranıştır. Böyle yapanların amelleri heba olmakta, boşa gitmektedir. Rabb'imiz (c.c.) de bu konuda insanları uyarmaktadır. Bu ayet Peygamber Efendimizin (s.a.v.) sözlerine aykırı sözler söylemenin, onun mübarek sözlerinin aksine davranışlar sergilemenin müminlere yakışmayacağını da hatırlatmaktadır. Mümin, Allah Resulü'nün söylediğine karşı çıkar, onun emirlerine, sünnetine aykırı davranırsa amelleri boşa gidecektir.

Not Edelim

Ashab-ı kiramdan Sabit b. Kays (r.a.) sesi yüksek çıkan bir kişiydi. Bu ayet inince çok üzölmüş ve "Ben cehennemliklerdenim." diyerek kendini eve hapsetmişti. Sabit'i (r.a.) göremeyen Kâinatın Efendisi (s.a.v.), onu çağırıtı ve niçin görünmediğini sordu. Sabit (r.a.), "Ya Resulallah, dedi. Allahü Teâlâ sana bu ayeti indirdi, benim ise sesim kuvvetli, korkarım amelim yok olur." dedi. Bunun üzerine Allah Resulü (s.a.v.), "Hayır sen hayır ile yaşayacak, hayır ile öleceksin." buyurarak onu teselli etti.

Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır, Hak Dini Kur'an Dili, C 6, s. 520; Kur'an-ı Kerim ve Açıklamalı Meali, s. 514.

3. ayet:

"Allah'ın elçisinin huzurunda seslerini kısıyanlar, Allah'ın, gönüllerini takva (Allah'a karşı gelmekten sakınma) konusunda sınıadığı kimselerdir. Onlar için bir bağışlanma ve büyük bir mükâfat vardır."

Bu ayet-i kerimede Rabb'imiz (c.c.), Müslümanları ilk iki ayette buyurduğu hususlara uymaları konusunda teşvik etmektedir. Allah'a (c.c.) ve Peygamber Efendimize (s.a.v.) saygılı olan, takva üzere yaşayan kişiler için aff-ı ilahi ve büyük bir mükâfat olduğunu müjdelemektedir.

4 ve 5. ayetler:

"(Ey Muhammed!) Odaların arkasından sana bağırınların çoğu akli ermeyen kimselerdir. Onlar, sen yanlarına çıkıncaya kadar sabretselerdi, elbette kendileri için daha iyi olurdu. Allah, çok bağışlayandır, çok merhamet edendir."

Bir gün öğle vakti Temimoğulları kabilesinden yetmiş kadar kişi Allah Resulü'ne (s.a.v.) geldiler. Bu esnada Efendimiz (s.a.v.) Mescid-i Nebi'nin hemen bitişindeki odalarından birinde uyuyordu. Dışarıdakiler "Ya Muhammed! Dışarı çık, yanımıza gel." diyerek bağırıldılar ve Allah Resulü'nü (s.a.v.) rahatsız ettiler. Üstelik önemli bir mesele de yoktu. Kur'an'ın şiir olduğunu iddia eden bu kişiler, Efendimizle (s.a.v.) tartışmaya gelmişlerdi. Bunun üzerine Cenab-ı Hak (c.c.) yukarıdaki ayetleri gönderdi ve onların bu saygısız, yakışsız davranışlarını kınadı. Ayrıca 5. ayette, onların nasıl davranması gerektiğine dair de ipuçları verdi.¹

¹ T. E. ma Muhammed Hamdi Yazır, Hak Dini Kur'an Dili, C 6, s. 520; Kur'an-ı Kerim ve Açıklamalı Meali, s. 514; İbrahim Canan, Köttüb- Sıtte Muhtasar Tercüme ve Şerh, C 4, s. 251.

6. ayet:

"Ey iman edenler! Size bir fasık bir haber getirirse, bilmeyerek bir topluluğa zarar verip yaptığınıza pişman olmamak için o haberin doğruluğunu araştırın."

Bu ayet, sosyal hayatta ve insan ilişkilerinde çok önemli bir hususa dikkat çekmektedir. Her duyduğumuz şeye inanmamamız gerektiğini belirtmektedir. Duyduğumuz her şeye inanmanın, bizi sonunda pişman olacağımız şeyler yapmaya sürükleyeceğini açıklamaktadır ki böyle durumlarla çok sık karşılaşmaktayız. Bu sebeple duyduğumuz şeylerin doğruluğunu araştırmalıyız. Bize söylenen haberin doğru olmayabileceğini veya doğru olsa bile bir sebebinin olabileceğini unutmamalıyız.

Hz. Peygamber (s.a.v.), Velid b. Ukbe'yi (r.a.) Mustalikoğulları kabilesine zekât toplama memuru olarak görevlendirmişti. Velid (r.a.) bu kabileyle daha önceden aralarında var olan husumet nedeniyle korkmuş ve yarı yoldan geri dönerek Efendimize (s.a.v.) onların dinden döndüklerini ve zekât vermediklerini söylemişti. Velid'in (r.a.) verdiği habere çok kızan Efendimiz (s.a.v.), Mustalikoğulları ile savaşmayı bile düşünmüş ancak bu arada durumu araştırması için Halid b. Velid'i (r.a.) görevlendirmişti. Olayı araştıran Halid b. Velid (r.a.) durumun Allah Resulü'ne (s.a.v.) anlatıldığı gibi olmadığını gördü. Mustalikoğulları kabilesinin dinden dönmediklerini, namaz kılıp zekâtlarını teslim ettiklerini anlattı. Bu olay üzerine Hucurât suresinin 6. ayeti nazil oldu.¹

7 ve 8. ayetler:

"Bilin ki aranızda Allah'ın elçisi bulunmaktadır. Eğer o, birçok işlerde size uysaydı sıkıntıya düşerdimiz. Fakat Allah, size imanı sevdirmiş ve onu gönüllerinize güzel göstermiş; inkârı, fasıklığı ve (İslam'ın emirlerine) karşı çıkmayı da çirkin göstermiştir. İşte bunlar doğru yolda olanların ta kendileridir. Allah, kendi katından bir lütuf ve nimet olarak böyle yaptı. Allah hakıyla bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir."

Hucurât suresinin 7. ayetinde, Allah Resulü'nün (s.a.v.), müminlerin arasında olduğu, hâl böyle iken o kutlu Peygamber'e (s.a.v.) yalan söylemenin kabul edilemez olduğu ifade edilmektedir. Yukarıdaki ayet-i kerimelerde belirtildiği üzere Resul-ü Ekrem Efendimiz (s.a.v.) Allahü Teâlâ'nın da yönlendirmesiyle insanların yanlış görüşlerine uymamakta, doğru olanı yapmakta ve tercih etmektedir. Eğer Velid b. Ukbe olayında olduğu gibi insanların dediklerine hemen uysa bundan, herkesin sıkıntıya düşeceği kötü sonuçlar ortaya çıkardı.

1. E ma Muhammed Hamd Yazır, Hak D n Kur an D ., C 6, s. 524.

Ayet-i kerimelerde ayrıca Cenab-ı Allah'ın (c.c.), insanlara imanı sevdirdiğine, onları imana yönlendirdiğine, fasıklığı da müminlere sevimsiz gösterdiğine vurgu yapılmaktadır. Bütün bunların bir nimet ve lütuf olduğu ifade edilerek bu nimetlerin değerinin bilinmesi gerektiği ifade buyrulmaktadır.

9. ayet:

“Eğer inananlardan iki grup birbirleriyle savaşırlarsa aralarını düzeltin. Eğer biri ötekine karşı haddi aşarsa Allah'ın buyruğuna dönünceye kadar haddi aşan tarafa karşı savaşın. Eğer (Allah'ın emrine) dönerse artık aralarını adaletle düzeltin ve (onlara) adaletli davranın. Çünkü Allah, adaletli davrananları sever.”

Bu ayete göre adı barış, esenlik, güven içinde olmak anlamına gelen bir dinin mensuplarının birbiriyle savaşması, kabul edilemez bir durumdur. Eğer inanan iki grup birbiriyle çatışırsa diğer Müslümanların onları barıştırmaları, aralarını düzeltmesi gerekir. İki gruptan biri uzlaştırma girişimine karşı çıkar, barışı kabul etmez ve böylece haddi aşarsa doğru yola dönene kadar onlarla savaşılması Allah'ın (c.c.) emridir. Eğer savaşılan grup Allah'ın (c.c.) yoluna girer, barışı kabul ederse bu takdirde o gruba zulmedilmemesi, adaletle muamele edilmesi de yine Rabb'imiz Teâlâ'nın buyruğudur.

10. ayet:

“Müminler ancak kardeşlerdir. Öyleyse kardeşlerinizin arasını düzeltin. Allah'a karşı gelmekten sakının ki size merhamet edilsin.

Hucurât suresinin 10. ayeti, müminler için hayati öneme sahip bir prensibi ortaya koymaktadır. Bu prensip, bütün müminlerin kardeş olduğu ilkesidir. Aynı Allah'a (c.c.) inanan, aynı Peygamber'e (s.a.v.) iman eden, aynı kibleye yönelen, aynı dinin mensupları olan Müslümanlar birbirleriyle kardeşlerdir. Kardeşler birbirlerine nasıl yakınsalar inananlar da öyle olmalıdırlar. Birbirlerine her zaman yakın davranmalı, yardımda bulunmalı, iyilik etmelidirler. İyi ve kötü günlerinde birbirlerinin yanında olmalıdırlar. Birbirlerinin sıkıntılarını, sorunlarını paylaşmalı, bunların çözümü için dayanışma içine girmelidirler. Kardeşlere dargın durmak yakışmaz. Bu sebeple müminler birbirleriyle asla küs durmazlar ve iki mümin sorun yaşadığında hemen aralarını bulup onları uzlaştırırlar. Eğer Müslümanlar Allah'ın (c.c.) emir ve yasaklarına uygun yaşar, takva üzere olurlarsa Rabb'imiz (c.c.) de onlara merhamet edecektir. Ayet-i kerime bize bunları anlatmaktadır.

11 ve 12. ayetler:

“Ey iman edenler! Bir topluluk bir diğerini alaya almasın. Belki onlar kendilerinden daha iyidirler. Kadınlar da diğer kadınları alaya almasın. Belki onlar kendilerinden daha iyidirler. Birbirinizi karalamayın, birbirinizi (kötü) lakaplarla çağırmayın. İmandan sonra fasıklık ne kötü bir namdır! Kim de tövbe etmezse işte onlar zalimlerin ta kendileridir.”

“Ey iman edenler! Zannın birçoğundan sakının. Çünkü zannın bir kısmı günahdır. Birbirinizin kusurlarını ve mahremiyetlerini araştırmayın. Birbirinizin gıybetini yapmayın. Herhangi biriniz ölü kardeşinin etini yemekten hoşlanır mı? İşte bundan tiksindiniz! Allah'a karşı gelmekten sakının. Şüphesiz Allah tövbeyi çok kabul edendir, çok merhamet edendir.”

Etkinlik

Tecessüs, gıybet ve su-i zan kavramlarının anlamlarını sözlüklerden bulunuz.

Hucurât suresinin 11 ve 12. ayetleri bizden, davranışlarımızda nelere dikkat etmemizi istemektedir?

Bu ayetlerden günlük hayatta ilgili ilkeler çıkarınız. Bu ilkelerin insan ilişkileri açısından önemini sınıfınızda değerlendiriniz.

13. ayet:

“Ey insanlar! Şüphe yok ki biz sizi bir erkek ve bir dişiden yarattık ve birbirinizi tanımanız için sizi boylara ve kabilelere ayırdık. Allah katında en değerli olanınız, O'na karşı gelmekten en çok sakınmanızdır. Şüphesiz Allah hakkıyla bilendir, hakkıyla haberdar olandır.”

Hucurât suresinin 13. ayetinde hem Müslümanlar için hem de tüm insanlık için çok önemli ilkeler yer almaktadır. Bu ayette Allah (c.c.) bütün insanların Hz. Âdem (a.s.) ile eşi Hz. Havva'dan çoğaldıklarını belirtmektedir. Esas itibarıyla insanların aynı anne ve babadan dünyaya geldiklerini, aynı soya mensup olduklarını, dolayısıyla eşit olduklarını vurgulamaktadır. Ayet aynı soydan gelen, aynı anne ve babadan çoğalan insanların birbirlerine üstünlük taslamalarının doğru olmadığını belirtmektedir. Rabb'imiz (c.c.), bir kısım insanların birtakım kimseleri ırkı, rengi, fakirliği, toplumsal statüsü, mevki ve makamı, soyu vb. sebeplerle aşağılamasının anlamsız ve yanlış olduğunu ifade etmektedir.

Esasen insanlar milletlere, kabilelere, boylara ayrılmışlardır. Ancak ayet-i kerime, bunların üstünlük vesilesi olamayacağını, farklılıkların amacının, insanların birbirlerini daha kolay tanımalarını sağlamak olduğunu belirtmektedir. Ayet, insanlar arasında üstünlük için de tek ve geçerli ölçü olarak takvayı yani Allah'tan (c.c.) sakınmayı, onun emir ve yasaklarına bağlılığı ortaya koymaktadır. Buna göre en takvalı insan; hangi ırktan, milletten, soydan, toplumsal statüden olursa olsun Allah'tan (c.c.) en çok sakınan kişidir. Rabb'imiz (c.c.) ahirette insanların soyuna, ırkına, milliyetine, kabilesine değil takvasına bakacak ve ona göre muamele edecektir. Ayrıca Allah (c.c.), kimin takva sahibi olduğunu, kimin daha iyi ve salih bir kimse olduğunu hakkıyla bilmektedir. Zira o, insanın yaptığı her şeyden, söylediği her sözden haberdardır.

Not Edelim

Efendimiz (s.a.v.) buyuruyor ki:

"Allahü Teâlâ sizin bedenlerinize ve suretlerinize bakmaz. Ancak kalplerinize, amellerinize bakar."

Müslim, Birr, 33.

14 ve 15. ayetler:

"Bedeviler 'İman ettik.' dediler. De ki: İman etmediniz. (Öyle ise 'İman ettik.' demeyin.) Fakat 'Boyun eğdik.' deyin. Henüz iman kalplerinize girmedi. Eğer Allah'a ve Peygamberi'ne itaat ederseniz yaptıklarınızdan hiçbir şeyi eksiltmez. Allah çok bağışlayandır, çok merhamet edendir. İman edenler, ancak Allah'a ve Peygamberi'ne inanan, sonra şüpheye düşmeyen, Allah yolunda mallarıyla ve canlarıyla cihad edenlerdir. İşte onlar doğru kimselerin ta kendileridir."

Medine civarında Benî Esed kabilesine mensup bedeviler ganimet elde etmek amacı ve hevesiyle Müslüman olmuşlardı. Bir kıtlık senesinde Medine'ye gelmişler, Efendimizin (s.a.v.) huzurunda kelime-i şehadet getirerek İslam'a girmişlerdi. Bu esnada da "Biz falan kabile gibi sana savaş açmadık, ağırlık ve ailelerimizle geldik." demişler ve Allah Resulü'nden (s.a.v.) bağış, sadaka ummuşlardı. Hucurât suresinin 14. ayet-i kerimesi, onların bu söylediklerini ve tutumlarını eleştirmektedir. Sadece "İman ettik." demekle iman edilmiş olunmayacağını, gerçek imanın gönülden ve samimi bir şekilde inanmakla mümkün olduğunu ifade etmektedir.

Hucurât suresinin 15. ayeti, Allah'a (c.c.) imanını bir şarta, sebebe, çıkara bağlamayan kişilerin imanının geçerli olduğunu belirtmektedir. Ayet-i kerime, şeklen İslam'ın hükümlerine boyun eğenlerle gerçekten gönülden iman edenler arasında ayırım yapmaktadır. Gerçekten gönülden iman edenlerin, yaptıkları iyiliklerin mükâfatını göreceklerini ifade etmektedir.

15. ayet-i kerime ise gerçek manada imanın nasıl olması gerektiğini açıklamaktadır. Gerçek imanın Allah'a (c.c.) ve Peygamberi'ne (s.a.v.) gönülden, şüphe etmeksizin iman etmekle, mal ve canını bu uğurda feda etmekle gerçekleşebileceğini belirtmektedir. "İman ettik." diyenlerin, bu söylediklerinin doğruluğunun da ancak böyle yapmalarıyla anlaşılabilceğini ifade etmektedir.

16. ayet:

"(Ey Muhammed!) De ki: Siz Allah'a dininizi mi öğretiyorsunuz? Oysa Allah, göklerdeki ve yerdeki her şeyi bilir. Allah, her şeyi hakkıyla bilendir."

Ayette şöyle buyruluyor: Ey bedeviler! Allah'a (c.c.) dininizi mi öğretiyorsunuz? Yani Allah'a (c.c.) dindarlığınızı haber verip bildirmek mi istiyorsunuz ki "Biz iman ettik." diyorsunuz. Hâlbuki Allah (c.c.) göklerde olanları da bilir, yerde olanları da. Allah (c.c.) her şeyi hakkıyla bilendir. Bu ayet, o bedevileri, kalplerine iman girmediği hâlde şeklen iman etmiş göründükleri, menfaat bekledikleri için kınamaktadır.

17. ayet:

"Müslüman olmalarını bir lütufta bulunmuş gibi sana hatırlatıyorlar. De ki: Müslüman olmanızı bir lütuf gibi bana hatırlatıp durmayın. Tam tersine eğer doğru kimselerseniz sizi imana erdirmesinden dolayı Allah size lütufta bulunmuş oluyor."

14 ve 15. ayetlerin açıklamasında da belirtildiği gibi Efendimize (s.a.v.) gelen bedeviler, "Biz başkaları gibi değil, seninle savaşmadan Müslüman olduk." diyerek İslam'a girmelerini bir lütufmuş gibi değerlendirmişler, karşılığında da bir şeyler beklemişlerdi. Ayet-i kerime, onların bu tutumunu eleştirmektedir. "Sizin Müslüman olmanız bir lütuf değildir, aksine Müslüman olmanız Cenab-ı Allah'ın (c.c.) size en büyük lütfudur." demektedir. Gerçekten de iman etmek, Müslüman olmak, şirk bataklığından, küfür ve inkâr karanlığından kurtulmak, böylece iki cihan saadetine kavuşmak Rabb'imizin (c.c.) insana en büyük lütfudur.

18. ayet:

“Şüphesiz Allah, göklerin ve yerin gaybını bilir. Allah yaptıklarınızı hakkıyla görendir.”

Allah (c.c.) görünen âlemi ve gaybı bilir. O her şeyden haberdardır. Rabb'imiz (c.c.), kimin gerçekten iman ettiğini, kimin görünüşte İslam'a girdiğini ve teslim olduğunu da çok iyi bilir. Gerçekten ve samimi şekilde iman edenler de inanmadığı hâlde inandığını söyleyenler de yaptıklarının karşılığını ahirette görecekler. Sure, bu hatırlatmalarla sona ermektedir.

3. Kur'an'dan Dualar Öğreniyorum (Neml 19)

Niçin ve hangi zamanlarda dua etmeye ihtiyaç duyarsınız?

Süleyman Peygamber (a.s.), Hz. Davut'un (a.s.) oğludur. Allah'ın (c.c.), kendisine hem peygamberlik hem de saltanat verdiği seçkin bir kuludur. Kendine kuşların dili öğretilmiş, rûzgâr, cinler ve bazı hayvanlar onun emrine verilmişti. Süleyman Peygamber (a.s.) gücü ve her şeye hükmetmesiyle meşhurdur. Ordusunu bir yere sevk ederken karıncalardan birinin diğer karıncalara şöyle seslendiğini duydu: “...Ey karıncalar! Yuvalarınıza girin, Süleyman ve ordusu farkına varmadan sizi ezmesinler...”¹ Karıncayı duyunca Allahü Teâlâ'nın, kendisine, başka kimselere vermediği ne kadar büyük nimetler ihsan ettiğini hatırladı. Bunun üzerine Neml suresinin 19. ayetinde belirtildiği gibi “Süleyman, onun bu sözüne tebessüm ile gülerek dedi ki: Ey Rabb'im! Beni, bana ve ana-babama verdiğin nimetlere şükretmeye ve razı olacağın salih ameller işlemeye sevk et ve beni rahmetinle salih kullarının arasına kat!”²

فَتَبَسَّمَ صَاحِكًا مِّن قَوْلِهَا وَقَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ
نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَى وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا
تَرْضَاهُ وَأَدْخِلْنِي بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ

Kur'an-ı Kerim, Hz. Süleyman'ın (a.s.) bu duasını bizlere örnek olarak verir. Neml suresinin 19. ayeti, gerçekten de çok güzel, önemli hususları içinde barındıran bir duadır.

1. Nem sures, 18. ayet.

2. Nem sures, 19. ayet.

Not Edelim

Neml suresinin 19. ayetinde buyrulduğu üzere Süleyman Aleyhisselam, Allahü Teâlâ'dan üç konuda yardım istemektedir:

1. Allah'ın (c.c.), kendisi ve anne babası için verdiği nimetlere şükretme konusunda
2. Allah'ın (c.c.) razı olacağı salih ameller işleme konusunda
3. Salih kulların arasında olma konusunda

Neml suresinin 19. ayetindeki duanın birinci bölümünü şöyle ifade edebiliriz: **"Rabb'im! Beni, bana ve ana babama verdiğin nimetlere şükretmeye sevk et."** Rabb'imiz (c.c.) insana pek çok nimet ihsan buyurmuştur. Onu en güzel şekilde yaratmış; insana akıl, irade, el, ayak, göz ve kulak gibi çok önemli nimetler ihsan etmiştir. Havayı, suyu, çeşit çeşit yiyecek ve içecekleri, irili ufaklı hayvanları insanın faydalanması için yaratmıştır. Bütün bu gibi nimetler için insan da Allah'a (c.c.) şükretmeyi görev bilmelidir. Allah (c.c.), insandan böyle yapmasını istemektedir. Örneğin bir ayette, **"Ey iman edenler! Eğer siz ancak Allah'a kulluk ediyorsanız size verdiğimiz rızıkların iyi ve temiz olanlarından yiyin ve Allah'a şükredin."**¹ buyrulmaktadır. İşte Hz. Süleyman (a.s.) da Allah'tan (c.c.) kendisine şükretme bilinci vermesini istemektedir. Çünkü şükür bir kulluk borcudur ve Allah (c.c.) şükreden kullarını sever. Ayrıca şükür, nimetlerin çoğalmasında sağlar, Rabb'imizin (c.c.) rızasını kazanmamıza vesile olur. Bu konu bir ayet-i kerimede, **"...Andolsun eğer şükrederseniz elbette size nimetimi artırırım. Eğer nankörlük ederseniz şüphesiz azabım çok şiddetlidir."**² buyrulmaktadır.

İnsan, verdiği nimetler ve yarattığı güzellikler için Yüce Allah'a şükretmelidir.

1. Bakara sures , 172. ayet.
2. İbrahim sures , 7. ayet.

Kişi, anne ve babasından bir parçadır. Onlarla et ve tırnak gibidir. Bu nedenle insan, anne ve babasını nimetler içinde görünce mutlu olur. Onların, Allah'ın (c.c.) lütuf ve ikramına mazhar olması evlada sevinç verir. Bu sebeple de anne ve babanın sahip olduğu nimetler, aynı zamanda evlatlar için nimettir. Dolayısıyla insan, kendisine verilen nimetlere şükrettiği gibi anne ve babasının sahip olduğu nimetler için de şükretmelidir. Bunu yapan kişi hem Allah'a (c.c.) şükrederek sevap kazanmış hem de anne ve babasının iyiliğini istemiş, onlara karşı evlatlık vazifesi yapmış olur. Nimetlere şükretmek, kişiye hem Allah'ın (c.c.) rızasını kazandırır hem de onun sevap kazanmasına vesile olur. Bu konuyla ilgili bir ayette de “...Biz şükredenleri mükâfatlandıracağız.”¹ buyrulmaktadır.

Duada ikinci olarak Allah'ın (c.c.) razı olacağı salih ameller işlemek için yardım talep edilmektedir. **Salih amel**, Allahü Teâlâ'nın emir ve tavsiye buyurduğu, yüce dinimizin güzel gördüğü, Kur'an'ın övdüğü söz ve davranışlardır. İnsan, dünyada Rabb'imiz (c.c.) tarafından imtihan edilmektedir. Cenab-ı Allah (c.c.) bu durumu bir ayette şöyle açıklamaktadır: “**O, hanginizin daha güzel amel yapacağını sınamak için ölümü ve hayatı yaratandır...**”² Bu imtihanı iyi ve güzel davranışlarda bulunanlar yani salih ameller işleyenler kazanacaktır. Kur'an'da bu konuda, “...**Kim Allah'a inanır ve salih bir amel işlerse Allah onu, içinden ırmaklar akan, içinde ebedî kalacakları cennetlere sokar. Allah gerçekten ona güzel bir rızık vermiştir...**”³ buyrulmaktadır. İşte Hz. Süleyman (a.s.), duasında Allah'tan (c.c.) salih amel işleme konusunda yardım istemektedir. Bize de bu konuda yol göstermekte, örnek olmaktadır.

Neml suresinin 19. ayetinde, salih kulların arasında olmak için de Allah'a (c.c.) dua edilmektedir. Yüce kitabımızda salih insanların özelliklerinden söz eden birçok ayet yer almaktadır. Örneğin bir ayet-i kerimede şöyle buyrulmaktadır: “**Onlar, Allah'a ve ahiret gününe inanırlar. İyiliği emrederler. Kötülükten men ederler, hayır işlerinde birbirleriyle yarışırlar. İşte onlar salihlerdendir.**”⁴ Salih insan, kendini ıslah etmiş kişidir. İncancında, amellerinde, sözlerinde, davranışlarında, kısacası hayatının her alanında doğru olan, halis niyetli kişidir. Kısacası salih insan, salih ameller işleyen kimsedir. Kur'an-ı Kerim'de salih insanlar şöyle övülmektedir: “**Şüphesiz, iman edip salih ameller işleyenler var ya, işte onlar yaratılmışların en hayırlısıdır.**”⁵ Peygamber Efendimiz (s.a.v.) de “**Dikkat edin!.. Benim dostum, Allah ve müminlerden salih olanlardır.**”⁶ buyurmuştur.

1. Â - İmrân sures , 145. ayet.

2. Mû k sures , 2. ayet.

3. Ta ak sures , 11. ayet.

4. Â - İmrân sures , 114. ayet.

5. Beyy ne sures , 7. ayet.

6. Buhârî, Edeb, 14.

Not Edelim

"Herhangi birinize ölüm gelip de 'Ey Rabb'im! Beni yakın bir zamana kadar geciktirsen de sadaka verip iyilerden (salihlerden) olsam!' demeden önce, size rızık olarak verdiğimiz şeylerden Allah yolunda harcayın."

Münâfikûn suresi, 10. ayet.

Peygamber Efendimiz (s.a.v.), "Kişi sevdiği ile beraberdir."¹ buyurmuştur. Bu hadisten de anlaşılacağı üzere kişi dünyada kimleri seviyorsa, kimlerle beraber oluyorsa ahirette de onlarla beraber haşrolunacaktır. Dolayısıyla dünyada salihlerle beraber olan kişi, ahirette de onlarla beraber olacaktır. Salihler ise cennettedir. Rabb'imiz (c.c.) bu konuda şöyle buyurmaktadır: "Kim Allah'a ve Peygamber'e itaat ederse işte onlar, Allah'ın kendilerine nimet verdiği peygamberlerle, sıddıklarla, şehitlerle ve iyi (salih) kimselerle birlikte dirler. Bunlar ne güzel arkadaşlardır."² Bütün bu sebeplerle ki salih kişilerle beraber olmak büyük bir nimettir ve bunun için hem çaba harcamak hem de dua etmek gerekir.

Neml suresinin 19. ayeti bize, şükreden bir kul olmak, salih amel işlemek ve salihlerle beraber olmak için çalışmanın yanı sıra dua etmek gerektiğini de öğretmektedir. Bu sebeple insan, yukarıda belirtilen şeylere sahip olmak için önce iradesini o yönde kullanacak, çabalayacak, sonra da isteğine ulaşmak için Rabb'inin (c.c.) yardımını talep edecektir. Çünkü bütün hayırlar onun elindedir, o istemeden hiçbir şey olmaz. Şükreden bir kul olmak da salih amel işlemek de iyi kulların arasına katılmak da ancak lütf-u ilahi ile mümkündür. Cenneti ve Cemalullahı kazanmak ancak Allah'ın (c.c.) lütuf ve rahmetiyle gerçekleşebilir.

Etkinlik

Siz dualarınızda kendiniz, anne-babanız ve sevdiğiniz için neler istiyorsunuz? Aşağıya, içinizden geldiği gibi bir dua yazınız.

.....

.....

.....

.....

1. Buhârî, Edeb, 96.

2. Nâ sûresi, 69. ayet.

4. Kur'an Kavramlarını Öğreniyorum: İslam, Takva, Sabır, Sulh

İslam, takva ve müttaki kavramlarının anlamları hakkında neler biliyorsunuz?

İslam

İslam kavramı, yüce kitabımızda yer alan önemli ve temel kavramlardan biri olup Arapça "se-li-me" fiilinden türeyen "es-le-me" kelimesinin mastarıdır. Se-li-me, bir şeyden kurtulmak anlamına gelir. İslam kavramı esenlik, huzur, güven içinde olmak, itaat etmek ve boyun eğmek gibi anlamlara gelmekte olup¹ Kur'an-ı Kerim'de de genel olarak aşağıdaki manalarda kullanılmaktadır:

Teslim olmak (Mü'min suresi, 66. ayet; Bakara suresi, 131. ayet.)

İtaat etmek, boyun eğmek (En'âm suresi, 71. ayet; Âl-i İmrân suresi, 83. ayet.)

İslam dinine girmek, Müslüman olmak (Âl-i İmrân suresi, 20. ayet.)

Allah'ın gönderdiği son din (Mâide suresi, 3. ayet; Âl-i İmrân suresi, 19 ve 85. ayetler.)

Terim olarak İslam, kişinin kendisini Allah'a (c.c.) teslim etmesi, yalnız ona kulluk edip Allah'ın (c.c.) emirlerine boyun eğmesidir. En bilinen ve yaygın kullanılan anlamda ise İslam, kâinatın yaratıcısı olan Allah'ın (c.c.), insanların dünyada ve ahirette mutlu olmasını sağlamak, onları iki cihanda da kurtuluşa ulaştırmak amacıyla gönderdiği son dinin adıdır. Bu dine inanan ve bağlanan kimseye ise **Müslüman** denilmektedir.

Esasen İslam, Allah'ın (c.c.) Hz. Âdem'den (a.s.) itibaren bütün peygamberlere gönderdiği dinlerin ortak adıdır. İslam, en yaygın ve bilinen anlamda ise Allah'ın (c.c.), Kâinatın Efendisi, Son Peygamber Hz. Muhammed (s.a.v.) aracılığıyla gönderdiği dinin adı olarak kullanılmaktadır. Yüce dinimize adını bizzat Rabb'imiz (c.c.) vermiştir. Kur'an'da yer alan ayetlerde açıklandığı üzere İslam, Allahü Teâlâ'nın, kullarını hidayete ulaştırmak amacıyla gönderdiği son dindir. Öyleyse bütün herkes İslam'a teslim olmalı, özünü Allah'a teslim etmelidir. Çünkü Allah (c.c.) katında tek geçerli din İslam'dır ve Rabb'imiz (c.c.) İslam'dan başka bir dini kabul etmeyecektir: "**Kim İslam'dan başka bir din ararsa (bilsin ki o din) ondan kabul edilmeyecek ve o ahirette hüsrana uğrayanlardan olacaktır.**"²

1. Hüseyin K. Ece, İslam'ın Temel Kavramları, 308-309; Din Kavramları Sözlüğü, s. 322-323; Din Terimleri Sözlüğü, s. 176; İslam Kavramları, s. 390.

2. Âl-i İmrân suresi, 85. ayet.

Not Edelim

"Şüphesiz Allah katında din İslam'dır..."

Âl-İmrân suresi, 19. ayet.

"...Bugün sizin için dininizi kemale erdirdim. Size nimetimi tamamladım ve sizin için din olarak İslam'ı seçtim..."

Mâide suresi, 3. ayet.

İslam kelimesinin anlamlarından biri de barış, güvenlik, esenlik ve huzurdur. Bu anlam, bir ayet-i kerimede şöyle ifadesini bulmaktadır: "Ey iman edenler! Hepiniz topluca barış ve güvenliğe (İslam'a) girin..." Gerçekten de İslam dinine inanıp Müslüman olmak; barış içinde yaşamak, iç huzuruna kavuşmak, huzurlu yaşamak, güven içinde bulunmaktır. Çünkü İslam'ın insanlığa hayat veren ilkelerine uyulduğunda toplumda barış ve huzur ortamı hâkim olur. Kötülükler olmayacağı için güven ortamı sağlanır. İnsanlar birbirlerinden kötülük gelmeyeceği konusunda güvende olurlar. İnsan fıtratına en uygun din olan İslam'a inanmak, bütün varlıkları yoktan var eden Allahü Teâlâ'ya teslim olmak insana huzur verir. İslam'a giren, Allah'a (c.c.) teslim olan insan hem dünyasını hem de ahiretini güvence altına almış olur. Dünyada şirk, küfür, isyan, sapkınlık gibi olumsuzluklardan güvende olur. Ayrıca sonsuz ilim ve kudret sahibi olan Allah'a (c.c.) tüm benliğiyle yönelen, kendini Allah'a (c.c.) teslim eden kişi, Rabb'imizin (c.c.) himayesine sığınıp güven ortamına kavuşmuş olur. Bütün bunların yanı sıra İslam'a giren ve İslam üzere yaşayan kişi ahirette de cehennem azabından kurtulur ve böylece güven içinde olur.

Etkinlik

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"İslam beş esas üzerine bina edilmiştir:

Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed'in onun kulu ve elçisi olduğuna şahadet etmek, namaz kılmak, zekât vermek, Kâbe'yi hacetmek, ramazan orucu tutmak."

Buhârî, İman, 1; Müslim, İman, 22.

"Müslüman, elinden ve dilinden diğer Müslümanların güvende olduğu kimsedir."

Buhârî, İman, 3.

Yukarıdaki hadislerde, İslam'ın ve Müslüman'ın özellikleri hakkında ne gibi bilgiler yer almaktadır? Arkadaşlarınızla belirleyiniz.

İslam, âlemlerin Rabb'i olan Allah'a (c.c.) teslim olmaktır. Onun dinine, emirlerine, yasaklarına kayıtsız ve şartsız teslimiyet göstermektir. Benliğini, kendini, özünü Allah'a (c.c.) teslim etmektir. İslam'a girmek; hidayete ulaşmak, doğru yola girmek, hak yol üzere olmak demektir. Bu durum bir ayet-i kerimede şöyle ifade edilmektedir: "Seninle tartışmaya girişirlerse de ki: 'Ben, bana uyanlarla birlikte kendi özümü Allah'a teslim ettim.' Kendilerine kitap verilenlere ve ümmilere de ki: 'Siz de İslam'ı kabul ettiniz mi?' Eğer İslam'a girerlerse hidayete ermiş olurlar. Yok, eğer yüz çevirirlerse sana düşen şey ancak tebliğ etmektir. Allah kullarını hakkıyla görendir."¹

İslam, tüm benliğimizle Allah'a teslim olmaktır.

Bakara suresinde İslam kavramı, Allah'ın (c.c.) emir ve yasaklarına teslim olma, anlamında kullanılmaktadır. Bu surede, Hz. İbrahim (a.s.) ile ilgili olarak şöyle buyrulmaktadır: "Rabb'i ona 'Teslim ol!' dediğinde 'Âlemlerin Rabb'ine teslim oldum.' demişti."² Ayetten de anlaşılacağı üzere Allah (c.c.) Hz. İbrahim'e (a.s.) "İslam ol yani Allah'a teslim ol." buyurmuş, İbrahim Hallullah* (a.s.) da "Âlemlerin Rabb'ine teslim oldum." diyerek Rabb'ine (c.c.) bağlılığını ifade etmiştir.

1. Â - İmrân sures , 20. ayet.

2. Bakara sures , 131. ayet.

* Ha u ah: A ah dostu.

Kur'an, İslam dinine inanmış Müslümanlar olarak ölmemiz gerektiği konusunda bizleri şöyle uyarılmaktadır: “Ey iman edenler! Allah'a karşı gelmekten nasıl sakınmak gerekiyorsa öylece sakının ve siz ancak Müslümanlar olarak ölün.”¹ İncancımıza göre insan nasıl yaşarsa öyle ölür. Öyleyse bizler Müslüman olarak yaşamalı, Müslüman olarak ölmeliyiz. Bunun için çaba harcamalı, gayret etmeli, irademizi bu yönde kullanmalı, ayrıca dua etmeliyiz. İslam'a giren, Müslüman olan kişiler cehennem korkusu, azap korkusu, ölüm korkusu yaşamazlar. Rabb'imiz (c.c.) ahirette böyle kişilerin güvende olacağını şöyle ifade etmektedir: “(Allah şöyle buyurur:) Ey ayetlerimize inanan ve Müslüman olan kullarım! Bugün size korku yoktur, siz üzölmeyeceksiniz de.”²

Takva

Takva, vikaye kelimesinden türetilmiş bir kavramdır. Sözlükte bir şeyi muhafaza etmek, himaye etmek, çekinmek, zarar verecek şeylerden sakınmak, bir şeyi tehlikelere karşı korumaya almak vb. anlamlara gelir. İslami bir terim olarak ise takva, Allah'tan (c.c.) korkmak, O'na karşı gelmekten sakınmak, dünya ve ahirette insana zarar verecek, ilahi azaba sebep olacak inanç, söz ve fiillerden, her türlü günahtan korunup sakınmak demektir. Takva sahibi kimseye müttaki denir.³

Takva, Allah'ı (c.c.) görüyormuşçasına bir bilinç içinde dinî sorumluluklarını, farz ve vacipleri yerine getirmektir. Bunun yanı sıra Cenab-ı Hakk'ın (c.c.) rızasını kazanmak için nafileleri çokça yapmak, Efendimizin (s.a.v.) sünnetine uygun bir hayat yaşamaktır. Takva sahibi olmak, dinin kötü gördüğü söz ve fiilleri terk etmek, haramlardan uzak durmak, bununla da kalmayıp dinen şüpheli olan şeylerden kaçınmaktır. Peygamber Efendimiz (s.a.v.) bunu bir hadis-i şerifinde şöyle ifade buyurmuştur: “Kul, sakıncalı şeylere düşme endişesiyle sakıncası olmayan bazı şeyleri terk etmedikçe gerçek müttakilerin derecesine ulaşamaz.”⁴ Takva, insanı en güzel şekilde yaratan, O'na sayısız nimetler ihsan buyuran Rabb'imize (c.c.) saygılı olmaktır. Kulluk bilinciyle hareket ederek O'nun söylediğine aykırı davranmaktan çekinmek, bu konuda edepli olmaktır. Kısacası takva, İslam'ın ilkelerini hayata hâkim kılmak, dini bütünüyle yaşamak için çaba harcamaktır.

Not Edelim

Allah Resulü (s.a.v.) şöyle buyurur:

“Helal belli, haram da bellidir. Bu ikisi arasında birtakım şüpheli şeyler vardır ki insanlardan çoğu onları bilmez. Şüphelilerden sakınıp korunan kimse (takva sahibi), ırzını ve dinini muhafaza etmiş olur. Dikkat ediniz! İnsanın bedeninde bir et parçası vardır ki o iyi olursa bütün beden iyi olur; o bozuk olursa bütün beden bozuk olur. İşte o et parçası kalptir.”

Buhâri, İmân, 39; Müslim, Müsâkat, 107.

1. Â - İmrân sures, 102. ayet.

2. Zülfuruf sures, 69. ayet.

3. Dîni Kavramlar Sözlüğü, s. 347-348; Dîni Terimler Sözlüğü, s. 349.

4. Tirmîzî, Kıyâmet, 19; İbn Mâce, Zühd, 24.

Takva, genel olarak ve en kısa tanımıyla "Allah'tan korkmak" olarak ifade edilir. Ancak bu korku, salt psikolojik bir korkuyu ifade etmez. Aynı zamanda içinde derin bir saygıyı da barındırır. Bunu, insanın, sevdiği ve saygı duyduğu kişiyi gücendirmekten, üzmetten korkmasına benzetebiliriz. Bu nedenle takvayı korkudan ziyade bir sakınma, çekinme, saygı olarak tanımlamak daha doğru bir yaklaşım olur.

Takva, Allah(c.c.) katında çok önemlidir. Kula değer katan, ona üstünlük ve şeref kazandıran bir değerdir. İslam'a göre Allah (c.c.) katında üstünlüğün ölçüsü takvadır. Bu durum Hucurât suresinde şöyle ifade edilir: "...Allah katında en değerli olanınız, O'na karşı gelmekten en çok sakınanınızdır..."¹

Kur'an-ı Kerim'in birçok ayet-i kerimesinde Allah'tan sakınmak yani takva sahibi olmak, takva üzere yaşamak emredilmektedir. Örneğin bir ayette Rabb'imiz (c.c.) "... Kendiniz için (geleceğe hazırlık olarak) güzel davranışlar takdim edin. Allah'a karşı gelmekten sakının ve her hâlde onun huzuruna varacağınızı bilin..."² buyurmaktadır. Peygamber Efendimiz (s.a.v.) de sahabilerine her zaman takvalı olmayı tavsiye etmiştir. Örneğin bir keresinde sahabeden Ebu Hureyre'ye (r.a.) şöyle tavsiyede bulunmuştur: "Ey Ebu Hureyre! Vera sahibi ol (harama götürme şüphesi olan şeylerden de kaçın) ki insanların Allah'a en iyi kulluk edeni olasın..."³

Not Edelim

"Ey insanlar! Rabb'inize karşı gelmekten sakının. Hiçbir babanın çocuğuna hiçbir yarar sağlayamayacağı, hiçbir çocuğun da babasına hiçbir yarar sağlayamayacağı günden korkun! Şüphesiz Allah'ın vaadi gerçektir. Sakın dünya hayatı sizi aldatmasın. O aldatıcı şeytan da Allah hakkında sizi aldatmasın."

Lokman suresi, 33. ayet.

Kur'an, takva hususunda müminlerin yardımlaşma ve dayanışma içinde olması gerektiğini belirtmektedir. Müminler birbirlerini sever ve birbirlerinin iyiliğini isterler. Bunun için de inananlar Allah'ın (c.c.) emir ve yasaklarına uygun davranma konusunda birbirlerini uymalı ve birbirlerine yardımcı olmalıdırlar. Çünkü takva üzere yaşamamak, haram ve helale dikkat etmemek, Allah'tan (c.c.) sakınıp çekinmeden günah işlemek insanın ahirette ceza görmesine sebep olur. Yüce Rabb'imiz (c.c.) bizi bu konuda şöyle ikaz etmektedir: "...İyilik ve takva (Allah'a karşı gelmekten sakınma) üzere yardımlaşın ama günah ve düşmanlık üzere yardımlaşmayın. Allah'a karşı gelmekten sakının. Çünkü Allah'ın cezası çok şiddetlidir."⁴

1. Hucurât suresi, 13. ayet.

2. Bakara suresi, 223. ayet.

3. İbn- Mâce, Zühhd, 24.

4. Mâ da suresi, 2. ayet.

Etkinlik

Takva hususunda müminler birbirlerine nasıl yardım edebilirler? Tartışınız.

Takva sahibi olmak, insanın günahlarının bağışlanmasına, ilahi yardımlara mazhar olmasına vesile olacaktır. Rabb'imiz (c.c.) bu konuda şöyle buyurmaktadır: **"Ey iman edenler! Allah'a karşı gelmekten sakının ve doğru söz söyleyin ki Allah sizin işlerinizi düzeltsin ve günahlarınızı bağışlasın..."**¹ Müttaki bir insan olmak, takva üzere yaşamak kişiye Allah'ın (c.c.) rızasını kazandırır, onun cehennemden kurtulmasını ve cennete girmesini sağlar. Allah (c.c.) bir ayette bu durumu şöyle açıklamaktadır: **"... Allah'a karşı gelmekten sakınanlar için Rableri katında, içinden ırmaklar akan, içinde ebedi kalacakları cennetler, tertemiz eşler ve Allah'ın rızası vardır..."**² Rabb'imiz (c.c.) başka bir ayette de **"Temizlenmek için malını hayra veren en müttaki (Allah'a karşı gelmekten en çok sakınan) kimse, o ateşten uzak tutulacaktır."**³ buyurmaktadır.

İnsan dünyada Cenab-ı Allah'ın (c.c.) takdir ettiği bir süre kadar yaşayacak, bu sürenin bitiminde hayata veda edip ahiret yolculuğuna çıkacaktır. İşte takva, insana ahiret yolculuğunda en gerekli olan şeylerden biridir. Kur'an, bunu yolculuğa çıkan bir kimse için gerekli olan aزیğa benzetmekte ve şöyle buyurmaktadır: **"...(Ahiret için) azık toplayın. Kuşkusuz, aزیğın en hayırlısı takvadır (Allah'a karşı gelmekten sakınmadır.). Ey akil sahipleri, bana karşı gelmekten sakının."**⁴

Etkinlik

"İyilik, yüzlerinizi doğu ve batı taraflarına çevirmeniz(den ibaret) değildir. Asıl iyilik, Allah'a, ahiret gününe, meleklerle, kitap ve peygamberlere iman edenlerin; mala olan sevgilerine rağmen onu yakınlarla, yetimlere, yoksullara, yolda kalmışa, (ihtiyacından dolayı) isteyene ve (özgürlükleri için) kölelere verenlerin; namazı dosdoğru kılan, zekâtı veren, antlaşma yaptıklarında sözlerini yerine getirenlerin ve zorda, hastalıkta ve savaşın kızıştığı zamanlarda (direnip) sabredenlerin tutum ve davranışlarıdır. İşte bunlar, doğru olanlardır. İşte bunlar, Allah'a karşı gelmekten sakınanların ta kendileridir."

Bakara suresi, 177. ayet.

Yukarıdaki ayete göre takva sahibi insanlarda hangi özellikler bulunur? Defterinize listeleyiniz.

1. Ahzâb suresi, 70. ayet.
2. Â - İmrân suresi, 15. ayet.
3. Ley suresi, 17. ayet.
4. Bakara suresi, 197. ayet.

Bizler takva sahibi olmak, takva üzere yaşamak için gayret sarf etmeliyiz. Yüce dinimizin insanlığa hayat veren prensiplerini hayatımıza hâkim kılmak için çalışmalıyız. Allah'ın (c.c.) emir ve yasaklarına uymaya önem vermeliyiz. Dinimizin haram kıldığı tüm kötülüklerden kaçınmalı, şüpheli şeylerden uzak durmaya gayret etmeliyiz. Bütün bunları yapmak için sağlam bir irade sahibi olmalıyız ve irademizi bu yönde kullanmalıyız. Ayrıca bizi bu konuda muvaffak kılması için de Rabb'imizden (c.c.) yardım dilemeliyiz. Efendimiz (s.a.v.) de böyle yaparak bize örnek olmuştur. Örneğin o Kutlu Peygamber (s.a.v.) şöyle dua etmiştir: "Allah'ım! Senden hidayet, takva, iffet ve gönül zenginliği isterim."¹

Not Edelim

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) bir gün şöyle buyurdu:

- Ben bir ayet biliyorum. Eğer insanların hepsi onu tutsaydı (onun gereğine uygun davran saydılar) hepsine kâfi gelirdi.

Ashab-ı kiram:

- Ya Resulallah, bu hangi ayettir, diye sorduklarında, Efendimiz (s.a.v.):

"...Kim Allah'a karşı saygılı davranırsa (takva sahibi olursa) Allah ona bir çıkış ve kurtuluş yolu gösterir." (Talâk, 65/2) ayetini okudu.

İbn-i Mâce, Zühd, 24.

Sabır

Kur'an-ı Kerim'de üzerinde önemle durulan kavramlardan biri de sabırdır. Sabır sözlük anlamı itibarıyla tutma, engelleme, direnç gösterme, kararlılık, metanet, cesaretli olma, acele etmeme demektir. Terim olarak ise sabır acıya, sıkıntıya, üzüntüye katlanmak, zorluklar karşısında yılmamak, geri adım atmamak, başa gelen musibetler karşısında dirençli olmak gibi anlamlara gelir. Sabır hoşça gitmeyen olaylar ve nefse ağır gelen şeyler karşısında dünya ve ahiret faydalarını düşünerek ruhi dengeyi bozmamak için insanın kalbinde yer eden sükûnet ve dayanma kuvvetidir.² Sabır her türlü hayrın, iyiliğin, ilerlemenin ön şartıdır. Bilimde, sanatta, teknolojiye, eğitimde, kısacası hayatın her alanında başarılı olmak için öncelikle sabırlı olmak, sabırla çalışmak gerekmektedir.

Sabırlı insan, zorluklar ve sıkıntılar karşısında asla karamsarlığa kapılmaz. En olumsuz zamanlarda bile hiçbir zaman ümidini kaybetmez. Zorluk ve sıkıntılara sabırla karşı koyar, bela ve musibetler karşısında metanetini korur. Sabırlı kişi öfkesine hâkim olur, kendisine yapılan kötülüğe kötülükle karşılık vermez. Söz ve davranışlarının sonucunu düşünerek karar verir. Böylece sonunda pişman olacağı şeyleri yapmamış olur.

1. Müs. m, Z k r, 72.

2. İslâm Kavram ar, s. 616; D nî Ter m er Söz üğü, s. 314; D nî Kavram ar Söz üğü, s. 517.

Yüce dinimiz, sabrı üstün bir meziyet kabul eder ve insanları sabırlı olmaya yönlendirir. Kur'an-ı Kerim'in birçok ayetinde bizden sabırlı kişiler olmamız istenmekte ve Allahü Teâlâ'nın sabredenleri sevdiği belirtilmektedir. Bu konuyla ilgili bir ayette şöyle buyrulmaktadır: "Allah'a ve Resulü'ne itaat edin ve birbirinizle çekişmeyin. Sonra gevşersiniz ve gücünüz elden gider. Sabırlı olun. Çünkü Allah sabredenlerle beraberdir."¹ Başka bir ayette de "...Allah sabredenleri sever."² buyurmaktadır. Peygamber Efendimiz (s.a.v.) de bir hadis-i şerifinde, " ... Kim sabırlı davranırsa Allah ona sabır verir. Hiç kimseye sabırdan daha hayırlı ve daha geniş bir ihsanda bulunulmamıştır."³ buyurmuştur.

Sabır, özellikle şu üç konuda öne çıkmakta ve önem kazanmaktadır:

a) Başa gelen bela ve musibetlere, başarısızlıklara, yaşanan ölümlere, hastalıklara sabretmek. İnsanoğlu, bu dünyada Allah (c.c.) tarafından çeşitli şekillerde imtihan edilmektedir. Rabb'imiz (c.c.) bazı kişileri zenginlikle, bazılarını fakirlikle, bazılarını deprem, sel gibi musibetlerle imtihan etmektedir. Cenab-ı Allah (c.c.) bazı kullarını da yakınlarının vefatıyla, bazı kimseleri başarısızlıkla vb. durumlarla denemektedir. Allah (c.c.), inananların bu gibi olumsuzluklarla karşılaştıklarında nasıl davranması gerektiğini de yüce kitabımızda açıklamakta, böylece kullarına yol göstermektedir.

Etkinlik

"Andolsun ki sizi biraz korku ve açlıkla, bir de mallar, canlar ve ürünlerden eksilterek deneriz. Sabredenleri müjdele. Onlar, başlarına bir musibet gelince 'Biz şüphesiz (her şeyimizle) Allah'a aitiz ve şüphesiz O'na döneceğiz.' derler. İşte Rableri katından rahmet ve merhamet onlardır. Doğru yola ulaştırılmış olanlar da işte bunlardır."

Bakara suresi, 155-157. ayetler.

Yukarıdaki ayete göre insan zorluklar, sıkıntılar, bela ve musibetler karşısında nasıl bir tavır sergilemelidir? Niçin? Arkadaşlarınızla konuşunuz. Düşüncelerinizi aşağıya yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

1. Enfâ suresi, 46. ayet.

2. Â - İmrân suresi, 146. ayet.

3. Buhârî, Zekât, 50.

Not Edelim

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) buyuruyor ki:

"Mümin kişinin durumu ne kadar şaşırtıcıdır! Zira onun her işi onun için bir hayırdır. Bu durum sadece mümine hastır, başkasına değil. Ona memnun olacağı bir şey gelse şükreder, bu ise hayırdır, bir zarar gelse sabreder, bu da hayırdır."

Müslim, Zühd, 64.

b) Rabb'imizin (c.c.) emir ve yasaklarına uyma, özellikle de ibadetlere devam konusunda sabretmek. Genel olarak dinimizde yasaklanan, kötü görülen birçok şey insan nefesine hoş gelmekte, emredilen iş ve davranışlar, ibadetler ise ağır gelebilmektedir. Bunda insan tabiatında var olan bazı olumsuz duygular, nefsin kötülüğe meyilli olması, şeytanın yönlendirmesi gibi sebepler rol oynamaktadır. Ancak insan bu gibi engellerle mücadele etmeli, nefesine ve şeytana uymamalıdır. Allah'ın (c.c.) emir ve yasaklarına uyma, özellikle de ibadetleri yapma konusunda ısrarcı olmalı, sabır ve kararlılıkla ibadetlerine devam etmelidir. Allah (c.c.) bu konuda şöyle buyurmaktadır: **"...Şu hâlde, O'na ibadet et ve ona ibadet etmede sabırlı ol..."**¹ Başka bir ayette de **"Ailene namazı emret ve kendin de ona sabırla devam et..."**² buyurarak aynı hususa dikkat çekmektedir. İslam'da emredilen ibadetlerden oruç, doğrudan sabırla ilgilidir. Peygamber Efendimiz (s.a.v.) bu konuda, **"Oruç sabrın yarısıdır."**³ buyurmuştur.

c) İnsanlarla ilişkilerde sabırlı olmak, insanların eziyet ve kötülüklerine sabretmek. İnsan, bir toplum içinde başkalarıyla birlikte yaşar. İnsanların kişilik özellikleri, karakter yapıları, huyları, eğitim ve kültür seviyeleri, alışkanlıkları, zevkleri, beğenileri birbirinden farklıdır. Bundan dolayı bir insanın huyu başkasının hoşuna gitmeyebilir, başka birinin alışkanlığı bir başkasına garip gelebilir. Birinin sevdiği bir şeyi başka biri sevmeyebilir. Zaman zaman insanlar cahilce davranışlarda bulunabilirler. Böyle şeyler insanlar arası ilişkileri bozmamalıdır. İnsanlar birbirlerini anlamaya çalışmalı, kötü davranan birine hemen kötülükle karşılık vermemeli ve sabretmelidir. Rabb'imiz (c.c.) bir ayette şöyle buyurmaktadır: **"Rahman'ın kulları, yeryüzünde vakar ve tevazu ile yürüyen kimselerdir. Cahiller onlara laf attıkları zaman, 'Selam!' der (geçer)ler."**⁴ Başka bir ayette de **"Zulme uğradıktan sonra, kendini savunup hakkını alan kimseye (ceza vermek için) bir yol yoktur... Her kim de sabreder ve başı sağ olursa işte bu elbette azmedilecek işlerdendir."**⁵ buyrulmaktadır. Böylece kötülüğe sabretmenin ve onu affetmenin güzel bir davranış olduğu belirtilmektedir.

1. Meryem sures , 65. ayet.

2. Ta-Hâ sures , 132. ayet.

3. İbn Mâce, 3 yam, 44.

4. Furkân sures , 63. ayet.

5. Şûrâ sures , 41 ve 43. ayet er.

Not Edelim

Efendimiz (s.a.v.) buyuruyor ki:

“İnsanların arasına karışıp da onların eziyetlerine sabreden mümin kimse, insanlara karışmayan ve onların eziyetlerine sabretmeyen mümin kimseden daha hayırlıdır.”

Buhârî, Edebü'l-Müfred, s. 222.

Sabır, çok faydalı ve güzel bir özelliktir. Sabredenler dünyada başarıya ulaşırlar, sabırlı ve azimli oldukları takdirde istediklerine eninde sonunda kavuşurlar. Atalarımız, “Sabrın sonu selamettir.”, “Sabreden derviş, muradına ermiş.” gibi sözlerle bunu anlatmak istemişlerdir. Kur’an-ı Kerim’de belirtildiğine göre sabredenler dünyada olduğu gibi ahirette de bu güzel davranışlarının karşılığını alacaklardır. Bu husus bir ayet-i kerimede şöyle belirtilmektedir: **“İşte onlar, sabretmelerine karşılık cennetin yüksek makamlarıyla mükâfatlandırılacaklar ve orada esenlik dileği ve selamla karşılanacaklardır.”**¹ Sabredenler, sabretmelerinin karşılığı olarak ahirette cennetle mükâfatlandırılacaktır. Cennete vardıklarında melekler onları kapılarda karşılayacak ve kendilerine şöyle diyeceklerdir: **“Sabretmenize karşılık selam sizlere! Dünya yurdunun sonucu (olan cennet) ne güzeldir!”**²

İslam’ın öngördüğü sabır, pasif bir şekilde hiçbir şey yapmadan beklemek değildir. Aksine karşılaşılan zorluklarla mücadele etmek, onları aşmak için kararlı bir şekilde çalışmaktır. Bunun yanı sıra Allah’a (c.c.) dua etmektir. Bu konuda yüce kitabımızda, yer alan bir ayette, **“Sabrederek ve namaz kılarak Allah’tan yardım isteyin...”**³ buyrulmaktadır. Başka bir ayette de **“Ey iman edenler! Sabredin. Sabır yarışında düşmanlarınızı geçin. (Cihat için) hazırlıklı ve uyanık olun ve Allah’a karşı gelmekten sakının ki kurtuluşa eresiniz.”**⁴ buyrulmaktadır hem sabırlı olmak hem de tedbir almak emredilmektedir.

Not Edelim

Yüce kitabımız, Hz. Lokman’ın (a.s.) oğluna öğüdünden hareketle bize şöyle seslenmektedir:

“Yavrum! Namazı dosdoğru kıl. İyiliği emret. Kötülükten alıkoy. Başına gelen musibetlere karşı sabırlı ol. Çünkü bunlar kesin olarak emredilmiş işlerdendir.”

Lokman suresi, 17. ayet.

1. Furkân suresi, 75. ayet.

2. Ra’d suresi, 24. ayet.

3. Bakara suresi, 45. ayet.

4. Â - İmrân suresi, 200. ayet.

İbadetlere sabırla devam etmek gerekir.

Etkinlik

“Andolsun zamana ki insan gerçekten ziyan içindedir. Ancak, iman edip de salih ameller işleyenler, birbirlerine hakkı tavsiye edenler, birbirlerine sabrı tavsiye edenler başka (Onlar ziyanda değildir.)”

Asr suresi, 1-3. ayetler.

Yukarıdaki surede Rabb'imiz (c.c.) bize hangi mesajları vermektedir? Düşüncelerinizi aşağıya yazınız.

.....

.....

.....

Sulh

Sulh, Arapça bir kavramdır. Bu kavram; iyi olmak, iyi hâl üzere bulunmak, durumu düzeltmek ve fesadın yok olması anlamına gelen “sa-le-ha” kökünden türemiştir. **Sulh** kavramı; barış, barışma, barışık olma durumu, rahatlık, asayiş, uyuşma, uzlaşma, anlaşma gibi anlamlara gelmektedir. Taraflar arasında ortaya çıkan ihtilaf ve çekişmelerin karşılıklı anlaşma yoluyla sona erdirilmesi manasını da ifade etmektedir.¹

1. Şemse'dd in Sami, Kâmus-u Türkî, s. 830; TDK Türkçe Sözlük, s.1817; Dîvânî Terimler Sözlüğü, s. 332; Dîvânî Kavramlar Sözlüğü, s. 598.

Bir toplum içinde çok farklı karakter ve özelliklere sahip insanlar bir arada yaşar. Toplumda hak ve hukuka önem veren, başkalarının hakkına saygılı olan kişiler olduğu gibi haksızlık yapanlar, hukuku gözetmeyenler de olabilmektedir. Hak ve adaletten uzaklaşıldığı, hukukun gözetilmediği durumlarda insanlar arasında anlaşmazlıklar, çekişmeler ortaya çıkmaktadır. Bu anlaşmazlıkların adaletle ve hakkaniyet içinde çözülememesi durumunda kargaşa ve çatışma ortamı oluşması kaçınılmazdır. Söz konusu durum milletler arasında olduğunda ise insanlığa felaket, kan ve gözyaşından başka bir şey getirmeyen savaşlar yaşanmaktadır. İşte yüce dinimiz, buna meydan vermemek için barışın tercih edilmesini, her zaman barıştan yana olunmasını ister. Yüce kitabımız Kur'an-ı Kerim, savaştan, kavgalardan, düşmanlıklardan uzak durulmasını, barışa önem verilmesini emretmektedir.

Barış, birlikte yaşamın temel şartıdır.

Not Edelim

Kur'an-ı Kerim'de barış, uzlaşma, anlaşma durumlarını ifade etmek üzere sulh kavramı kullanıldığı gibi bazen de aynı anlamı ifade etmek üzere İslam, silm, selem, selam kavramları tercih edilmektedir.

“Ey iman edenler! Hepiniz topluca barış ve güvenliğe (İslam'a) girin. Şeytanın adımlarını izlemeyin. Çünkü o, size apaçık bir düşmandır.”

Bakara suresi, 208. ayet.

Yüce kitabımız, sulh ile aynı kökten gelen ıslah kelimesini de barış anlamında kullanmaktadır. Zira ıslah etmek; arayı düzeltmek, kargaşayı ve fitneyi giderip barışı ve uzlaşmayı sağlamaktır.

Adı barış, esenlik ve güven anlamlarını da içeren İslamiyet, insanlara her zaman affedici, bağışlayıcı ve barışsever olmayı buyurmakta, böyle davrananların Allah (c.c.) tarafından mükâfatlandırılacağını belirtmektedir.

Bireyler gibi toplumların da dinleri, ırkları, kültürleri, gelenek ve görenekleri birbirinden farklı olabilir. Yüce dinimiz İslam, insanlar arasındaki farklılıkların Allah'ın (c.c.) takdiriyle gerçekleşen durumlar olduğunu belirtir. Bu tür farklılıkların anlaşmazlıklara, düşmanlıklara, savaşımlara yol açmaması, barışı bozmaması gerektiğini bildirir. Rabb'imiz (c.c.) bir ayette şöyle buyurur: "**Ey insanlar! Şüphesiz ki biz sizi bir erkek ve bir kadından yarattık ve birbirinizi tanımanız için sizi boylara ve kabilelere ayırdık. Allah katında en değerli olanınız, O'na karşı gelmekten en çok sakınanınızdır. Şüphesiz Allah hakkıyla bilendir, hakkıyla haberdar olandır.**"¹

İslamiyet insanların kardeşçe ve barış içinde yaşamasını ister.

1. Hucurât suresi, 13. ayet.

Etkinlik

Efendimiz (s.a.v.) şöyle buyurur:

"Ey insanlar! Rabb'iniz bir, babanız birdir. Hepiniz Âdem'in çocuklarıdır. Âdem ise topraktır. Allah yanında en değerliniz, en muttaki olanınızdır. Arap'ın Arap olmayana bir üstünlüğü yoktur. Üstünlük ancak takva iledir."

Ahmed b. Hanbel, Müsned, C 5, s. 411.

Yukarıdaki hadis-i şerif bizlere barışla ilgili nasıl bir mesaj vermektedir? Arkadaşlarınızla konuşunuz.

Yüce dinimiz, hayatta karşılaşılan anlaşmazlık, ayrılık, çekişme vb. durumlarda her zaman sulhun yani barış ve uzlaşmanın tercih edilmesini emretmektedir. Gerek toplumlar arası gerekse bireyler arasındaki ilişkilerde buna özen gösterilmesini istemektedir. Örneğin aile ilişkileriyle ilgili bir ayet-i kerimde Rabb'imiz (c.c.) şöyle buyurmaktadır: **"Eğer bir kadın, kocasının kendisine kötü davranmasından yahut yüz çevirmesinden endişe ederse uzlaşarak aralarını düzeltmelerinde ikisine de bir günah yoktur. Uzlaşmak (sulh) daha hayırlıdır. Nefisler ise kıskançlığa ve bencil tutkulara hazır (elverişli) kılınmıştır. Eğer iyilik eder ve Allah'a karşı gelmekten sakınırsanız, şüphesiz Allah yaptıklarınızdan haberdardır."**¹

İslam dini, toplumlar ve devletler arası ilişkilerde de her zaman barış yollarının aranmasını, uzlaşmanın tercih edilmesini istemektedir. Allah (c.c.), Peygamber Efendimize (s.a.v.) hitaben şöyle buyurmaktadır: **"Eğer onlar barışa yanaşırlarsa sen de ona yanaş ve Allah'a tevekkül et. Çünkü o hakkıyla işitendir, hakkıyla bilendir."**²

Yüce kitabımız, insanların arasını düzeltmeyi, iki kişiyi ya da toplumu barıştırmayı da sulhun gereği olan güzel bir davranış olarak kabul etmekte ve insanları bu güzel davranışa yönlendirmektedir. Örneğin Kur'an'da yer alan bir ayette şöyle buyrulmaktadır: **"...Eğer müminler iseniz Allah'a karşı gelmekten sakının, aranızı düzeltin, Allah ve Resulü'ne itaat edin."**³

1. Nâsı sures , 128. ayet.

2. Enfâ sures , 61. ayet.

3. Enfâ sures , 1. ayet.

Not Edelim

“Eğer inananlardan iki grup birbirleriyle savaşılırsa aralarını düzeltin... Müminler ancak kardeşlerdir. Öyleyse kardeşlerinizin arasını düzeltin...”

Hucurât suresi, 9-10. ayetler.

Kur'an-ı Kerim, insanların arasını ıslah edip onları barıştırmak suretiyle güzel bir davranış sergileyenlerin Rabb'imiz (c.c.) tarafından mükâfatlandırılacağını belirtmektedir. Bu konuyla ilgili bir ayette şöyle buyrulmaktadır: “Bir kötülüğün karşılığı, onun gibi bir kötülüktür (Ona denk bir cezadır). Ama kim affeder ve arayı düzeltirse (barışı sağlarsa) onun mükâfatı Allah'a aittir. Şüphesiz o, zalimleri sevmez.”¹ Aynı konuyla ilgili başka bir ayet-i kerimde de “Bir sadaka vermeyi yahut iyilik yapmayı yahut da insanların arasını düzeltmeyi emredenleri hariç, onların aralarındaki gizli konuşmaların çoğunda hiçbir hayır yoktur. Kim bunları sırf Allah'ın rızasını kazanmak için yaparsa biz ona büyük bir mükâfat vereceğiz.”² buyrulmaktadır. Bu ayette Allah (c.c.) rızası için sulh yolunda gayret sarf edenlerin ödüllendirileceği belirtilmektedir.

Not Edelim

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) şöyle buyurmaktadır:

“İnsanların arasını düzelten ve bunun için hayır maksadıyla söz getirip götüreren veya hayır maksadıyla (yalan) söyleyen yalancı değildir.”

Buhârî, Sulh, 2; Müslim, Birr, 101.

Etkinlik

Dinimizin öğütlerini dikkate alan ve barışa önem veren bir Müslüman, insanlarla ilişkilerinde nelere dikkat etmelidir? Düşüncelerinizi aşağıya yazınız.

.....

.....

.....

.....

1. Şûrâ suresi, 40. ayet.
2. N sâ suresi, 114. ayet.

II. BÖLÜM DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

1. Kur'an-ı Kerim'in mesajlarını öğrenmek bizim için neden önemlidir? Belirtiniz.
2. Kur'an kıssalarını öğrenmek günlük hayatta bize ne gibi faydalar sağlar? Söyleyiniz.
3. Hz. Yusuf (a.s.) kıssasından günlük hayatımıza yönelik hangi ilke ve sonuçları çıkarabiliriz? Belirtiniz.
4. **"Ey insanlar! Şüphesiz Allah katında en değerli olanınız, O'na karşı gelmekten en çok sakınanınızdır. Şüphesiz Allah hakkıyla bilendir, hakkıyla haberdar olandır."**

Hucurât suresi, 13. ayet.

Yukarıdaki ayette neler anlatılmak isteniyor? Defterinize yazınız.

5. **"...Ey Rabb'im! Beni; bana ve ana-babama verdiğin nimetlere şükretmeye ve razı olacağın salih ameller işlemeye sevk et ve beni rahmetinle salih kullarının arasına kat!"** (Neml suresi, 19. ayet.)

Yukarıdaki ayette yer alan duada Allah'tan (c.c.) neler istememiz gerektiğine işaret edilmektedir? Düşüncelerinizi defterinize yazınız.

6. Takva sahibi insanların başlıca özellikleri nelerdir? Defterinize yazınız.
7. İslam'ın barışa verdiği önemi ayet ve hadislerle anlatınız.
8. Hz. Yakup'un (a.s.) oğulları, kardeşleri Hz. Yusuf'u (a.s.) neden kuyuya attılar?
 - A. Çünkü kuyuya paraları düşmüştü ve onu çıkarmasını istiyorlardı.
 - B. Çünkü babaları onu çok sevdiği için Hz. Yusuf'u (a.s.) kıskanıyorlardı.
 - C. Çünkü Hz. Yusuf (a.s.) susamıştı ve onun kuyudan su içmesini istiyorlardı.
 - D. Çünkü onun kuyudan kovayla su çıkarmasını istiyorlardı.
9. Hz. Yusuf (a.s.) nerede doğmuştur?

A. Mısır'da	B. Kenan bölgesinde
C. Arap Yarımadası'nda	D. Yemen'de
10. Hz. Yusuf'la (a.s.) ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?
 - A. Mısır hazinelerinin sorumluluğunu üstlenmiştir.
 - B. Bir kervan tarafından Mısır'a götürülüp satılmıştır.
 - C. Mısır'da güç sahibi olunca kardeşlerinden intikam almıştır.
 - D. Uğradığı bir iftiradan dolayı Mısır'da yıllarca zindanda kalmıştır.

11. I. Sabır ve metanet
II. Bağışlama ve merhamet
III. Kin ve nefret
IV. İffet ve hayâ

Yukarıdakilerden hangileri, Hz. Yusuf'un (a.s.) kişiliği ile uyumlu özelliklerdir?

- A. I ve II
B. II ve III
C. I, II ve III
D. I, II ve IV

12. Hucurât suresinde aşağıdaki konulardan hangisinden söz edilmez?

- A. Oruç tutmanın farz olduğu
B. Müminlerin kardeş olduğu
C. Dedikodu etmemek gerektiği
D. Duyduklarımızı araştırmanın gerekliliği

13. I. Teslim olmak
II. Esenlik içinde olmak
III. Tevazu sahibi olmak
IV. İtaat etmek

Yukarıdakilerden kaç tanesi, İslam kavramının anlamları içinde yer alır?

- A. 1
B. 2
C. 3
D. 4

14. Allah'tan korkmak ve sakınmak, dinin emir ve yasaklarına uygun yaşama konusunda titiz ve duyarlı davranmak, haramlardan ve şüpheli şeylerden kaçınmak aşağıdaki kavramlardan hangisiyle ifade edilir?

- A. Takva
B. Şükür
C. İhlas
D. Tefsir

15. Aşağıdakilerden hangisinin, sulh kavramıyla doğrudan ilgisi yoktur?

- A. Barış
B. Güven
C. İman
D. Uzlaşma

16. Aşağıdaki bilgilerden doğru olanların başına "D", yanlış olanların başına "Y" yazınız.

- () Hz. Yakup'un (a.s.) soyundan gelenlere âdemoğulları deniyordu.
- () Allah (c.c.) katında üstünlüğün ölçüsü takvadır.
- () Kardeşleri tarafından kuyuya atılan Hz. Yusuf (a.s.) burada boğuldu ve vefat etti.
- () Hz. Yusuf (a.s.) rüyaları yorumlama ilmini iyi biliyordu.
- () Hucurât suresi, Kur'an-ı Kerim'in 18. suresidir.
- () Kur'an-ı Kerim'e göre insan için ahiret yolculuğunda en hayırlı azık takvadır.
- () Takva sahibi kişiye müttaki denir.

17. Aşağıdaki bulmacada, işlediğiniz bölümde karşılaştığınız bazı kavramlar gizlenmiştir. Bunları bulup işaretleyiniz.

H	A	Z	R	E	T	İ	Y	A	K	U	P
N	V	U	E	T	R	M	Z	L	I	Y	E
E	K	Ğ	S	A	B	I	R	K	S	L	Y
B	A	A	U	T	Ç	H	L	U	S	M	G
İ	T	Y	L	Y	İ	A	B	O	A	S	A
S	Ü	L	E	Y	M	A	N	Ğ	Ü	B	M
J	E	H	U	C	U	R	Â	T	T	Y	B
M	Ü	T	T	A	K	İ	Ü	Z	D	E	E
Ö	I	L	E	M	A	H	İ	L	A	S	R
İ	S	L	A	M	Z	M	I	S	I	R	B
H	A	Z	R	E	T	İ	Y	U	S	U	F

HAZRETİ YAKUP	PEYGAMBER	RESUL	NEBİ	KISSA
HAZRETİ YUSUF	SABİR	TAKVA	İSLAM	MISİR
MÜTTAKİ	HUCURÂT	SÜLEYMAN	SULH	SALİH AMEL

2. ÜNİTE

KUR'AN-I KERİM'İ GÜZEL OKUMA

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Kur'an-ı Kerim'i güzel okumanın önemiyle ilgili bir araştırma yapınız.
2. Tecvid, idgam, ibtida ve vakf kavramlarının anlamlarını araştırınız.
3. Kur'an-ı Kerim'de yer alan secde ayetlerinin hangileri olduğunu araştırıp defterinize yazınız.
4. Furkan, Hucurât, Rahmân, Cuma ve Nebe surelerinin Kur'an'ın kaçınıcı sureleri olduğunu ve kaçar ayetten oluştuğunu öğrenip defterinize yazınız.
5. Asr suresini ve anlamını defterinize yazınız.

KUR'AN-I KERİM'İ GÜZEL OKUMA

Rabb'imizin (c.c.) bize hitabı ve en büyük ihsanlarından biri olan Kur'an, kendi ifadesiyle "sözlerin en güzelidir".¹ Onu, güzelliğine yaraşır bir şekilde, kurallarına uygun olarak ve doğru okumak çok önemlidir. Kur'an'ı güzel ve kurallarına uygun şekilde okumak hem yüce kitabımıza hem de onu inzal buyuran Rabb'imize (c.c.) saygımızın bir gereğidir. Ayrıca Kur'an'ı doğru okumak, namazlarımızın sahîh yani geçerli olması bakımından da büyük önem taşımaktadır. Rabb'imiz (c.c.) bir ayet-i kerîmede, "**Kur'an'ı tertîl üzere (ağır ağır ve tane tane) oku!**"² buyurmaktadır. Böylece kutsal kitabımızı, kurallarına uygun şekilde ve her bir harfin hakkını vererek okumamız gerektiğine işaret edilmektedir. Kâinatın Efendisi Hz. Muhammed (s.a.v.) de "**Kur'an'ı okumak için gayret eden ve ancak kekeleyerek zorlukla okuyan kimseye iki kat sevap vardır. Kur'an'ı güzel okuyan kimse, vahiy getiren şerefli ve itaatkâr meleklerle beraberdir.**"³ buyurarak Kur'an'ı güzel okumanın önemine dikkat çekmektedir.

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) Kur'an-ı Kerim'i güzel okumaya önem verdi. Ashab-ı kiramdan Bera b. Azîb (r.a.) "**Resulullah'ı yatsı namazında Tîn suresini okurken dinledim. Ondan daha güzel sesli bir kimse görmedim.**"⁴ demiştir. Kâinatın Efendisi Hz. Muhammed (s.a.v.), kendisi Kur'an'ı özenle ve güzel okuduğu gibi ashabına da böyle yapmayı tavsiye ederdi. O, bir hadis-i şerifinde, "**Kur'an'ı sesle- rinizle süsleyiniz.**"⁵ buyurmuştur. Bir hadis-i şeriflerinde de "**Kur'an'ı ... şiir okur gibi kesik kesik ve gelişigüzel okumayın. Hayret verici yerlerde durun, kalpleri onunla harekete geçirin. Maksadınız surenin sonu(na bir an önce varmak) olmasın.**"⁶ buyurmuştur. Efendimiz (s.a.v.) yüce kitabımızı güzel okuduğu gibi Üseyd b. Hudayr (r.a.), Abdullah b. Mesud (r.a.) gibi Kur'an'ı güzel okuyan sahabîlerini dinlemeyi de çok severdi. Zaman zaman onlara Kur'an okutur, okudukları Kur'an'ı huşu ile dinlerdi.

Etkinlik

Allah Resulü (s.a.v.) şöyle buyurmuşlardır:

"Kur'an okuyun! Zira Kur'an, kıyamet günü, kendisini okuyana şefaathçi olarak gelir."

Müslim, Müsafirûn, 252.

Kur'an'ın kıyamette insana şefaathçi olması ne demektir? Sınıfınızda arkadaşlarınızla konuşunuz.

1. Zümer sures, 23. ayet.

2. Müzzemem sures, 4. ayet.

3. Buhârî, Tevhîd, 52; Müsâfirûn, Müsâfirûn, 243.

4. Buhârî, Ezân, 102.

5. Buhârî, Tevhîd, 252.

6. Suyûtî, Dürü'-Mensur, C 3, s. 314.

Yüce Allah, Kur'an'ı "sözlerin en güzel" olarak nitelendirmektedir.

Abdullah İbni Mes'ûd (r.a.) anlatıyor: Peygamber (s.a.v.) bir gün:

- Bana Kur'an oku, buyurdu.
- Ya Resulallah! Kur'an sana indirilmişken ben sana nasıl Kur'an okurum, dedim.
- Ben Kur'an'ı başkasından dinlemeyi gerçekten çok severim, buyurdular.

Bunun üzerine ben kendilerine Nisâ sûresini okudum. "Her ümmetten gerçek bir şahit, seni de bunlara hakkıyla şahit getirdiğimiz zaman hâlleri nice olur." [Nisâ suresi, 41. ayet.] mealindeki ayete gelince:

- Şimdilik yeter, buyurdular. Dönüp kendisine baktım, gözlerinden yaşlar boşanıyordu.¹

Not Edelim

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) şöyle buyuruyor:

"Sizin en hayırlınız, Kur'an'ı öğrenen ve öğretenlerinizdir."

Buhârî, Fedailü'l-Kur'an, 21; Tirmizî, Fedailü'l-Kur'an, 15.

1. Buhârî, Fedailü'l-Kur'an, 33, 35; Müsâ m, Müsâf rûn, 247.

سُورَةُ النَّبَاِ

٥٨٢

اِنَّ لِلْمُتَّقِيْنَ مَفَازًا ﴿١﴾ حٰدِثًا نَّوٰءًا غٰنًا ﴿٢﴾ وَاَعْبَادًا تٰرَاكًا ﴿٣﴾ وَاَسَا
 دِهًا قَاطًا ﴿٤﴾ لَا يَسْمَعُوْنَ فِيْهَا لَهَوًا وَلَا كِبًا ﴿٥﴾ جَزَاءً مِّنْ رَّبِّكَ عَطَاءً
 حِسَابًا ﴿٦﴾ رَبِّ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الرَّحْمٰنِ لَا يَمْلِكُوْنَ مِنْهُ
 خِطَابًا ﴿٧﴾ يَوْمَ يَقُوْمُ الرُّوْحُ وَالْمَلٰئِكَةُ صَفًّا لَا يَتَكَلَّمُوْنَ اِلَّا مَن
 اٰذِنَ لَهُ الرَّحْمٰنُ وَقَالَ صَوَابًا ﴿٨﴾ ذٰلِكَ الْيَوْمُ الْحَقُّ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذَ
 اِلَىٰ رَبِّهِ مَآبًا ﴿٩﴾ اِنَّا اَنْذَرْنَاكُمْ عَذَابًا قَرِيْبًا يَوْمَ يَنْظُرُ الْمَرْءُ
 مَا قَدَّمَتْ يَدَاہُ وَيَقُوْلُ الْكَافِرُ يَا لَيْتَنِيْ كُنْتُ تُرَاكًا ﴿١٠﴾

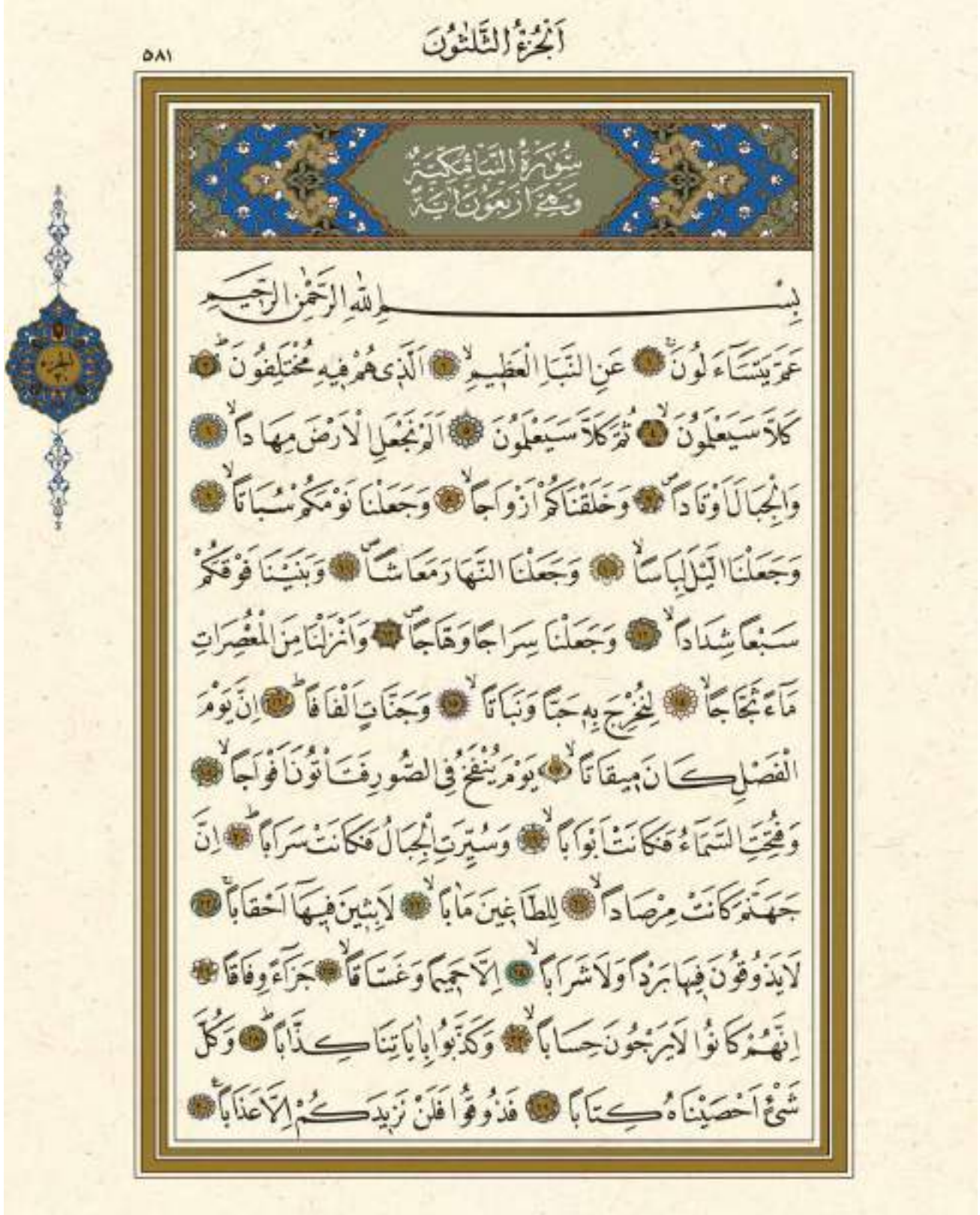
عٰ

حَسْبُنَا اللَّهُ وَرِضْوَانُهُ الْوَيْلُ لِمَنْ كَفَرَ

5. Nebe Suresi

Nebe suresi Kur'an-ı Kerim'in 78. suresidir. Bu sure 40 ayettir. Mekke Dönemi'nde nazil olmuştur. Adını, surenin 2. ayetinde geçen "nebe" kelimesinden almıştır. Nebe, "haber" anlamına gelir.

الجزء الثامن والعشرون

٥٥٢

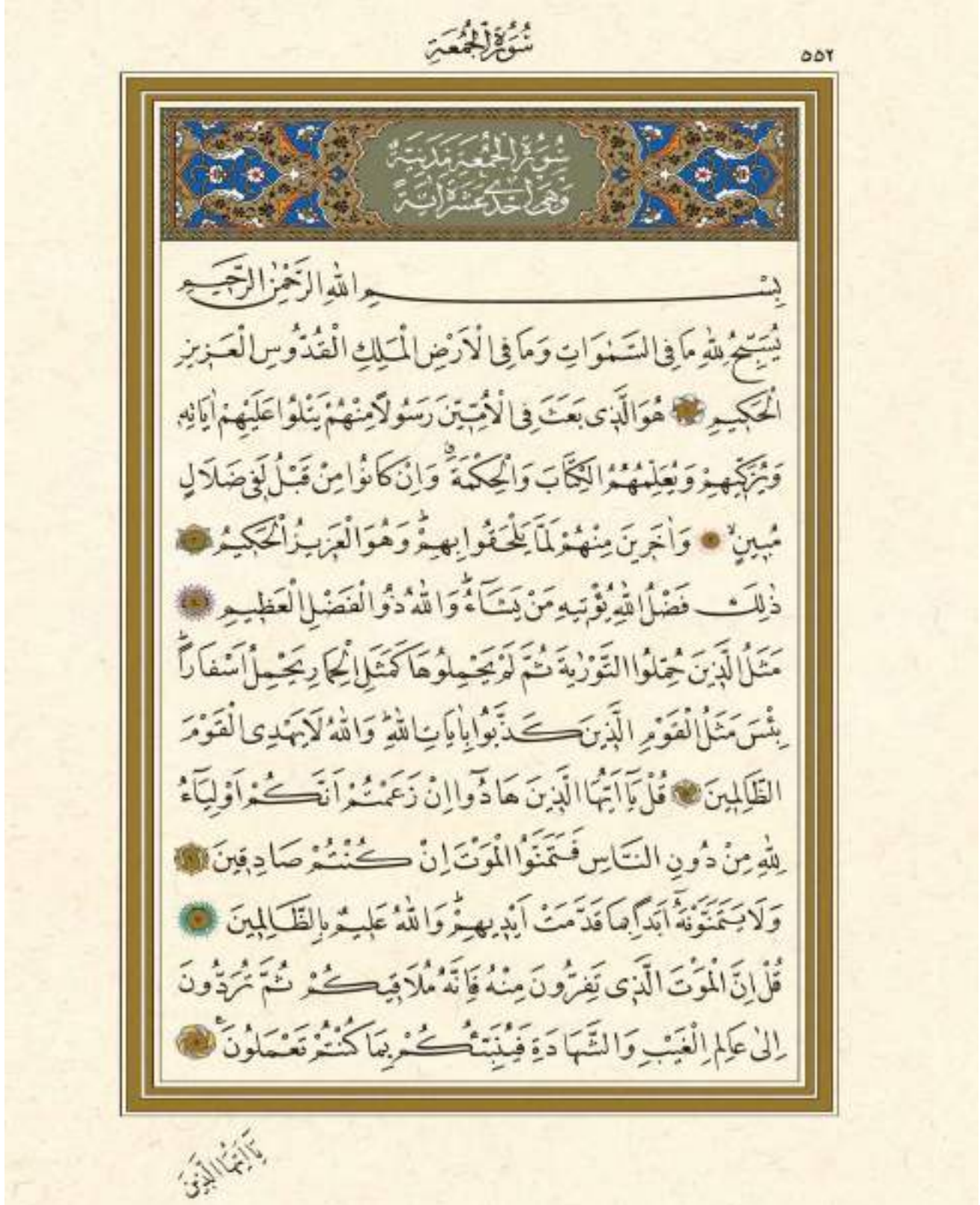
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا
إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٠٧﴾ فَإِذَا قُضِيَتِ
الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا
لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿١٠٨﴾ وَإِذَا رَأَوْا تِجَارَةً أَوْ لَهْوًا انفَضُّوا إِلَيْهَا وَتَرَكُوكَ قَائِمًا
قُلْ مَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ مِنَ اللَّهْوِ وَمِنَ التِّجَارَةِ وَاللَّهُ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴿١٠٩﴾

الحق

4. Cuma Suresi

Cuma suresi Kur'an-ı Kerim'in 62. suresidir. Medine Dönemi'nde nazil olmuştur. Adını, surenin 9. ayetinde geçen "cumua" kelimesinden almıştır. 11 ayettir.

الجزء السابع والعشرون

٥٢٢

فِيهِمَا فَاكِهِةٌ وَنَخْلٌ وَرُمَّانٌ ﴿٥٢٢﴾ فَيَا أَيُّهَا رَبِّي كَمَا نَكَذَّبَانِ ﴿٥٢٣﴾
 فِيهِنَّ خَزَائِرُ حَسَنَةٌ ﴿٥٢٤﴾ فَيَا أَيُّهَا رَبِّي كَمَا نَكَذَّبَانِ ﴿٥٢٥﴾
 حُورٌ مَّقْصُورَاتٌ فِي الْخِيَامِ ﴿٥٢٦﴾ فَيَا أَيُّهَا رَبِّي كَمَا نَكَذَّبَانِ ﴿٥٢٧﴾
 لَمْ يَطْمِئِنَّهُنَّ أَنْسَ قُبُلُهُمْ وَلَا جَانٌ ﴿٥٢٨﴾ فَيَا أَيُّهَا رَبِّي كَمَا نَكَذَّبَانِ ﴿٥٢٩﴾
 مُتَّكِئِينَ عَلَى رَفْرَفٍ خُضِرٍ وَعَبَقَرٍ حَسَنٍ ﴿٥٣٠﴾ فَيَا أَيُّهَا رَبِّي كَمَا
 نَكَذَّبَانِ ﴿٥٣١﴾ تَبَارَكَ اسْمُ رَبِّكَ ذِي الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ ﴿٥٣٢﴾

و

سُورَةُ الرَّحْمٰنِ

٥٣٢

يُعْرِفُ الْجُحْرُمُونَ بِسِيمِيهِمْ فَيُوْخَذُ بِالنَّوَاصِي وَالْأَفْدَاثِرِ ۝ فَيَأْتِي
 الْآءِ رَبِّكَ تُكْذِبَانِ ۝ هَذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي يُكْذِبُ بِهَا الْجُحْرُمُونَ ۝ يَطُوفُونَ
 بَيْنَهَا وَبَيْنَ حَمِيرِ آيٍ ۝ فَيَأْتِي الْآءِ رَبِّكَمَا تُكْذِبَانِ ۝ وَلَمَنْ خَافَ
 مَقَامَ رَبِّهِ جَنَّاتٍ ۝ فَيَأْتِي الْآءِ رَبِّكَمَا تُكْذِبَانِ ۝ ذَوَاكَآ
 أَنفَانِ ۝ فَيَأْتِي الْآءِ رَبِّكَمَا تُكْذِبَانِ ۝ فِيهِمَا عَيْنَانِ
 تُجْرِيَانِ ۝ فَيَأْتِي الْآءِ رَبِّكَمَا تُكْذِبَانِ ۝ فِيهِمَا مِنْ كُلِّ
 فَكِيهَةٍ زَوْجَانِ ۝ فَيَأْتِي الْآءِ رَبِّكَمَا تُكْذِبَانِ ۝ مُتَكِينِينَ
 عَلَى فُرُشٍ بَطَآئِنُهَا مِنْ إِسْتَبْرَقٍ وَجَنَّاتٍ مُتَجَتِّنِينَ دَانٍ ۝
 فَيَأْتِي الْآءِ رَبِّكَمَا تُكْذِبَانِ ۝ فِيهِنَّ قَاصِرَاتُ الطَّرْفِ
 لَمْ يَطْمِئِنَّ أَنْسَ قَبْلَهُنَّ وَلَا جَانُ ۝ فَيَأْتِي الْآءِ رَبِّكَمَا
 تُكْذِبَانِ ۝ كَأَنَّهُنَّ الْيَاقُوتُ وَالْمَرْجَانُ ۝ فَيَأْتِي الْآءِ رَبِّكَمَا
 تُكْذِبَانِ ۝ هَلْ جَزَاءُ الْإِحْسَانِ إِلَّا الْإِحْسَانُ ۝ فَيَأْتِي
 الْآءِ رَبِّكَمَا تُكْذِبَانِ ۝ وَمِنْ ذَوْنِهِمَا جَنَّاتٍ ۝ فَيَأْتِي الْآءِ
 رَبِّكَمَا تُكْذِبَانِ ۝ مُذَهَّبَاتٍ ۝ فَيَأْتِي الْآءِ رَبِّكَمَا تُكْذِبَانِ
 ۝ فِيهِمَا عَيْنَانِ نَضَّاخَاتٍ ۝ فَيَأْتِي الْآءِ رَبِّكَمَا تُكْذِبَانِ ۝

الجزء السابع والعشرون

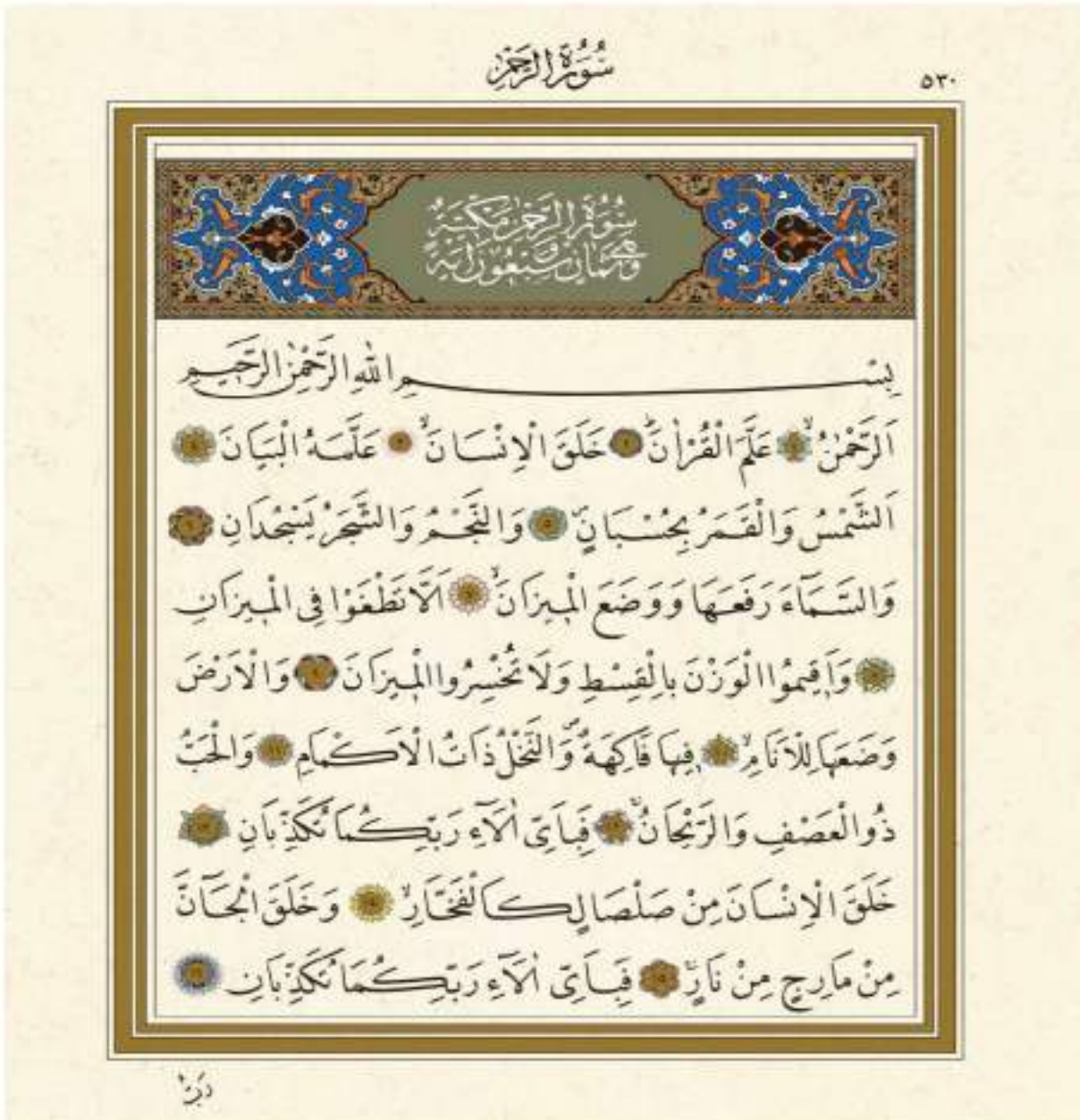
٥٧

رَبُّ الْمَشْرِقَيْنِ وَرَبُّ الْمَغْرِبَيْنِ ﴿٥٧﴾ فَيَا أَيُّهَا رَبُّكَ كَذَبَانِ
 ﴿٥٨﴾ مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ ﴿٥٩﴾ بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَا يَبْغِيَانِ ﴿٦٠﴾ فَيَا أَيُّ
 الْآلَاءِ رَبِّكَ كَذَبَانِ ﴿٦١﴾ يَخْرُجُ مِنْهُمَا اللُّؤْلُؤُ وَالْمَرْجَانُ ﴿٦٢﴾ فَيَا أَيُّ
 الْآلَاءِ رَبِّكَ كَذَبَانِ ﴿٦٣﴾ وَلَهُ الْجَوَارِ الْمُنشَآتُ فِي الْبَحْرِ كَالْأَعْلَامِ ﴿٦٤﴾
 ﴿٦٥﴾ فَيَا أَيُّهَا رَبُّكَ كَذَبَانِ ﴿٦٦﴾ كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ ﴿٦٧﴾ وَيَبْقَى وَجْهَ
 رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ ﴿٦٨﴾ فَيَا أَيُّهَا رَبُّكَ كَذَبَانِ ﴿٦٩﴾
 يَسْأَلُهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلُّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ ﴿٧٠﴾ فَيَا أَيُّ
 الْآلَاءِ رَبِّكَ كَذَبَانِ ﴿٧١﴾ سَنَفْرُغُ لَكُمْ آيَةَ الثَّقَلَانِ ﴿٧٢﴾ فَيَا أَيُّ
 الْآلَاءِ رَبِّكُمْ كَذَبَانِ ﴿٧٣﴾ يَا مَعْشَرَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ إِنِ اسْتِطَعْتُمْ
 أَنْ تَفْذُقُوا مِنْ آفْطَارِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ فَانْفَذُوا لَا تَفْذُقُونَ
 إِلَّا الْإِسْلَاطَانَ ﴿٧٤﴾ فَيَا أَيُّهَا رَبُّكَ كَذَبَانِ ﴿٧٥﴾ يُرْسَلُ عَلَيْكُمْ
 شَوَاظِمُ مِنْ نَارٍ وَنَحَاسٌ فَلَا تَنْصِرَانِ ﴿٧٦﴾ فَيَا أَيُّهَا رَبُّكُمْ كَذَبَانِ
 ﴿٧٧﴾ فَإِذَا انشَقَّتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ وَرْدَةً كَالدِّهَانِ ﴿٧٨﴾
 ﴿٧٩﴾ فَيَا أَيُّهَا رَبُّكُمْ كَذَبَانِ ﴿٨٠﴾ فَيَوْمَئِذٍ لَا يُسْأَلُ
 عَنْ ذَنْبِهِ إِنْسٌ وَلَا جَانٌ ﴿٨١﴾ فَيَا أَيُّهَا رَبُّكُمْ كَذَبَانِ ﴿٨٢﴾

3. Rahman Suresi

Rahman suresi Kur'an-ı Kerim'in 55. suresidir. Peygamber Efendimizin (s.a.v.) Mekke Dönemi'nde nazil olmuştur. 78 ayettir. Adını, surenin ilk ayeti olan Rahman kelimesinden almıştır.

سُورَةُ الْحَجُرَاتِ

٥١٦

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ
وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَبَ بَعْضُكُم بَعْضًا أَيُحِبُّ أَحَدُكُمْ أَن يَأْكُلَ
لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَّحِيمٌ ﴿١﴾
يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا
وَقَبَاثِلًا لِّيَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَىٰكُمْ إِنَّ اللَّهَ
عَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴿٢﴾ قَالَتِ الْأَعْرَابُ بَأْسًا قُلْ لِمَ تُوْمِنُونَ وَلَكِنْ قُولُوا
أَسْلَمْنَا وَلَمَّا يَدْخُلِ الْإِيمَانُ فِي قُلُوبِكُمْ وَإِنْ تُطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ
لَا يَلِيكُمْ مِنْ أَعْمَالِكُمْ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٣﴾
إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ بَشَرًا لَمْ يَرْتَابُوا
وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ هُمُ
الصَّادِقُونَ ﴿٤﴾ قُلْ تَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ بِدِينِكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِي
السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٥﴾ يَمُنُونَ
عَلَيْكَ أَنَا سَلَّمُوا قُلْ لَا تَمُنُوا عَلَيَّ إِسْلَامَكُمْ بَلِ اللَّهُ يَمُنُ عَلَيْكُمْ
أَن هَدَيْكُمْ لِلْإِيمَانِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٦﴾ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ
غَيْبَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿٧﴾

الجزء السادس والعشرون

٥١٥

وَلَوْ أَنَّهُمْ صَبَرُوا حَتَّى تَخْرُجَ إِلَيْهِمْ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ
 رَحِيمٌ ﴿١٠١﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنْ جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا
 أَنْ تُصِيبُوا قَوْمًا بِجَهَالَةٍ فَتُصْحَبُوا عَلَيَّ مَا فَعَلْتُمْ نَادِمِينَ ﴿١٠٢﴾ وَاعْلَمُوا
 أَنَّ فِيكُمْ رَسُولًا لَوْ يَطِيعُكُمْ فِي كَثِيرٍ مِنْ أَمْرٍ لَعَنَيْتُمْ
 وَلَكِنَّ اللَّهَ حَبَّبَ إِلَيْكُمُ الْإِيمَانَ وَزَيَّنَهُ فِي قُلُوبِكُمْ وَكَرَّهَ
 إِلَيْكُمْ الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ أُولَئِكَ هُمُ الرَّكَاشِدُونَ ﴿١٠٣﴾
 فَضَلَّ مِنْ اللَّهِ وَنِعْمَةً وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١٠٤﴾ وَإِنْ طَائِفَتَانِ مِنَ
 الْمُؤْمِنِينَ اقْتَتَلُوا فَأَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا فَإِنْ بَغَتَا إْحِدُهُمَا عَلَى الْأُخْرَى
 فَقَاتِلُوا الَّتِي تَبَغَتْ حَتَّى تَبْغِيَ تَتَّقِيَ إِلَى مَثَلِ اللَّهِ فَإِنْ فَاءَتْ فَأَصْلِحُوا
 بَيْنَهُمَا بِالْعَدْلِ وَأَقْسِطُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ ﴿١٠٥﴾ إِنَّمَا
 الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ
 ﴿١٠٦﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَسْخَرَكُمُ مِنْ قَوْمٍ عَسَى أَنْ يَكُونُوا خَيْرًا
 مِنْهُمْ وَلَا نِسَاءً مِنْ نِسَاءٍ عَسَى أَنْ يَكُنَّ خَيْرًا مِنْهُنَّ وَلَا تَلْبَسُوا
 أَنْفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَرُوا بِالْأَلْقَابِ بِئْسَ الْأِسْمُ الْفُسُوقُ
 بَعْدَ الْإِيمَانِ وَمَنْ لَوْ تَبَتَّ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿١٠٧﴾

2. Hucurat Suresi

Kur'an'ın 49. suresidir. Medine döneminde nazil olmuştur. 18 ayetten oluşur. Adını, Hz. Peygamber'in (s.a.v.) odalarından bahseden ve "odalar" anlamına gelen Hucurat kelimesinden almıştır.

الجزء التاسع عشر

٣٦٥

وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ
الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ
أَنَامًا ۖ يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيَخْلُدْ فِيهَا مُهَانًا
۝ إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَٰئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ
سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ۝ وَمَنْ تَابَ
وَعَمِلَ صَالِحًا فَإِنَّهُ يَتُوبُ إِلَى اللَّهِ مَتَابًا ۝ وَالَّذِينَ لَا يَشْهَدُونَ
الزُّورَ وَإِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ مَرُّوا كِرَامًا ۝ وَالَّذِينَ إِذَا
ذُكِرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ لَمْ يُخِرُّوا عَلَيْهَا صُمًّا وَعُمْهَانًا ۝
وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا قُرَّةَ
أَعْيُنٍ وَاجْعَلْ لَنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا ۝ أُولَٰئِكَ يُجْزَوْنَ الْغُرْفَةَ
بِمَا صَبَرُوا وَيُلَقَّوْنَ فِيهَا مِنْ حَيْثُ وَسَّلا ۝ خَالِدِينَ فِيهَا
حَسَنَاتٌ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا ۝ قُلْ مَا يَعْبُؤُنِي آبِيَ كُفْرًا
لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ فَقَدْ كَذَّبْتُمْ فَسَوْفَ يَكُونُ لِزَامًا ۝

سُورَةُ الْفُرْقَانِ

٣٦٤

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿١﴾ قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ
 مِنْ أَجْرٍ إِلَّا مَنْ شَاءَ أَنْ يَتَّخِذَ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا ﴿٢﴾ وَتَوَكَّلْ
 عَلَىٰ الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ وَسَبِّحْ بِحَمْدِهِ وَكَفَىٰ بِهِ بِذُنُوبِ
 عِبَادِهِ خَبِيرًا ﴿٣﴾ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
 وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ الرَّحْمَنُ فَسَلِّ
 بِهِ سَلَامًا ﴿٤﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اسْجُدُوا لِلرَّحْمَنِ قَالُوا وَمَا الرَّحْمَنُ
 أَنَسْجُدُ لِمَا تَأْمُرُنَا وَزَادَهُمْ نُفُورًا ﴿٥﴾ تَبَارَكَ الَّذِي
 جَعَلَ فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا وَجَعَلَ فِيهَا سِرَاجًا وَقَمَرًا مُنِيرًا ﴿٦﴾
 وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ خِلْفَةً لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يَذَّكَّرَ
 أَوْ أَرَادَ شُكُورًا ﴿٧﴾ وَعِبَادُ الرَّحْمَنِ الَّذِينَ يَمْشُونَ عَلَى
 الْأَرْضِ هَوْنًا وَإِذَا خَاطَبَهُمُ الْجَاهِلُونَ قَالُوا سَلَامًا ﴿٨﴾
 وَالَّذِينَ يَبِيتُونَ لِرَبِّهِمْ سُجَّدًا وَقِيَامًا ﴿٩﴾ وَالَّذِينَ يَقُولُونَ
 رَبَّنَا اصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَ إِنَّ عَذَابَهَا كَانَ غَرَامًا ﴿١٠﴾
 إِنَّهَا سَاءَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا ﴿١١﴾ وَالَّذِينَ إِذَا أَنْفَقُوا
 لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ يَقْتُرُوا وَكَانَ بَيْنَ ذَلِكَ قَوَامًا ﴿١٢﴾

وَالَّذِينَ

الجزء التاسع عشر

٣٦٣

أَمْ تَحْسَبُ أَنَّ أَكْثَرَهُمْ يَسْمَعُونَ أَوْ يَعْقِلُونَ إِنْ هُمْ إِلَّا
 كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ سَبِيلًا ﴿١﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى رَبِّكَ كَيْفَ مَدَّ الظِّلَّ
 وَلَوْ شَاءَ لَجَعَلَهُ سَاكِنًا ثُمَّ جَعَلْنَا الشَّمْسَ عَلَيْهِ دَلِيلًا ﴿٢﴾
 ثُمَّ قَبَضْنَاهُ إِلَيْنَا قَبْضًا يَسِيرًا ﴿٣﴾ وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ
 اللَّيْلَ لِبَاسًا وَالنَّوْمَ سُبَاتًا وَجَعَلَ النَّهَارَ نُشُورًا ﴿٤﴾ وَهُوَ
 الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ وَأَنْزَلْنَا مِنَ
 السَّمَاءِ مَاءً طَهُورًا ﴿٥﴾ لِنُغَيِّبَ بِهِ بَلَدَةً مِثْنَا وَنُنْقِئَهُ مِثْمَا
 خَلَقْنَا أَنْعَامًا وَأَنَاسِيَّ كَثِيرًا ﴿٦﴾ وَلَقَدْ صَرَّفْنَا بِهِنَّهُمْ
 لِيَذَّكَّرُوا فَأَبَى أَكْثَرُ النَّاسِ إِلَّا كُفُورًا ﴿٧﴾ وَلَوْ شِئْنَا لَبَعَثْنَا
 فِي كُلِّ قَرْيَةٍ نَذِيرًا ﴿٨﴾ فَلَا تُطِيعُ الْكَافِرِينَ وَجَاهِدْهُمْ بِهِ جِهَادًا
 كَبِيرًا ﴿٩﴾ وَهُوَ الَّذِي مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ هَذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ وَهَذَا
 مِلْحٌ أُجَاجٌ وَجَعَلَ بَيْنَهُمَا بَرْزَخًا وَحِجْرًا مَحْجُورًا ﴿١٠﴾ وَهُوَ
 الَّذِي خَلَقَ مِنَ الْمَاءِ بَشَرًا جَعَلَهُ نَسَبًا وَصِهْرًا وَكَانَ
 رَبُّكَ قَدِيرًا ﴿١١﴾ وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُهُمْ
 وَلَا يَضُرُّهُمْ وَكَانَ الْكَافِرُ عَلَى رَبِّهِ ظَهِيرًا ﴿١٢﴾

سُورَةُ الْفُرْقَانِ

٣٦٢

وَلَا يَأْتُونَكَ بِمَثَلٍ إِلَّا جِئْنَاكَ بِالْحَقِّ وَأَحْسَنَ تَفْسِيرًا ﴿١﴾
 الَّذِينَ يُخَشِرُونَ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ إِلَىٰ جَهَنَّمَ أُولَٰئِكَ سَرُّ مَكَانًا
 وَأَضَلُّ سَبِيلًا ﴿٢﴾ وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَىٰ الْكِتَابَ وَجَعَلْنَا مَعَهُ
 أَخَاهُ هَارُونَ وَزِيرًا ﴿٣﴾ فَقُلْنَا اذْهَبَا إِلَى الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَبُوا
 بِآيَاتِنَا فَدَمَّرْنَا هُمْ تَدْمِيرًا ﴿٤﴾ وَقَوْمَ نُوحٍ لَمَّا كَذَبُوا
 الرُّسُلَ آغْرَقْنَا هُمْ وَجَعَلْنَا هُمْ لِلنَّاسِ آيَةً وَأَعَدْنَا
 لِلظَّالِمِينَ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٥﴾ وَعَادًا وَثَمُودَ وَأَصْحَابًا الرِّيسِ
 وَقُرُونًا بَيْنَ ذَلِكَ كَثِيرًا ﴿٦﴾ وَكُلًّا ضَرَبْنَا لَهُ الْأَمْثَالَ
 وَكُلًّا تَبَّرْنَا تَتْبِيرًا ﴿٧﴾ وَلَقَدْ آتَوْنَا عَلَى الْقَرْيَةِ الَّتِي
 أَمْطَرْنَا مَطَرًا السَّوْءَ فَلَمْ يَكُونُوا بِرَوْحٍ وَمَنْهَا بَلَّ كَانُوا
 لَا يَرْجُونَ نُشُورًا ﴿٨﴾ وَإِذَا رَأَوْكَ إِذَا يَتَّخِذُونَكَ إِلَّا هُزُوعًا
 أَهَذَا الَّذِي بَعَثَ اللَّهُ رَسُولًا ﴿٩﴾ إِنْ كَادَ لِيُضِلَّنَا عَنْ
 إِلَهِنَا لَوْلَا أَنْ صَبَرْنَا عَلَيْهَا وَسَوْفَ يَعْلَمُونَ حِينَ
 يَرَوْنَ الْعَذَابَ مَنْ أَضَلُّ سَبِيلًا ﴿١٠﴾ أَرَأَيْتَ مَنْ اتَّخَذَ
 إِلَهَهُ هَوْيَهُ أَفَأَنْتَ تَكُونُ عَلَيْهِ وَكِيلًا ﴿١١﴾

الجزء التاسع عشر

٣٦١

وَقَالَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَ نَالُوا نُزُلَ عَلَيْنَا مِنَ الْمَلِكَةِ
 أَوْتَرَى رَبَّنَا لَقَدِ اسْتَكْبَرُوا فِي أَنْفُسِهِمْ وَعَتَوْا عُتُوًا كَبِيرًا
 ۞ يَوْمَ يَرَوْنَ الْمَلِكَةَ لَا بُشْرَى يَوْمَئِذٍ لِلْمُجْرِمِينَ وَيَقُولُونَ
 حَجْرًا مَحْجُورًا ۞ وَقَدْ مَنَّا لِي مَا عَمِلُوا مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنَاهُ هَبَاءً
 مَنْثُورًا ۞ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ يَوْمَئِذٍ خَيْرٌ مُسْتَقَرًّا وَأَحْسَنُ
 مَقِيلًا ۞ وَيَوْمَ نَشْفِقُ السَّمَاءَ بِالْغَمَامِ وَنُنزِلُ مِنَ الْمَلِكَةِ
 نَزِيلًا ۞ الْمَلِكُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ لِلرَّحْمَنِ وَكَانَ يَوْمًا عَلَى
 الْكَافِرِينَ عَسِيرًا ۞ وَيَوْمَ يَعَضُّ الظَّالِمُ عَلَى يَدَيْهِ يَقُولُ
 يَا لَيْتَنِي اتَّخَذْتُ مَعَ الرَّسُولِ سَبِيلًا ۞ يَا وَيْلَتَى لَيْتَنِي
 لَمَّا أَخَذْتُهَا كَأَخِيذًا ۞ لَقَدْ أَضَلَّنِي عَنِ الذِّكْرِ بَعْدَ إِذْ جَاءَنِي
 وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِلْإِنْسَانِ خَدُورًا ۞ وَقَالَ الرَّسُولُ يَا رَبِّ
 إِنَّ قَوْمِي اتَّخَذُوا هَذَا الْقُرْآنَ مَهْجُورًا ۞ وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا
 لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا مِنَ الْمُجْرِمِينَ وَكَفَى بِرَبِّكَ هَادِيًا وَنَصِيرًا ۞
 وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ الْقُرْآنُ جُمْلَةً
 وَاحِدَةً ۚ كَذَلِكَ لِنُثَبِّتَ بِهِ فُؤَادَكَ وَرَتَّلْنَاهُ تَرْتِيلًا ۞

سُورَةُ الْفُرْقَانِ

٢٦٠

إِذْ أَرَأَيْتُمْ مِنْ مَكَانٍ بَعِيدٍ سَمِعُوا لَهَا تَغَيُّظًا وَزَفِيرًا ﴿١﴾
 وَإِذْ أَلْفُوا مِنْهَا مَكَانًا صَبِيحًا مُقِرِّبِينَ دَعَوْا هُنَالِكَ ثُبُورًا ﴿٢﴾
 لَاتَدْعُوا الْيَوْمَ ثُبُورًا وَاحِدًا وَادْعُوا ثُبُورًا كَثِيرًا ﴿٣﴾
 قُلْ أَذَلِكَ خَيْرٌ أَمْ جَنَّةُ الْخُلْدِ الَّتِي وُعِدَ الْمُتَّقُونَ كَانَتْ
 لَهُمْ جَزَاءً وَمَصِيرًا ﴿٤﴾ لَهُمْ فِيهَا مَا يَشَاءُونَ خَالِدِينَ ﴿٥﴾
 كَانَ عَلَى رَبِّكَ وَعْدًا مَسْئُولًا ﴿٦﴾ وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ
 وَمَا يَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَيَقُولُ ءَأَنْتُمْ أَضَلَلْتُمْ
 عِبَادِي هَؤُلَاءِ أَمْ هُمْ ضَلُّوا السَّبِيلَ ﴿٧﴾ قَالُوا سُبْحَانَكَ
 مَا كَانَ يَنْبَغِي لَنَا أَنْ نَتَّخِذَ مِنْ دُونِكَ مِنْ أَوْلِيَاءَ وَلَكِنْ
 مَتَّعْتَهُمْ وَأَبَاءَهُمْ حَتَّى نَسُوا الذِّكْرَ وَكَانُوا قَوْمًا بُورًا ﴿٨﴾
 فَقَدْ كَذَّبْتُمْ بِمَا تَقُولُونَ فَمَا تَسْتَطِيعُونَ صَرْفًا
 وَلَا نَصْرًا وَمَنْ يَظْلِمِ مِنْكُمْ نَذِقْهُ عَذَابًا كَبِيرًا ﴿٩﴾
 وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنَ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا إِنَّهُمْ
 لَيَأْكُلُونَ الطَّعَامَ وَيَمْشُونَ فِي الْأَسْوَاقِ وَجَعَلْنَا
 بَعْضَكُمْ لِبَعْضٍ فِتْنَةً أَنْتَصِرُونَ وَكَانَ رَبُّكَ بَصِيرًا ﴿١٠﴾

وَقَالَ

الجزء الثلث عشر

٢٥٩

وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ آلِهَةً لَا يَخْلُقُونَ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلَقُونَ
 وَلَا يَمْلِكُونَ لِأَنْفُسِهِمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا وَلَا يَمْلِكُونَ
 مَوْتًا وَلَا حَيَاةً وَلَا حَيَوَةً وَلَا نُشُورًا ﴿١٠٠﴾ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا
 إِنَّ هَذَا إِلَّا آفَافٌ إِفْتَرَاهُ وَعَانَهُ عَلَيْهِ قَوْمٌ آخَرُونَ فَقَدْ
 جَاءُوا ظُلْمًا وَزُورًا ﴿١٠١﴾ وَقَالُوا آسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ اكْتَتَبَهَا
 فِيهِمْ تَمَلُّ عَلَيْهِ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿١٠٢﴾ قُلْ أَنْزَلَهُ الَّذِي يَعْلَمُ
 السِّرَّ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١٠٣﴾
 وَقَالُوا مَالِ هَذَا الرَّسُولِ يَا كُلَّ الطَّعَامِ وَيَبْسُ فِي
 الْأَسْوَاقِ لَوْلَا أَنْزَلَ إِلَيْهِ مَلَكٌ فَيَكُونُ مَعَهُ نَذِيرًا ﴿١٠٤﴾
 أَوْ يُبَلِّغُ إِلَيْهِ كَنْزًا أَوْ تَكُونُ لَهُ جَنَّةٌ يَأْكُلُ مِنْهَا وَقَالَ
 الظَّالِمُونَ إِنْ تَتَّبِعُونَ إِلَّا رَجُلًا مُسْحُورًا ﴿١٠٥﴾ أَنْظِرْ كَيْفَ
 صَرَبُوا لَكَ الْأَمْثَالَ فَضَلُّوا فَلَا يَسْتَطِيعُونَ سَبِيلًا ﴿١٠٦﴾
 تَبَارَكَ الَّذِي إِنْ شَاءَ جَعَلَ لَكَ خَيْرًا مِنْ ذَلِكَ جَنَّاتٍ
 تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَيَجْعَلُ لَكَ فُصُورًا ﴿١٠٧﴾ بَلْ كَذَّبُوا
 بِالسَّاعَةِ وَأَعْتَدْنَا لِمَنْ كَذَّبَ بِالسَّاعَةِ سَعِيرًا ﴿١٠٨﴾

I. OKUNACAK SURE VE AYETLER

1. Furkan Suresi

Furkan suresi, Kur'an-ı Kerim'in 25. suresidir. 77 ayetten oluşur. Mekke'de nazil olmuştur. Adını, 1. ayette geçen ve "hak ile batılı birbirinden ayıran" anlamına gelen Furkan kelimesinden almıştır.

II. TECVİT BİLGİSİ

Tecvid, Allah (c.c.) kelamı olan Kur'an-ı Kerim'in, usulüne uygun olarak güzel bir Şekilde okunmasını amaçlayan ilim dalıdır. Müslümanlar, Kur'an'ın doğru ve kurallarına uygun olarak okunmasına büyük önem vermiŐler, bunun için de tecvid ilmini geliŐtirmiŐlerdir.

Bilindiği zere Kur'an-ı Kerim Arapçadır. Arapçadaki harflerin kendine özgü bazı özellikleri vardır. Arap harflerinin mahreç dediğimiz çıkış yerlerini ve sıfatlarını iyi bilmek, nerede ve nasıl durulacağını, durduktan sonra nereden baŐlanacađını öğrenmek, harflerin ince ve kalın okunacağı, uzun ya da kısa okunacağı durumları bilmek vb. hususlar tecvid ilminin konusudur. Tecvid ilminin amacı, Kur'an-ı Kerim'i her türlü hatadan uzak bir Şekilde okumak ve Rabb'imizin (c.c.), "**Kur'an'ı tertil üzere (ağır ağır ve tane tane) oku.**" emrini yerine getirmektir. Tecvid kurallarını bilmeden Kur'an'ı doğru ve kurallarına uygun okumak mümkün olmaz. Bu sebeptendir ki Müslüman, tecvid kurallarını öğrenmeye ve Kur'an'ı bu kurallara uygun Şekilde okumaya önem vermelidir.

Not Edelim

- Tecvid ilmini bilir, tecvid kurallarını öğrenirsek
- Kur'an-ı Kerim'i doğru bir Şekilde okuyabiliriz.
 - Kur'an-ı Kerim'i güzel bir Şekilde okuyabiliriz.
 - Kur'an-ı Kerim'i, ayetlerin anlamını bozmadan okuyabiliriz.

Şimdi bazı tecvid kurallarını ğrenelim.

1. İdgamlar

İdgam sözlükte gizlemek, bir Şeyi başka bir Şeyin içine katmak, yutmak, dâhil etmek gibi anlamlara gelen bir kelimedir. Tecvit ilminde ise idgam, bir harfi, kendisinden sonra gelen harfte gizlemek demektir. İdgam, peş peşe gelen iki harften önce geleni, sonrasındaki harfe dâhil etmek, sonra gelen harfte gizlemek suretiyle yapılmaktadır. İdgamın gerçekleŐebilmesi için ilk harfin cezimli, sonrasında gelen harfin ise harekeli olması gerekir. İdgamda iki harf, Şeddeli Şekilde ve tek harf olarak okunur.

İdgam, mahreç ve sıfat bakımından birbirine yakın harfler arasında olur. İdgamdan maksat, kelimeyi okuyan kişiye telaffuzda kolaylık sağlamaktır.

1. Mzzemm suresi, 4. ayet.

2. ÜNİTE

1.1. İdgam-ı Meal-Gunne

Gunne, genizden gelen ses demektir. Sakin "nun" harfinden veya tenvinden sonra **ی م ن و**

harflerinden biri gelirse sakin "nun" veya tenvinli harf sonrasında harfe katılarak okunur. Buna idgam-ı meal-gunne denir.

مِنْ وَرَاءَ	مِنْ نَارٍ	مَنْ يَفْعَلُ	مِنْ وَلِيِّ
مَنْ يُشْرِكُ	لِقَوْمٍ يُؤْفِكُونَ	مِنْ نُوحٍ وَعَادٍ	حَمِيدٌ مَجِيدٌ
نَذِيرٌ مُبِينٌ	فَضْلًا مِنَ اللَّهِ	فِي كِتَابٍ مُبِينٍ	عَذَابٌ مُهِينٌ

Aşağıdaki ifadeleri öğrendiğiniz tecvid kuralını uygulayarak okuyunuz.

فِي عَمَدٍ مُّمَدَّدَةٍ	عِشَاوَةٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ
إِزْجِعِي إِلَىٰ رَبِّكَ رَاضِيَةً مَرْضِيَّةً	لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ

Not Edelim

Eğer sakin "nun" ile "vav" veyahut "ya" aynı kelimedede bulunursa bütûn kıraat imamlarının ittifakı ile izhar olur. Yani söz konusu harfler belli edilerek okunur. Kur'an'da bunun örneği 4 tanedir.

فِنَوَانٌ	بُنْيَانٌ
الدُّنْيَا	صِنَوَانٌ

Etkinlik

Aşağıda verilen Zilzâl suresinde, idgam-ı meal-gunne olan durumları belirleyiniz ve bunların altını kırmızı kalemle çiziniz.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ	
اِذَا زُلْزِلَتِ الْاَرْضُ زِلْزَالَهَا ﴿١﴾	وَاخْرَجَتِ الْاَرْضُ اَنْقَالَهَا ﴿٢﴾
وَقَالَ الْاِنْسَانُ مَا لَهَا ﴿٣﴾	يَوْمَئِذٍ تُحَدِّثُ اَخْبَارَهَا ﴿٤﴾
اَوْحٰى لَهَا ﴿٥﴾	يَوْمَئِذٍ يَصُدُّرُ النَّاسُ اَشْتَاتًا لِيُرَوْا اَعْمَالَهُمْ ﴿٦﴾
يَعْمَلُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ ﴿٧﴾	وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ ﴿٨﴾

2. ÜNİTE

1.2. İdgam-ı Bila-Gunne

Sakin "nun" harfinden ya da tenvinden sonra "lam" veya "ra" harflerinden biri gelirse tenvinli harf ya da cezimli "nun" sonraki harfe katılarak şeddeli okunur. Buna idgam-ı bila-gunne denir. Bu durumda harf, gunnesiz yani genizden ses getirmeksizin okunur.

مِنْ رِزْقٍ	مِنْ لَدُنْكَ	خَيْرٌ لَهُمْ	مَنْ لَهُ
رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ	هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ	غَفُورٌ رَّحِيمٌ	مِنْ رَبِّهِمْ

Not Edelim

Aşağıda verilen Bakara suresinin 182-184. ayetlerinde geçen idgam-ı meal-gunne örneklerini bulunuz ve bunların altını kırmızı kalemle çiziniz.

فَمَنْ خَافَ مِنْ مَوْصٍ جَنَفًا أَوْ إِثْمًا فَأَصْلَحَ بَيْنَهُمْ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ
إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٨٢﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ
الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٨٣﴾
أَيَّاماً مَعْدُودَاتٍ فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَرِيضاً أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ
أَيَّامٍ أُخَرَ وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ طَعَامِ مِسْكِينٍ فَمَنْ تَطَوَّعَ
خَيْرًا فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ وَأَنْ تَصُومُوا خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٨٤﴾

2. Sakin Mim'in Okunuş Şekilleri

Dudak harflerinden biri olan sakin "mim", hangi kelime içinde yer alırsa alsın her durumda mutlaka okunur, hafız edilmez.

Sakin "mim" kendisinden sonra gelen harfin özelliğine göre üç farklı şekilde okunur.

a. Sakin "mim" harfinden sonra "mim" gelirse bu durumda sakin "mim" şedde ile okunur ve buna idgam-ı misleyn meal-gunne denir.

وَلَهُمْ مَا يَدْعُونَ ^م	طَائِرُكُمْ مَعَكُمْ
إِنَّهَا عَلَيْهِمْ مُّصَدَّهٌ ^م	كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُّشْرِكِينَ

Aşağıdaki ayetleri öğrendiğiniz tecvid kuralını uygulayarak okuyunuz.

ثُمَّ عَفَوْنَا عَنْكُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ
 تَنْزِيلُ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ
 وَمَا تَأْتِيهِمْ مِنْ آيَةٍ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِمْ إِلَّا كَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ
 إِنَّ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ بِالْغَيْبِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ
 فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ فَزَادَهُمُ اللَّهُ مَرَضًا وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ

Etkinlik

Aşağıda verilen Kureyş suresinde sakin "mim" in okunuşu ile ilgili hangi durum vardır? Bunları belirleyiniz ve belirlediğiniz yerlerde sakin "mim" in nasıl okunduğunu açıklayınız.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 لِإِيلَافِ قُرَيْشٍ ﴿١﴾ إِيْلَافِهِمْ رِحْلَةَ الشِّتَاءِ وَالصَّيْفِ ﴿٢﴾ فَلْيَعْبُدُوا
 رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ ﴿٣﴾ الَّذِي أَطْعَمَهُمْ مِنْ جُوعٍ وَأَمَنَّهُمْ مِنْ خَوْفٍ ﴿٤﴾

b. Sakin "mim" den sonra "be" harfi gelirse bu durumda "mim" gizlenerek okunur ve buna **dudak ihfasi** denir.

كَلْبُهُمْ بَاسِطٌ	رَبُّهُمْ بِذُنُوبِهِمْ
وَمَا قَوْمٌ لُوطٍ مِنْكُمْ بِبَعِيدٍ	تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ
لَسْتَ عَلَيْهِمْ بِمُصَيْطِرٍ	فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ

c. Sakin "mim"den sonra "be" ve "mim" harfi dışındaki harflerden biri gelirse bu durumda "mim", kendisinden sonra gelen harften ayrı ve açık bir şekilde okunur.

أَلْحَمْدُ لِلَّهِ	أَلَمْ تَرَ
لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ	لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ

Etkinlik

Aşağıda verilen Bakara suresinin 6-10. ayetlerinde "mim" in okunuşuyla ilgili örnekleri belirleyiniz ve belirlediğiniz durumlarda sakin "mim" in nasıl okunduğunu belirtiniz.

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ ءَأَنْذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ
 ﴿٦﴾ خَتَمَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَعَلَى سَمْعِهِمْ وَعَلَى أَبْصَارِهِمْ
 غِشَاوَةً وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٧﴾ وَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ
 وَبِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَا هُمْ بِمُؤْمِنِينَ ﴿٨﴾ يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَالَّذِينَ آمَنُوا
 وَمَا يَخْدَعُونَ إِلَّا أَنفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿٩﴾ فِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ
 فَزَادَهُمُ اللَّهُ مَرَضًا وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٠﴾ بِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ ﴿١١﴾

3. Ra'nın Hükümleri

Arapçada "ra" harfi, okunuşu itibarıyla diğer harflerden farklı bir özelliğe sahiptir. Diğer harfler kalın veya ince okunduğu hâlde "ra" harfi, bulunduğu yere göre ince, kalın veya hem ince hem de kalın okunabilmektedir.

"Ra" harfinin ince veya kalın okunuşu "ra"nın harekesine, cezimli olmasına ve kendisinden önce ya da sonra gelen harfin harekesine göre değişmektedir.

Ra Harfinin Kalın Okunduğu durumlar:

a. Eğer "ra" harfi, harekesi üstün ve ötre ise kalın okunur.

فَطْرَ	بَقْرَةٌ	رَفَكَ	رَبُّ
بَشْرٌ	طَائِرُكُمْ	يُكْثِرُ	يَغْفِرُ

Etkinlik

Aşağıda verilen Mülk suresinin 3 ve 4. ayetlerinde "ra" harfinin kalın okunduğu durumları belirleyerek bunların altını kırmızı kalemle çiziniz.

الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ طِبَاقًا ۗ مَا تَرَىٰ فِي خَلْقِ الرَّحْمَنِ
 مِنْ تَفَاوُتٍ فَارْجِعِ الْبَصَرَ ۖ هَلْ تَرَىٰ مِنْ فُطُورٍ ﴿٣﴾ ثُمَّ ارْجِعِ
 الْبَصَرَ كَرَّتَيْنِ يَنْقَلِبْ إِلَيْكَ الْبَصَرُ خَاسِئًا وَهُوَ حَسِيرٌ ﴿٤﴾

b. “Ra” sakin, kendinden önceki harf de sakin olursa “ra”nın öncesindeki harfin bir öncesindeki harfe bakılır. Eğer o harfin harekesi ötreli veya üstün ise “ra” kalın okunur. Bu okunuş, kelime sonunda durulduğunda olur.

فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ	لَفِي خُسْرٍ
فَإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ	

c. “Ra” harfi cezimli, onun öncesindeki harf üstün veya ötre olursa “ra” kalın okunur.

مُرْسَلٌ	يَرْزُقُ	الْبَرْقُ	مَرْحَبًا
أَرْضُ	مُرْتَابٌ	يَرْحَمُ	أَرْسَلْنَا

ç. “Ra” harfi sakin, kendisinden önceki harfin harekesi de arızı kesre yani sabit olmayan geçici kesre olursa bu durumda “ra” kalın okunur.

لِمَنْ ارْتَضَى	رَبِّ ارْجِعُونِ	إِنْ ارْتَبْتُمْ	وَارْكَبِي
-----------------	------------------	------------------	------------

2. ÜNİTE

d. "Ra" harfi sakin, öncesinde yer alan harfin harekesi de asli kesre olur ve "ra" dan sonra istilâ harflerinden biri gelirse bu durumda "ra" kalın okunur. İstilâ harfleri yedidir:

(ق), (خ), (ض), (ص), (غ), (ظ), (ط)

كَانَتْ مِرْصَادًا	فِي قِرْطَاسٍ	وَأَرْضَادًا
--------------------	---------------	--------------

"Ra" Harfinin İnce Okunduğu Durumlar:

a. "Ra" harfi, harekesi esre ise ince okunur.

نَارٍ	أَمْرٍ	شَرٍّ
مُنْذِرِينَ	كَافِرِينَ	رِيَاضٍ

b. "Ra" harfi cezimli, ondan önceki harf esre olursa "ra" ince okunur. Ancak bu durumda "ra" harfi ile kendisinden önceki harf aynı kelime içinde yer almalıdır.

مِرْفَقٍ	مِرْيَةٍ	يَسْرٍ
وَبَشِّرْهُمْ	وَاعْفِرْ لَنَا	أَنْذِرْ

Etkinlik

Aşağıda verilen Kadir suresinde "ra" harfinin ince ve kalın okunduğu yerleri belirleyiniz ve bunların altını kırmızı kalemle çiziniz.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ ﴿١﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ﴿٢﴾
 لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ ﴿٣﴾ تَنْزِيلُ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ فِيهَا
 بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ ﴿٤﴾ سَلَامٌ هِيَ حَتَّىٰ مَطَلَعِ الْفَجْرِ ﴿٥﴾

c. "Ra" sakin, kendisinden önceki harf de sakin (cezimli ya da med harfi) olur, ondan önceki harf de esre ile harekelenmişse bu durumda "ra" ince okunur. Bu, kelime sonlarında durulduğu zaman olur.

وَأَجْرٌ كَبِيرٌ	كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ	فِي أَصْحَابِ السَّعِيرِ
------------------	----------------------	--------------------------

ç. "Ra" sakin, kendinden önceki harf, lin harfi olan "ya" olursa bu durumda "ra" ince okunur. Ancak bu durum sadece kelime sonunda durulduğunda söz konusudur.

بِيَدِكَ الْخَيْرُ	مَنْطِقُ الطَّيْرِ	قَدَرْنَا فِيهَا السَّيْرُ
--------------------	--------------------	----------------------------

Ra Harfinin İnce de Kalın da Okunabileceği Durumlar

a. "Ra" sakin, kendisinden önceki harf de esreli olur, "ra"dan sonra da kalın sesli olan istilâ harflerinden yani (ط), (ظ), (غ), (ص), (ض), (خ), (ق) harflerinden biri esreli olarak gelirse bu durumda "ra" ince de kalın da okunabilir.

كُلُّ فِرْقٍ

b. Sakin "ra" ile esreli bir harf arasında, istilâ harflerinden (ص) ve (ط) gelirse bu durumda "ra" kalın da ince de okunabilir. Bu okuma şekli, kelime sonlarında durulduğunda olur.

مِنْ مِصْرَ

عَيْنَ الْقَطْرِ

c. "Ra" sakin, kendisinden önceki harf de sakin olur, ondan önceki harf de üstünle harekelenmiş ise "ra" ince de kalın da okunabilir. Bu durumda kelimenin aslına lafzen işaret etmek için ince, vakf (durma) sebebiyle kalın okunur.

الْخَيْرُ

وَلَيَالٍ عَشْرٍ

وَالْفَجْرِ

4. Vakf, İbtida, Vası ve İşaretleri

A. VAKF

Vakf, sözlükte durmak, durdurmak, söz kesmek, ara vermek vb. anlamlarına gelir. Tecvid terimi olarak ise Kur'an'ı okurken herhangi bir kelime üzerinde bir müddet sesi kesip teneffüs ederek dinlenme hâline denir. Vakf, kelimelerin sonunda yapılır.

Kur'an-ı Kerim'deki ayetlerin uzunlukları birbirinden farklıdır. Yüce kitabımızda, bir nefeste okunamayacak kadar uzun ayetler olduğu gibi birden fazlası bir nefeste okunacak ayetler de yer almaktadır. Kur'an-ı Kerim'i okurken ayet sonlarında veya aralarında, nefes almak ve dinlenmek için durmak bir ihtiyaçtır. İşte Kur'an tilaveti sırasında durma ve okuyuşa yeniden başlama uygulamalarını isabetli ve manasına uygun yapabilmek için vakf ve ibtida kuralları konusunda bilgi sahibi olmak büyük önem taşımaktadır. Çünkü bu konuda bilgi sahibi olmamak, ilahi mesajların manasının bozulmasına, Kur'an'ın indirilişindeki hikmetin anlaşılmasına sebep olur.

1. Vakfla İlgili Belli Başlı Kurallar

Vakfla ilgili olarak bilinmesi gereken bazı hükümler vardır. Bunların başlıcalarını şöyle sıralayabiliriz:

a. Vakf esnasında hareke üzerinde durulmaz ve hareke belli edilerek vakf yapılmaz. Vakf yapılırken kelimenin son harfi cezimli yani sakin kılınır.

نَ وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ	إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ
أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ	فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ

b. Vakf için kelimenin sonunda yer alan iki cezimin yan yana gelmesi mümkündür.

مِنْ قَبْلُ وَمِنْ بَعْدُ	عَفَا اللَّهُ عَنْكَ
لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ	لِمَنْ الْمُلْكُ الْيَوْمَ

2. ÜNİTE

c. Vakf yapılan kelimenin sonunda tenvin olması durumunda tenvin düşer ve onun yerini sükûn alır.

وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ	وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ
إِنَّ رَبَّكَ مِن بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ	فَإِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

Ancak kelimenin sonundaki tenvinli harf iki üstün ise bu durumda durulurken son harf cezimli yani sakin olmaz. Böyle hâllerde iki üstün, elif harfine çevrilir ve med yapılarak durulur.

وَلِيَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا	إِنَّهُ كَانَ مَنْصُورًا
إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا	فَجَعَلْنَاهُ سَمِيعًا بَصِيرًا

ç. Aslında iki kelime olduğu hâlde yazılış itibarıyla tek kelime olan sözcüklerin birinci kelimesinde durmak caiz değildir. Hatta bu kelimelerin sonunda da durmak pek hoş görülmemiştir.

إِنَّمَا	كُلَّمَا	أَنَّهُ
إِنَّهُمْ	كَيْلًا	فِيمَا

d. Vasl hâlinde iki sakinin bir araya gelmesi sebebiyle okunmayan “elif”, “vav”, “ya” harfleri vakf hâlinde okunur.

وَعَلَى الَّذِينَ هَادُوا ifadesindeki عَلَى üzerinde durulursa

فَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي ifadesindeki فَاتَّقُوا üzerinde durulursa

وَقُودُهَا النَّاسُ ifadesindeki وَقُودُهَا üzerinde durulursa

كَمَثَلِ الَّذِي ifadesindeki كَمَثَلِ الَّذِي استَوْقَدَ نَارًا üzerinde durulursa

e. Vasl dolayısıyla hareke ile okunan harfler, vakf hâlinde sakin kılınır ve cezimli olarak okunur.

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ السَّكِينَةَ فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ	وَقُلْ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ
وَالسَّابِقُونَ الْأَوَّلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ	لِيَغْفِرَ لَكَ اللَّهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكَ

f. هِيَ , هُوَ gibi sonunda harekeli “vav” ve “ya” bulunan kelimeler üzerinde durulduğu takdirde “vav” ve “ya” harfleri med (uzatma) harfi olur.

فَإِنَّمَا هِيَ	أَحَقُّ هُوَ
فَقُلْ أَسْلَمْتُ وَجْهِيَ	وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ

2. ÜNİTE

g. Sonu şedde ile biten kelimeler üzerinde durulursa son harfin şeddesinin belli edilmesi gerekir.

يَوْمَئِذٍ أَيْنَ الْمَفْرُتِ	رُدُّوْهَا عَلَيَّ
إِلَى رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ الْمُسْتَقَرُّ	تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ

h. Sonu açık "te" ile biten kelimelerin sonundaki "te" harfi cezimle okunur.

وَلَقَدْ خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ	أَصْحَابَ السَّبْتِ
هُوَ الَّذِي يُخَيِّ وَيُمِيتُ	وَأُخْرُ مُتَشَابِهَاتٍ

i. Sonu kapalı yani yuvarlak "te" ile biten kelimeler, sonundaki "te" harfi sakin "he" şeklinde okunarak durulur.

مُبَارَكَةٌ طَيِّبَةٌ	نَارٌ حَامِيَةٌ
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ	كَأَلَّا لِيُنْبَذَنَّ فِي الْحُطَمَةِ

l. Kelime sonundaki "he" harfi, ister zamir olsun, ister işaret ismi olsun, isterse kelimenin aslından olsun, üzerinde durulduğunda cezimli ve harf belli edilerek okunur.

وَجُوهٌ	يَاذُنُهُ	الْأَكْمَةُ	وَقَلْبُهُ
---------	-----------	-------------	------------

Not Edelim

Kelime ortasında durulmaması gerekir.

Örnek " **يَعْلَمُونَ** " ifadesini okurken " **يَعْلَ** " diyerek vakfetmek olmaz.

" **قُلُوبُهُمْ** " ifadesi okunurken " **قُلُوْ** " diyerek vakf yapılmaz.

إِذْ - مَا - مَنْ - لَمْ - لَوْ - قَدْ - فِى - لَمَّا - إِذْمَا gibi ifadelerde durulmaz.

Harf-i cerlerde ve Arapça isim tamlamasının temel unsurlarından biri olan muzaafta (tamlanan) durulmamalıdır. Örneğin **أَيَاتُ رَبِّهِمْ** ifadesini okurken **أَيَاتُ** deyip durmak yanlıştır.

Benzer şekilde **يَوْمِ الدِّينِ** ifadesi okunurken **يَوْمِ** deyip durulmaz. Çünkü bu durumda tamlanan tamlayandan ayrılmış olmaktadır.

2. Vakf İşaretleri ve Anlamları

Kur'an okurken bazı kelimelerin sonunda, üst kısımda bazı harfler görürüz. Bunlara **Secavend harfleri** denir. Söz konusu harfler, büyük kıraat ve nahiv âlimi İmam Secavendî (öl. 1165) tarafından belirlendiği için bu adla anılmıştır. Secavend harfleri vakf kurallarıyla ilgilidir ve söz konusu harflerden her birinin bir anlamı vardır. Okuduğumuz Kur'an-ı Kerim'lerdeki vakf işaretleri ve anlamları şöyledir:

- (**م**) : Bu işaretin olduğu yerde durulması gerekir, durulmadığı takdirde mana bozulur.
- (**ط**) : Durmak gerekir. Zira bu işaretin bulunduğu yerde cümlenin anlamı tamamlanmıştır.
- (**ج**) : Durmak da geçmek de caizdir. Ancak durmak daha güzeldir.
- (**ز**) : Durulabilirse de geçmek daha iyidir.
- (**ص**) : Okuyanın nefesi yetmez de durma ihtiyacı hissederse zaruri olarak durulabilir. Nefes yetiyorsa durulmaz. Durulduğu zaman ayet geriden alınmaz, devamından okunur.
- (**ق**) : Durulabilir de geçilebilir de. Ancak çoğu âlime göre durmamak gereklidir.
- (**فِى**) : Durulması manaya güzellik katacağı için durmak tercih edilir ancak okuyucu isterse durmayabilir.

- (لا) : Durma" anlamına gelen **لَاتَقِفُ** ifadesinin kısaltılmışıdır. Bu işaretin olduğu yerde durulmaz. Zaruri olarak durulursa geriden başlanır. Ancak bu işaret ayet sonundaysa ve durulduysa geriden başlamaya gerek yoktur.
- (ع) : Ayet sonlarında bulunan bu işaret bir konunun tamamlandığına işaret eder.
- (ك) : Bir önceki durak işareti neyse aynı hükme tabidir.
- (: :) : Kur'an tilavet eden kişi bu iki üç noktadan birinde durur, diğerinde durmaz. Bu işaretlerin ikisinde birden durulmaz ve geçilmez. Ancak farklı ayetlerde olursa o zaman bu hüküm düşer.

B. VASL

Vasl; sözlükte ulaşmak, kavuşmak, cem etmek, bitştirmek, katmak, ulamak gibi anlamlara gelir. Tecvid istilahi olarak ise vasl, Kur'an okurken herhangi bir yerde durmadan bir kelimeyi, sonrasındaki kelimeye belli kurallar dâhilinde ulamak demektir.

Kur'an tilavetinde vaslın bazı kuralları vardır. Bunların başlıcalarını şöyle sıralayabiliriz:

a. Bir kelimenin başka bir kelimeye vaslında iki sakin harf söz konusuysa ve birinci sakin harf, med harfiyse bu durumda birinci sakin telaffuz edilmez.

وَجَنَا الْجَنَّتَيْنِ دَانٍ	وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ
مَثَلُهُمْ كَمَثَلِ الَّذِي اسْتَوْقَدَ نَارًا	

Eğer iki sakinden birincisi med harfi değilse vasl hâlinde ilk harf harekelenir.

لَمْ يَكُنِ الَّذِينَ كَفَرُوا	قَالَتِ الْأَعْرَابُ	خُذِ الْعَفْوَ
--------------------------------	----------------------	----------------

b. İki sakinden birincisi tenvinse vasl hâlinde tenvinli harfin ikinci harekesi kesreli “nun” olarak okunur.

رَجُلٌ افْتَرَىٰ	عَادًا الْأُولَىٰ	إِنْ هَذَا إِلَّا افْكٌ افْتَرِيهِ
------------------	-------------------	------------------------------------

c. Mütakellim zamiri olarak nitelendirilen sakin “ya” harfi, geçişte üstün ile harekelenir.

نِعْمَتِي الَّتِي	قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ	سَاصِرْفُ عَنْ آيَاتِي الَّذِينَ
-------------------	------------------------------	----------------------------------

ç. Eğer vasl yapılan yerlerde her iki harf de harekeliyse her bir harf kendi harekesiyle okunur.

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَهْلَكْنِي اللَّهُ	وَأَرْسَلْنَاكَ لِلنَّاسِ رَسُولًا
وَأَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا أَبَابِيلَ	مُتَكَيِّنَ عَلَىٰ فُرُشٍ بَطَّائِنُهَا مِنْ إِسْتَبْرَقٍ

d. Eğer vasl yapılan yerde birbirini izleyen harflerden biri asli hareke ile harekeli, ikincisi sakin ise bu durumda birinci harfin harekesi ikinci harfe birleştirilerek okunur.

أَرَأَيْتَ الَّذِي	يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ اذْكُرُوا	تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ
--------------------	----------------------------------	-------------------------------------

C. İBTİDA

İbtida; sözlükte başlamak, başlatmak anlamlarına gelir. Tecvid terimi olarak ise ibtida, Kur'an-ı Kerim'i okumaya başlamaya veya Kur'an tilavetinde, vakf yaptıktan sonra okumaya yeniden başlama ya denir.

Kur'an'ı okumaya başlamanın kurallarından birincisi Eûzû besmele çekmektir. Kur'an tilavetine yeni başlanıyorsa dört şekilde besmele çekilir:

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

Tevbe suresi hariç bütün sureler okunmaya başlarken besmele çekilir.

Kişi, Kur'an-ı Kerim'i okumaya yüce kitabımızın herhangi bir yerinden başlayabilir. Çünkü Kur'an'ı belli bir yerden okumaya başlama zorunluluğu bulunmamaktadır. Ancak okumaya başlanan yerin anlam itibarıyla uygun olmasına dikkat etmek gerekir. Sure başları, kıssaların başladığı yerler, يَا , يَا أَيُّهَا gibi nida harfleriyle başlayan ayetler uygun başlama yerlerine örnek olarak verilebilir. Kısa- ca söyleyecek olursak öncesindeki bölümler ile lafız ve mana yönüyle alakası bulunmayan yerlerden okumaya başlamak isabetli bir davranış olacaktır. İbtidada dikkat edilmesi gereken en önemli husus, okumaya başlanacak yerin anlamı ile devamında okunacak yerin anlamının bütünlük sağlamasıdır.

Not Edelim

Her Müslümanın Arapça bilmesi mümkün değildir. Dolayısıyla Kur'an okuyan müminler kelimelerin anlamıyla alakalı olan vakf ve ibtida kurallarında yanlış düşebilirler. Bu sebeple de vakf ve ibtida konusunda yanlış yapmamak için ayet içinde ve sonlarında yer alan Secavend harfleri denilen vakf işaretlerine dikkat ederek Kur'an okumak büyük faydalar sağlayacaktır.

5. Secde Ayetleri ve İşareti

Secde, namazda ya da namaz dışında Rabb'imize (c.c.) saygı için onun emrine itiba amacıyla ve ibadet niyetiyle eller, alın, diz, burun yere değecek şekilde kapanmaktır. Secde, namazın rükünlerinden biridir. Namaz kılarken her rekâta secde yapmak farzdır.

Namazlarda yapılanın dışında bir de tilavet secdesi vardır. Kur'an-ı Kerim'de yer alan bazı ayetler okununca ayetteki anlam gereği secde yapmak gerekir. Buna tilavet secdesi denir. Yüce kitabımızda yer alan tilavet secdelerinin sayısı konusunda farklı görüşler varsa da âlimlerin çoğunluğu, on dört yerde secde ayeti olduğu ve bu ayetler okununca tilavet secdesi yapılması gerektiği yönünde görüş belirtmiştir.

Not Edelim

Kur'an-ı Kerim'deki secde işareti aşağıdaki şekildedir.

Secde, Yüce Allah'ın (c.c.) huzurunda saygıyla eğilmektir.

Okunduğu zaman tilavet secdesi yapılması gerekli olan secde ayetleri şunlardır:

A'râf suresi, 206. ayet

إِنَّ الَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ وَيُسَبِّحُونَهُ وَلَهُ يَسْجُدُونَ

"Şüphesiz Rabb'in katındaki (melek)ler ona ibadet etmekten büyüklenmezler. Onu tespih ederler ve yalnız ona secde ederler."

Ra'd suresi, 15. ayet

وَلِلَّهِ يَسْجُدُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا وَظِلَالُهُم بِالْعُدُوكِ وَالْأَصَالِ

"Göklerde ve yerde kim varsa ister istemez kendileri de gölgeleri de sabah akşam Allah'a boyun eğer (secde eder)."

Nahl suresi, 49. ayet

وَلِلّٰهِ يَسْجُدُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ مِنْ دَابَّةٍ وَالْمَلٰٓئِكَةُ وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُوْنَ

"Göklerde ve yerde bulunan canlılar ve melekler büyüklük taslamadan Allah'a boyun eğerler (secde ederler)."

Isrâ suresi, 107. ayet

قُلْ اٰمِنُوْا بِهٖ اَوْ لَا تُؤْمِنُوْا اِنَّ الَّذِيْنَ اُوْتُوا الْعِلْمَ مِنْ قَبْلِهٖ اِذَا يُتْلٰى عَلَيْهِمْ
يَخْرُوْنَ لِلْاَذْقَانِ سُجَّدًا

"De ki: Ona ister inanın ister inanmayın. Şüphesiz, daha önce kendilerine ilim verilenler, Kur'an kendilerine okunduğunda derhâl yüzüstü secdeye kapanırlar."

Meryem suresi, 58. ayet

اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ اَنْعَمَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّنَ مِنْ ذُرِّيَّةِ اٰدَمَ وَمِمَّنْ حَمَلْنَا مَعَ
نُوْحٍ وَمِنْ ذُرِّيَّةِ اِبْرٰهِيْمَ وَاِسْرٰٓءِيْلَ وَمِمَّنْ هَدَيْنَا وَاٰجْتَبَيْنَا اِذَا تُتْلٰى عَلَيْهِمْ
آيٰتُ الرَّحْمٰنِ خَرُّوْا سُجَّدًا وَبُكِيًا

"İşte bunlar, Âdem'in ve Nuh ile beraber (gemiye) bindirdiklerimizin soyundan, İbrahim'in, Yakub'un ve doğru yola iletip seçtiklerimizin soyundan kendilerine nimet verdiğimiz nebilerdir. Kendilerine Rahman'ın ayetleri okunduğu zaman ağlayarak secdeye kapanırlardı."

Hac suresi, 18. ayet

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَسْجُدُ لَهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ وَالشَّمْسُ
وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ وَالْجِبَالُ وَالشَّجَرُ وَالدَّوَابُّ وَكَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ وَكَثِيرٌ حَقَّ
عَلَيْهِ الْعَذَابُ وَمَنْ يُهِنِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ مُكْرِمٍ إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ

"Görmedin mi ki şüphesiz, göklerde ve yerde olanlar; Güneş, Ay, yıldızlar, dağlar, ağaçlar, hayvanlar ve insanların birçoğu Allah'a secde etmektedir. Birçoğunun üzerine de azap hak olmuştur. Allah kimi alçaltırsa ona saygınlık kazandıracak hiçbir kimse yoktur. Şüphesiz, Allah dilediğini yapar."

Furkân suresi, 60. ayet

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ اسْجُدُوا لِلرَّحْمَنِ قَالُوا وَمَا الرَّحْمَنُ أَنَسْجُدُ لِمَا تَأْمُرُنَا
وَزَادَهُمْ نُفُورًا

"Onlara, 'Rahman'a secdeye kapanın.' denildiğinde 'Rahman da nedir? Senin bize emrettiğine mi secde edeceğiz?' derler ve bu onların nefretini artırır."

Neml suresi, 25. ayet

أَلَّا يَسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي يُخْرِجُ الْخَبْءَ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا
تُخْفُونَ وَمَا تُعْلِنُونَ

"Göklerde ve yerde gizli olanı ortaya çıkaran, sizin gizlediğiniz ve açığa vurduğunuz şeyleri bilen Allah'a secde etmesinler diye (şeytan onları yoldan çıkarmış.)"

Secde suresi, 15. ayet

إِنَّمَا يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا الَّذِينَ إِذَا ذُكِرُوا بِهَا خَرُّوا سُجَّدًا وَسَبَّحُوا بِحَمْدِ رَبِّهِمْ

وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ

"Bizim ayetlerimize ancak, kendilerine bu ayetlerle öğüt verildiği zaman secdeye kapanan, kibirlenmeksizin Rablerine hamd ederek tespih edenler inanırlar."

Sâd suresi, 24. ayet

قَالَ لَقَدْ ظَلَمَكَ بِسُؤَالِ نَعَجْتِكَ إِلَىٰ نِعَاجِهِ وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ الْخُلَطَاءِ لِيَبْغَىٰ

بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَقَلِيلٌ مَّا هُمْ وَظَنَّ

دَاوُدُ أَنَّمَا فَتَنَّاهُ فَاسْتَغْفَرَ رَبَّهُ وَخَرَّ رَاكِعًا وَأَنَابَ

"Davut dedi ki: 'Andolsun, senin koyununu kendi koyunlarına katmak istemek suretiyle sana zulmetmiştir. Esasen ortakların pek çoğu birbirine haksızlık eder. Ancak iman edip salih ameller işleyenler başka. Onlar da pek azdır.' Davut bizim kendisini imtihan ettiğimizi anladı. Derken Rabbi'nden bağışlama diledi, eğilerek secdeye kapandı ve Allah'a yöneldi."

Fussilet suresi, 37. ayet

وَمِنَ آيَاتِهِ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ

وَاسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِن كُنتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ

"Gece, gündüz, Güneş ve Ay Allah'ın varlığının delillerindendir. Güneş'e ve Ay'a secde etmeyin. Eğer gerçekten Allah'a kulluk ediyorsanız, onları yaratan Allah'a secde edin."

Necm suresi, 62. ayet

فَاسْجُدُوا لِلَّهِ وَاعْبُدُوا

"Haydi Allah'a secde edin ve ona kulluk edin."

İnşikak suresi, 21. ayet

وَإِذَا قُرِئَ عَلَيْهِمُ الْقُرْآنُ لَا يَسْجُدُونَ

"Onlara Kur'an okunduğu zaman secde etmiyorlar."

Alâk suresi, 19. ayet

كَأَلَّا لَا تُطِيعُهُ وَاسْجُدْ وَاقْتَرِبْ

"Hayir! Sakın sen ona uyma; secde et ve Rabb'ine yaklaş."

İmam Âzam Ebu Hanife'ye göre ister namazda isterse namaz dışında olsun secde ayetini okuyan, dinleyen ve duyan her mükellefin secde etmesi vaciptir. İmam Şafii, İmam Malik ve İmam Ahmed'e göre tilavet secdesi sünnet-i müekkededir. Yani kuvvetli sünnettir, Peygamber Efendimizin çoğu zaman yaptığı, pek az terk ettiği sünnettir.

Bir secde ayeti aynı anda birden fazla okunmuşsa bu durumda tek secde yapmak yeterlidir. Bu durumda her okuma için ayrı secde yapılması gerekmez.

Tilavet secdesi yapacak kişi önce "Niyet ettim Allah rızası için tilavet secdesi yapmaya." der. "Allahü ekber." diye tekbir getirerek doğrudan secdeye kapanır. Tilavet secdesi için tekbir alınırken eller kulaklara götürülmez. Secdede üç kez "Sübhâne Rabbiyel a'lâ." denilir ve "Allahü ekber." denilerek ayağa kalkılır. Eğer başka tilavet secdesi yapılacaksa her seferinde aynı hareketler tekrarlanır. Tilavet secdesi yapıldıktan sonra "Semi'nâ ve ata'nâ ğufrâneke rabbenâ ve ileykel mesîr." (...İşittik, itaat ettik, ey Rabb'imiz, af ve mağfiret sendendir ve nihâi dönüş de sanadır.)

سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ

(Bakara suresi, 285. ayet.) ayeti okunarak ayağa kalkılır.

Tilavet secdesi tek başına yapılabildiği gibi imamla birlikte cemaat hâlinde de yapılabilir.

Secde ayeti namaz dışında okunursa tilavet secdesini hemen yapmak zorunlu değildir. Sonra da yapılabilir. Ancak insan, unutabileceğini dikkate alarak secde ayetini okuduktan sonra ilk fırsatta tilavet secdesi yapmaya çalışmalıdır.

Tilavet secdesi namaz içinde okunmuşsa secde ayetinden sonra üç ayetten fazla okumadan secde etmek gerekir. Bu durumda namazın secdesi, tilavet secdesi yerine geçer, ayrıca tilavet secdesi yapmaya gerek yoktur. Hatimle namaz kılınması gibi durumlarda olduğu gibi namazda secde suresinden sonra üç ayetten fazla okunacaksa bu durumda secde ayeti okununca hemen doğrudan secde yapmak ve tekrar ayağa kalkmak gerekir. Ancak bu durum camide cemaatle namaz kılınırken söz konusuysa imamın önceden cemaati haberdar etmesi lazımdır.

Secde ayeti okununca tilavet secdesi yapmak gerekir.

Not Edelim

Tilavet Secdesini;

- Allahü Teâlâ (c.c.) emrettiği için
- Peygamber Efendimize (s.a.v.) ittiba etmek, uymak için
- Müşriklere ve kâfirlere muhalefette bulunmak için yaparız.

III. EZBERLENECEK DUALAR, SURELER VE ANLAMLARI

1. Asr Suresini ve Anlamını Öğreniyorum

Dinimizin emrettiği salih ameller, iyi ve güzel davranışlar neler olabilir?

Asr kelimesi; yüzyıl, ikindi vakti ve meyvenin suyunu çıkarmak gibi manalara gelir. Asr suresi, asra yemin ile başladığı için bu adı almıştır. İnşirâh suresinden sonra Mekke'de inmiştir ve 3 ayettir. Surede kurtuluşun imana, iyi işler yapmaya, hakkı ve sabrı tavsiye etmeye bağlı olduğu anlatılmıştır.

ASR SURESİ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 وَالْعَصْرِ ۝١ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ ۝٢ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
 الصَّالِحَاتِ وَتَوَّصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَّصَوْا بِالصَّبْرِ ۝٣

ANLAMI

Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla

"1-2. Andolsun zamana ki insan gerçekten ziyana içindedir. 3. Ancak, iman edip de salih ameller işleyenler, birbirlerine hakkı tavsiye edenler, birbirlerine sabrı tavsiye edenler başka (Onlar ziyanda değildir.)."

Etkinlik

Asr suresinden günlük hayatımıza yönelik ne gibi ilkeler ve mesajlar çıkarabiliriz? Düşüncelerinizi aşağıya yazınız.

.....

.....

.....

.....

Not Edelim

"Halikın nâ-mütenahî adı var, en başı Hak.
Ne büyük şey kul için hakkı tutup kaldırmak.
Hani ashab-ı kiram ayrılalım derlerken
Mutlaka sure-i ve'l-âsr'ı okumuş bu neden?
Çünkü meknun o büyük surede esrar-ı felah.
Başta iman-ı hakiki geliyor sonra salâh.
Sonra hak sonra sebat: İşte kuzum insanlık.
Dördü birleşti mi yoktur sana hüsrân artık."

M. Âkil ERSOY, Safahat, s. 379.

2. Kadir Suresini ve Anlamını Öğreniyorum

Kadir Gecesi çevrenizde nasıl kutlanmaktadır?

Kadir suresi, Abese suresinden sonra Mekke'de nazil olmuştur. Beş ayettir. Kadir Gecesi'nden ve öneminden söz ettiği için Kadir suresi adıyla anılmıştır. Surede Kadir Gecesi'nden, bu gecenin faziletinden ve meleklerin yeryüzüne inmesinden bahsedilmektedir.

KADİR SURESİ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ ﴿١﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ﴿٢﴾ لَيْلَةُ الْقَدْرِ
 خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ ﴿٣﴾ تَنْزِيلُ الْمَلَكَةِ وَالرُّوحِ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ
 سَلَامٌ هِيَ حَتَّىٰ مَطْلَعِ الْفَجْرِ ﴿٤﴾

ANLAMI

Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla

"1. Şüphesiz, biz onu (Kur'an'ı) Kadir Gecesi'nde indirdik. 2. Kadir Gecesi'nin ne olduğunu sen ne bileceksin! 3. Kadir Gecesi bin aydan daha hayırlıdır. 4. Melekler ve Ruh (Cebrail) o gecede, Rablerinin izniyle her türlü iş için iner de iner. 5. O gece, tan yerinin ağarmasına kadar bir esenliktir."

Etkinlik

Hayat kitabımız olan Kur'an-ı Kerim, ilk kez Kadir Gecesi'nde indirilmeye başlanmıştır. Bu sebeple biz her yıl Kadir Gecesi'ni kutlarız.

Biz Müslümanlar Kur'an'ın indirilmeye başlamasını niçin kutluyoruz?

Kur'an'ın bizim için önemi nedir? Kur'an olmasa nelerden mahrum kalırdık? Arkadaşlarınızla konuşunuz.

3. Ayetü'l-Kürsî ve Anlamını Öğreniyorum

Allah'ın (c.c.) sıfatlarından hangilerini biliyorsunuz?

İçinde kürsî kelimesi geçtiği için bu ayete Ayetü'l-Kürsî denilmiştir. Burada kürsî, bildiğimiz taht manasında olmayıp Allah'ın (c.c.) şanına layık, mahiyetini ancak kendisinin bildiği bir varlıktır. Onun yüce sıfatlarını ve eşsiz kudretini anlatan bu ayetin azameti, onu okumanın büyük sevabı ve tesirleri hakkında hadisler vardır. Efendimiz (s.a.v.) bir hadisinde şöyle buyurmuştur: "Kur'an'da en büyük ayet, Ayetü'l-Kürsî'dir. Onu okuyana Allah bir melek gönderir, onun hasenatını yazar. İçinde okunduğu evi, şeytan otuz gün terk eder. O eve kırk gün sihir ve sihirbaz giremez. Yâ Ali! Bunu evladına, ailene ve komşularına öğret."¹

Not Edelim

Allah Resulü (s.a.v.) bir hadisinde şöyle buyurmuştur: "Her şeyin bir zirvesi vardır. Kur'anın zirvesi ve doruğu da Bakara suresidir. Bu surede bir ayet vardır ki Kur'an ayetlerinin efendisidir. O ayet, Ayetü'l-Kürsî'dir."

Tirmizî, Fedailü'l-Kur'an, 2.

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) ashaptan Ebu Hureyre'ye (r.a.) şöyle nasihatta bulunmuştur:

"...Yatağına girdiğinde Ayetü'l-Kürsî'yi oku. O takdirde senin yanında Allah tarafından sürekli bir koruyucu bulunur ve sabaha kadar şeytan sana yaklaşamaz..."

Buhârî, Vekâlet, 10, Fezâilü'l-Kur'an, 10.

1. Ahmed b. Hanbe , C 4, s. 142, 178.

AYETÜ'L-KÜRSİ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ

وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا

خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ

وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ

ANLAMI

Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla

"Allah kendisinden başka hiçbir ilah olmayandır. Diridir, kayyumdur. Onu ne bir uyuklama tutabilir ne de bir uyku. Göklerdeki her şey, yerdeki her şey onundur. İzni olmaksızın onun katında şefaatte bulunacak kimdir? O, kulların önlerindeki ve arkalarındakileri (yaptıklarını ve yapacaklarını) bilir. Onlar onun ilminden, kendisinin dilediği kadarından başka bir şey kavrayamazlar. Onun kürsüsü bütün gökleri ve yeri kaplayıp kuşatmıştır (O, göklere, yere, bütün evrene hükmetmektedir.). Gökleri ve yeri koruyup gözetmek ona güç gelmez. O, yücedir, büyüktür."

Etkinlik

Ayetü'l-Kürsî'ye göre Rabb'imiz (c.c.) hangi özellik ve sıfatlara sahiptir? Aşağıya listeleyiniz.

-
-
-
-
-
-
-
-

Allah'ın (c.c.) bu ve benzeri sıfatlara sahip olduğunu bilmek günlük hayatımızda davranışlarımızı nasıl etkiler? Düşüncelerinizi yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

II. ÜNİTE DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

1. Peş peşe gelen iki harften önce geleni, sonrasındaki harfe dâhil etmek, sonra gelen harfte gizlemek anlamına gelen kavram hangisidir?

- A. İdgam B. Tecvid C. Tilavet D. Secde

2. Aşağıdakilerden hangisi, idgam-ı meal gunne harflerinden biri değildir?

- A. م B. و C. س D. ي

3. Aşağıdakilerden hangisi idgam-ı bilâ-gunne harfleridir?

- A. ل ve ر B. ن ve ج
C. ص ve ض D. ي ve م

4. لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ ayetinde "mim" den sonraki harfler nasıl okunur?

- A. Belli edilerek ve açık şekilde okunur.
B. Sonraki harf okunmaz, "mim" şeddeli olarak okunur.
C. İdgam-ı meal-gunne yapılarak okunur.
D. İdgam-ı misleyn meal-gunne yapılarak okunur.

5. Aşağıdaki durumlardan hangisinde "ra" ince okunur?

- A. رَبُّهُمْ B. رُزْقٌ C. قَمَرٌ D. بَرَقَ

6. Aşağıdaki durumlardan hangisinde "ra" kalın okunur?

- A. مَرِيَّةٌ B. أَمْرٌ C. طَرْفَةٌ D. تُعَسِّرُ

7. Aşağıdaki ifadelerden hangisinde "ra" hem kalın hem de ince okunabilir?

- A. كَلٌّ فَرَقٌ B. شَرٌّ C. غُفْرٌ D. خَيْرٌ

8. وَأَخْرُ مُتَشَابِهَاتٌ ifadesinde nasıl durulur?

- A. وَأَخْرُ مُتَشَابِهَاتٌ B. وَأَخْرُ مُتَشَابِهَاتُ
- C. وَأَخْرُ مُتَشَابِهَاتِ D. وَأَخْرُ مُتَشَابِهَهُ

9. وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ ifadesinde nasıl durulur?

- A. وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدُ B. وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِي
- C. وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِي D. وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِي

10. نَارٌ حَامِيَةٌ ifadesinde nasıl durulur?

- A. نَارٌ حَامِيَةٌ B. نَارٌ حَامِيَةٌ
- C. نَارٌ حَامِيَةٌ D. نَارٌ حَامِيَةٌ

11. "Durma!" anlamına gelen لَاتَقِفْ ifadesinin kısaltılmışıdır. Bu işaretin olduğu yerde durulmaz. Zaruri olarak durulursa geriden başlanır. Ancak bu işaret ayet sonundaysa ve durulduysa geriden başlamaya gerek yoktur.

Yukarıda sözü edilen vakf işareti (harfi) hangisidir?

- A. م B. ز C. ص D. لا

12. ج işaretinin anlamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A. Durmak da geçmek de caizdir ancak durmak daha güzel olur.
B. Bir önceki durak işaretiyse aynı hükme tabidir.
C. Önceki kısım ile alakası olmadığından durmak caiz değildir.
D. Durulabilirse de devam etmek daha güzeldir.

13. Kur'an okurken vakf yapıldıktan sonra aşağıdaki ifadelerin hangisinden başlamak uygun olmaz?

- A. عَلَى B. يَا أَيُّهَا C. ثُمَّ D. وَ

14. Aşağıdaki bilgilerden doğru olanların başına "D", yanlış olanların başına "Y" yazınız.

- () Sakin "nun" veya tenviden sonra يَمْنُو harflerinden biri gelirse bu durumda idgam-ı meal gunne yapılır.
() Sakin "mim" harfinden sonra "mim" gelirse bu durumda sakin "mim" harfinin biri düşer ve okunmaz.
() Sakin "mim"den sonra "be" harfi gelirse bu durumda "be" ve "mim" harfi açıkça belli edilerek okunur.
() Vakf yapılırken kelimenin son harfi cezimli yani sakin kılınır.
() Sakin "mim"den sonra "be" ve "mim" harfi dışındaki harflerden biri gelirse bu durumda "mim" kendisinden sonra gelen harften ayrı ve açık bir şekilde okunur.

- () Vakf esnasında hareke üzerinde durulmaz ve hareke belli edilerek vakf yapılmaz.
- () İki cezimli harfin yan yana gelmesi durumunda kesinlikle vakf yapılamaz.
- () Herhangi bir kelimenin ortasında durmak vakf kurallarına aykırıdır.
- () Kur'an okumaya başlarken mutlaka bir surenin başından başlanması gereklidir.
- () Ulemanın çoğunluğuna göre Kur'an-ı Kerim'de on dört yerde secde ayeti bulunmaktadır.
- () Tilavet secdesi cemaatle yapılmaz, tek başına yapılır.

15. Aşağıdaki bulmacada, işlediğiniz bölümde karşılaştığınız bazı kavramlar gizlenmiştir. Bunları bulup işaretleyiniz.

S	E	C	D	E	A	Y	E	T	İ	İ
A	A	M	A	H	R	E	Ç	İ	D	B
K	Y	V	A	K	F	İ	N	L	G	T
İ	E	F	Ğ	İ	O	D	N	A	A	İ
N	T	R	A	L	L	S	A	V	M	D
M	D	B	E	S	M	E	L	E	H	A
İ	N	Ü	D	İ	V	C	E	T	L	M
M	S	E	C	A	V	E	N	D	K	Y
A	S	R	S	U	R	E	S	İ	T	Ş
K	A	D	İ	R	G	E	C	E	S	İ
K	U	R	A	N	İ	K	E	R	İ	M
S	A	L	İ	H	A	M	E	L	S	S

- SECDE AYETİ
- TİLAVET
- İDGAM
- VASL
- İBTİDA
- VAKF
- SAKİN MİM
- KUR'AN-I KERİM
- TECVİT
- AYET
- MAHREÇ
- SECAVEND
- BESMELE
- ASR SURESİ
- KADİR GECESİ
- SALİH AMEL

SÖZLÜK

A

- abid : 1. Kulluk eden, ibadet eden. 2. Allah'ın (c.c.) emirlerini samimiyetle yerine getiren. 3. Bütün varlığıyla Allah'a (c.c.) yönelen, İslam'ın gereklerini gerçek anlamıyla yaşayan.
- adap : 1. İzlenmesi gereken usuller, yollar, prensipler. 2. En iyi hâl ve hareketler, ölçülü davranışlar, kişiler arasındaki iyi ilişkileri düzenleyen kurallar, uyulması gereken görgü kuralları. 3. Ahlak, terbiye, incelik, saygı. 4. Dinin ve aklın beğendiği, insanın söz ve davranışlarında, başkaları tarafından takdir edilmesini, her türlü hata ve kusurdan korunmasını sağlayan ve ona üstün meziyetler kazandıran ahlaki davranışlar.
- âlem : 1. Akıl ve duyu organlarıyla bilinebilen veya mevcudiyeti düşünülebilen Allah (c.c.) dışındaki bütün varlıklar. 2. Yaratıcısının varlığına işaret eden ve onun mevcudiyetinin bilinmesini sağlayan her şey. 3. Dünya, cihan, kâinat.
- aleyhisselam : "Selam, esenlik, iyilik, hayır onun üzerine olsun." anlamına gelen ve yüce kabul edilen peygamberlere, meleklerle saygı için söylenen bir dua ifadesi.
- ambar : 1. Genellikle tahıl saklanan yer. 2. Yiyecek ve bazı eşyanın saklandığı yer.
- amel : 1. Yapılan iş, eylem, fiil. 2. Bir kural veya dinî emrin yerine getirilmesi. 3. Dünya ve ahirette ceza veya mükâfat konusu olan her türlü davranış.
- arş : 1. Taht, çardak, çatı, tavan, kubbe. 2. Hükümrânlık, şan, şeref. 3. İlahî tasarrufların emir ve idare merkezi. 4. Bütün âlemi kuşatan, nasıl olduğunun bilinmesi insan aklının dışında kalan ve sadece Allah (c.c.) tarafından bilinen şey. 5. Allah'ın (c.c.) gücünün ve büyüklüğünün en açık biçimde görüldüğü dokuzuncu kat gök. 6. Allah'ın (c.c.), yaratmış olduğu bütün varlıklar üzerindeki kudret, hükümrânlık, egemenlik ve iktidarı.
- ashap : 1. Arkadaşlar, dostlar, veliler. 2. Hz. Peygamber (s.a.v.) zamanında yaşamış, Müslüman olarak Peygamber Efendimizi (s.a.v.) çok kısa süre de olsa görmüş, onun sohbetinde bulunmuş ve yine Müslüman olarak ölmüş kimseler.
- ashab-ı kiram : Kerem, cömertlik ve şeref sahibi sahabiler.
- azık : 1. Gereken yiyecek ve içecek şeyler, nevale. 2. Yolculuğa çıkanların yemek üzere yanlarına aldıkları besin maddeleri, yiyecek ve içecekler.

B

- basiret : 1. Görme, idrak etme, kavrama, bir şeyin iç yüzünü bilme, sezgi, gerçeği kavrama, akıl, zekâ, bilinç, duyarlılık. 2. Hakikati fark etme, doğru yolu tanıma, gerçeği yanlıştan ayırma. 3. Allah'a bilinçli bir şekilde kul olmanın bir sonucu olarak elde edilen hak ile batılı, doğru ile yanlış, iyi ile kötüyü birbirinden ayırma gücü.
- batıl : 1. Yok olup giden, gerçek ve doğru olmayan, esassız, boş şey, boşa giden, hükümsüz, gerçeğe aykırı, hikmetsiz, temelsiz. 2. Allah'ın (c.c.), Peygamberleri aracılığıyla bildirmiş olduğu dine uymayan her türlü inanç, fikir, duygu, kanaat, tutum, davranış.
- bedevi : Çölde yaşayan göçebe.
- beşer : İnsan, insanoğlu.
- beşeriyet : İnsanlık.

C

- Cemalullah : Allahü Teâlâ'nın (c.c.) cemali, güzel sureti.
- cehennem : 1. Ateş, ateş çukuru. 2. Çok sıcak, çok sıkıntılı yer. 3. İnanılması gereken şeylere inanmayan ya da inandığı hâlde inanmayanların hayatını sürdüren ve günahı affedilmeyen insanların ahiret âleminde cezalandırılacakları yer.
- cennet : 1. Bahçe, çok güzel ve ferahlık veren yer, meyvelik, ağaçların, suların ve gölgelerin bol olduğu yer. 2. Günahsız, günahları affedilen ya da günahların cezasını cehennemde çekmiş olan müminlerin içerisinde sonsuza dek kalacakları yer.
- cihan : Dünya, âlem, kâinat.
- cihat : 1. Söz ve fiille bütün kuvvetini harcayarak çalışma, yorulma, aşırı gayret etme. 2. İyiliğin yerleşmesi ve kötülüğün ortadan kalkması için maddi ve manevi tüm imkânlarını kullanarak Allah (c.c.) rızası için gayret etmek. 3. Düşmanlara karşı ülkeyi savunmak için silahlı mücadele verme. 4. İnsanın her türlü kötülüğe, şeytana karşı verdiği mücadele ve içindeki çirkin tutkuları yenme çabası.

D

- devlet : Güç, kuvvet, iktidar.

E

- erzak : Uzun süre saklanabilen yiyeceklerin genel adı.
- esrar-ı felah : Kurtuluşun sırları.

F

- fasık : 1. Allah'ın (c.c.) emirlerine aykırı davranan, kötü huylu, kötülük yapmayı alışkanlık hâline getiren kimse. 2. Çok yalan söyleyen, başkalarını aldatan.
- fazilet : 1. Olgunluk, erdemlilik, üstünlük, değer, kıymet. 2. İffet, namus, güzel ahlak. 3. İnsanın doğuştan sahip olduğu ve sonradan çalışma yoluyla geliştirip zenginleştirdiği güzel nitelikler.

G

- ganimet : 1. Herhangi bir zorluk çekmeden elde edilen şey. 2. Savaş sırasında Müslüman olmayan düşman ordusundaki askerlerden alınan her türlü mal ve esirler.
- gayb : 1. Göz önünde olmayan, gözle görülmeyen, gizli olan, hazırda olmayan. 2. Akıl ve duyular ile hakkında bilgi edinilemeyen varlık alanı. 3. Henüz içinde yaşanılmayan, gelecek zaman ve gelecek içerisinde meydana gelecek olaylar.

H

- habib : Sevgili, çok sevilen.
- haddi aşmak : 1. Kendisi için belirlenen sınırların dışına çıkmak. 2. Allahü Teâlâ'nın (c.c.) belirlediği kuralları çiğneyip onun çizdiği sınırları aşmak.
- hak : 1. Gerçek, doğru, gerçeğe uygun. 2. Adalet. 3. Gerek sözün gerekse eylemin zaman ve şartlara göre nasıl söylenmesi ve yapılması gerekiyorsa öylece yerine getirilmesi. 4. Bir iş ve emeğin maddi veya manevi karşılığı. 5. Dinin veya hukuk düzeninin tanıdığı yetki ve ayrıcalık.
- Hak : "Her şeyi bir hikmete göre-gerekçesine uygun olarak- kullarının dünyada ve ahirette yararlarını gözeterek adaletli bir biçimde yaratan, kendisinin varlığı sürekli olan ve bütün hayatı yönlendirmesi, nimetler vermesi kesintisiz biçimde devam eden" anlamında Allah'ın (c.c.) esma-i hüsnasından biri.
- halife : 1. Birinin yerine geçen, vekil, vekil olduğu kişi adına görev yapan kimse. 2. Hz. Peygamberin (s.a.v.) vefatından sonra onun yerine devlet başkanlığına geçen yöneticilerin ortak adı. 3. Tarihte bütün Müslümanların ortak iradesiyle iş başına geçen ve yönetimde İslami kurallara uyma konusunda titizlik gösteren, işlerini adalet ve iştişare ile yürüten, toplumda adaletle hükmeden yönetici.
- Halilullah : Allah'ın (c.c.) dostu, anlamına gelen ve Hz. İbrahim'e (a.s.) verilen bir unvan.
- haşr : 1. Toplanma, bir araya gelme. 2. Bütün canlıların öbür dünyada yeniden dirilerek "mahşer" denilen yerde dünyadaki yaptıklarının ve yapmadıklarının hesabını vermek üzere bir araya gelmeleri, getirilmeleri.

- hayâ : 1. Utanma, sıkılma duygusu. 2. Kişinin, Allah'a (c.c.) olan içten sevgi ve saygısından dolayı kötü, çirkin, ahlak dışı ve günah olan davranışlardan rahatsız olması ve bunlardan kaçınması.
- hayır : 1. Servet, mal. 2. İlim, hikmet. 3. Dinin ve aklın yapılmasını iyi, güzel ve yararlı gördüğü, kişinin sadece Allah'ın (c.c.) rızasını gözeterek yaptığı iş, amel.
- hesap : Dinen yükümlü insanların inançlarından ve dünyada yaptıkları iyilik ve kötülüklerden dolayı Allah tarafından ahirette hesaba çekileceklerg gün, ceza günü, ahiret günü, haşr günü.
- hidayet : 1. Doğru yolu gösterme, doğru yolu bulma, rehberlik yapma, irşat etme. 2. Allah'ın (c.c.) insanlara kendi yolunda gidebilecek akıl, düşünme, öğrenme, hatırlama gibi yetenekler vermesi ve insanların da bunları kullanarak doğru yolu bulması. 3. Günahlarla iç içe bir kimsenin dindar hâle gelmesi, günahlarını terk ederek İslam dinine uygun ahlak, ibadet ve davranışlar kazanması.
- hikmet : 1. Bilgelik, felsefe. 2. Allah'ı (c.c.) gereği gibi bilme bilgisi. 3. İnsanın, varlıkların hakikatini, gerçek yüzünü, gücü oranında bilip ona göre hareket etmesi. 4. Kur'an ve sünneti doğru bir şekilde anlayabilme ve amel etme yeteneği. 5. Hüküm vermede doğru karar verme yeteneği. 6. İslam dinindeki hükümlerin konuluş amaçları.
- himaye : Koruma, muhafaza etme, gözetme.
- huşu : 1. İtaat etme, boyun eğme, tevazu gösterme, alçak gönüllü olma. 2. Allah'a (c.c.) duyulan bir saygının gereği olarak başta namaz olmak üzere ibadetlerin yerine getirilmesi sırasında kulun sükûnet ve vakar içinde olması.
- hüsran : 1. Beklenen şeyin elde edilememesi yüzünden duyulan acı, batkı. 2. Zarar, ziyan.
- |
- islah : 1. İyi ve yararlı olma, düzeltme, daha iyi hâle getirme. 2. Dinî değerleri, inanç ve yaşama biçimini yeniden canlandırmayı, bozulan değer yargılarını düzeltmeyi hedefleyen düşünce ve faaliyetler.
- |
- ibret : 1. Ders alma, öğüt alma. 2. Yanlış davranışların yol açtığı kötü sonuçlardan ders alma. 3. Görünenden görünmeyene geçme, nesnelere ve olayları dış yüzüne bakıp onlardaki hikmeti kavramaya çalışma, olaylardan ders alıp doğru sonuçlar çıkarma ve buna göre davranma.

iffet	: 1. Haramdan uzak durma, kötü söz ve işlerden kaçınma. 2. Cinsel konularda ahlak kurallarına bağlı kalarak insanın namusunu, şerefini ve haysiyetini koruması.
ihlas	: 1. Samimiyet, içtenlik, kalbî ve karşılıksız sevgi ve yürekten bağlılık, doğruluk, temizlik, saflık, gösterişsizlik. 2. İnsanın bütün sözlerinde, davranışlarında, ibadetlerinde sadece Allah'ın (c.c.) rızasını gözetmesi.
ihsan	: 1. İyilik etme, iyi ve güzel davranma, güzel yapma, bağışlama, bağışta bulunma, ikram etme. 2. İnsanın başta anne-babası olmak üzere diğer insanlara yönelik sevgi ve saygıya dayanan özverili tutumu. 3. İnsanın, kendisinin Allah'ın (c.c.) huzurunda olduğunu hissetmeye çalışarak onu görüyormuşçasına ibadetlerini yerine getirmesi.
ilah	: 1. Hak olsun, batıl olsun, tapınılan her türlü varlık. 2. Hayatın tüm alanlarındaki kuralları belirleme yetkisini elinde bulunduran, sevgi, saygı ve yüceltmede eşsiz kabul edilen mutlak varlık, Allah (c.c.).
iman-ı hakiki	: Hakiki iman, gerçek ve doğru iman.
imar etmek	: Bayındır hâle getirmek, ihya etmek, güzelleştirmek, bakımlı duruma getirmek.
itaat	: 1. Boyun eğme, uyma, dinleme, söz dinleme, emre göre hareket etme, saygı gösterme. 2. Allah'ın onun Kutlu Peygamberinin ortaya koyduğu emir ve yasaklara uyma.

K

kabile	: Ortak bir atadan türediklerine inanılan toplumsal ve ekonomik ilişkilerinde anaerkil, ataerkil anlayışı uygulayan geleneksel topluluk, klan.
kâhin	: Doğaüstü yollardan gizli, bilinmeyen şeyleri, geleceği bilme iddiasında bulunan kimse.
Kayyum	: "Varlığının başlangıcı ve sonu olmayıp varlığı kendinden olan, tüm evrenin varlığını sürdürmesi onun varlığına bağlı bulunan, bütün yaratılmışları dilediği gibi idare eden, her şeyin gözetimini üzerine alan, yok olmayan" anlamında Allah'ın esma-i hüsnasından biri.
kelam	: 1. Söz. 2. Söz söyleme. 3. "Dilediği varlıkla kendine has biçimde konuşması" anlamında Allah'ın (c.c.) ezeli sıfatlarından biri. 4. İslam dininin inanç esaslarını konu edinen ilim.
Kelam-ı İlahi	: Allah'ın (c.c.) kelamı, sözü olan Kur'an.
kervan	: 1. Uzak yerlere yolcu ve ticaret eşyası taşıyan yük hayvanı katarı. 2. Toplu olarak birbiri ardınca gelen şeyler.

L

lütuf	: 1. Bağış, iyilik etme, yardımda bulunma. 2. Kulu, Allah'ın (c.c.) af ve merhametine yaklaştıran, günahlara düşmekten uzaklaştıran her türlü yardım.
-------	---

lütf-u ilahi : Allah (c.c.) katından gelen lütuf, ilahi lütuf.

M

mahremiyet : 1. Gizlilik. 2. Saygı gösterilmeye, korunmaya layık olma durumu. 3. Aralarındaki kan bağıının yakınlığından ve akrabalıktan dolayı bazı kişilerin birbirleriyle evlenmesinin yasak olması durumu.

mağfiret : 1. Örtme, gizleme, bağışlama, af. 2. Allah'ın (c.c.), kendisine içtenlikle tövbe eden ve hatasını kabul edip bir daha işlememe konusunda söz veren kullarının günahlarını bağışlaması, affetmesi.

mahzun : Üzgün, üzüntülü, kederli.

mazhar : İyiliğe, hayra, faydalı ve güzel olan şeye erişmiş, erişmek.

meknun : Gizli, gizlenmiş.

men etmek : Engellemek, engel olmak, yasaklamak.

meta : Mal, ticaret malı.

meyletmek : Gönül vermek, eğilmek, yönelmek, ilgisini bir tarafa yöneltmek.

meziyet : Bir kişiyi veya nesneyi benzerinden üstün gösteren nitelik.

mizan : 1. Ölçü aleti, tartı, terazi. 2. Ahirette insanların günah ve sevaplarının, iyilik ve kötülüklerinin tartılacağı manevi terazi.

muamele : İşlem, davranış, davranma, yol, yöntem,

mucize : 1. İnsanın, benzerini yapmaktan âciz kaldığı, alışıl gelmiş şeylere aykırı olan. 2. Allah'ın (c.c.) izniyle peygamberlerin, kendilerine inanmayan insanlara peygamberliklerini ispat etmek, inananların da imanını kuvvetlendirmek amacıyla gösterdikleri olağanüstü olaylar.

muhkem : 1. Sağlam, dayanıklı, güçlü. 2. Anlamı açık, yoruma gerek olmayan, okunduğunda manası herkes tarafından kolayca ve hemen anlaşılan ayet.

muvaffak : Başarılı.

müttaki : 1. Haramları, dinen şüpheli olan durumları ve dinin kötü gördüğü şeyleri terk eden kimse. 2. Tüm tutum ve davranışlarında Allah'a (c.c.) kulluk bilinciyle hareket ederek Allah'ın himayesine giren, ona duyduğu sevgi ve saygıyı tüm davranışlarına yansıtmaya gayret eden, bu sevgi ve saygıyı zedelemekten korkan mümin.

N

nâmütenâhî : Sayısız, sınırsız, bitmeyen.

- nazil olmak : 1. İndirilmek. 2. Kur'an ayetlerinin Allah tarafından peygamberlere indirilmesi, gönderilmesi, vahyedilmesi.
- Nazm-ı Celil : Celil olan Allah'ın (c.c.) kitabı Kur'an.
- nefis : 1. Kişi, zat, varlığın kendisi. 2. Can. 3. Gönül, iç dünya. 4. Ruh. 5. Arzu, istek, tutku. 6. Kötü huy ve davranışların kaynağı.
- nifak : 1. Çok yüzlü olma, içi dışı ayrı olma, ikiyüzlülük, arabozculuk, bozgunculuk. 2. Bir kimsenin, İslam'ı gerçekten kabul etmediği hâlde Müslüman gibi görünmesi. 3. İslam'a inandığını söylemekle beraber yaşayışta sorumsuz davranma, ibadetlere kayıtsız, haramlara karşı duyarsız olma ve İslam ahlakına aykırı olan her türlü kötü durum.
- nimet : 1. İyilik, mutluluk, bağış, ihsan. 2. Hayırlı mal, evlat, servet, sağlık, yiyecek, içecek gibi şeyler. 3. Ekmek. 4. Allah (c.c.) tarafından insanlara iman başta olmak üzere her çeşit iyiliğin verilmesi ve her çeşit zararın insandan uzaklaştırılması.
- nübüvvet : 1. Peygamberlik, nebilik, elçilik, risalet. 2. Allah'ın (c.c.) gönderdiği vahiyleri, emir ve yasakları alıp insanlara dinin gereklerini duyurma; söz, tutum ve davranışlarıyla açıklama makamı olan peygamberlik.

P

- put : Kendisine tapılmak, ibadet edilmek üzere taş, ağaç, maden, toprak vb. şeylerden yapılmış olan heykel, resim ve oymalar.
- putperest : Puta tapan kişi.

R

- Rab : 1. Yetiştiren, besleyen, büyüten, olgunlaştıran. 2. Allah. 3. Yaratan ve yarattıklarını boş bırakmayıp terbiye eden. 4. Rızık veren, bütün varlıkların ihtiyaçlarını karşılıksız olarak bol bol veren. 5. Yaratmış olduğu varlıkları sürekli gözetim altında tutan, tüm varlıkların hayatlarını devam ettirebilmeleri için onlarla ilgili doğal kurallar koyan, dünyada mutlu olmaları için katından kanunlar ve vahiyler gönderen.
- Rahîm : "Yaratmış olduğu bütün varlıklara karşılıksız rızık veren, yarattıklarını koruyan, esirgeyen, bağışlayan, merhamet eden, ahirette ise sadece mümin kullarına şefkat edecek olan" anlamında Allah'ın (c.c.) esma-i hüsnasından biri.
- Rahman : "Dünyada bütün canlılara şefkat gösteren, mümin-kâfir ayrımı yapmaksızın insanlara merhamet eden, her türlü nimeti sürekli veren, rahmeti sonsuz olan." anlamında Allah'ın (c.c.) esma-i hüsnasından biri.
- rahmet : 1. İncelik, sevgi, şefkat, merhamet. 2. Birinin suçunu bağışlama, affetme. 3. Sevap, lütuf ve ihsan. 4. Bütün varlıkların iyiliğini arzu edip onlara her türlü yardımda bulunma isteği.

- resul : Allah (c.c.) tarafından kendisine yeni bir kitap verilen, insanları hak dine çağırarak, dini ve toplumsal hayatı Allah'ın (c.c.) emirlerine göre düzenlemekle görevli olan peygamber, nebi, Allah'ın (c.c.) elçisi.
- rıza : Rız olma, hoşnut olma durumu.
- rızık : 1. Kendisinden faydalanılan her şey. 2. İnsanın ve diğer canlıların beslenip yaşayabilmeleri için yedikleri ve içtikleri her şey. 3. Allah'ın (c.c.) tüm canlılara kendi katından verdiği yenilen, içilen, giyilen ve maddi-manevi yararlanılan mallar, çocuklar, eşler, ilim ve iman gibi şeylerin hepsi.

S

- saadet : Mutluluk, huzur, refah, kötü ve olumsuz şeylerden uzak olma durumu.
- Sabii : Önceleri Hz. İbrahim'in dini üzereyken daha sonraları yıldızlara tapmaya başlayan topluluk.
- sahabe-sahabi : 1. Arkadaş, dost, veli. 2. Hz. Peygamber (s.a.v.) zamanında yaşamış, Müslüman olarak Peygamber Efendimizi (s.a.v.) çok kısa süre de olsa görmüş, onun sohbetinde bulunmuş ve yine Müslüman olarak ölmüş kimse.
- salah : Düzelmeye, düzgün ve iyi olma durumu, selamet ve esenlikte olma durumu.
- salih : 1. İyi, güzel, düzgün, faydalı, hayırlı. 2. Dinin emir ve yasaklarına uygun hareket eden, sorumluluk bilinci taşıyan, inancı ile amelleri arasında uygunluk bulunan samimi mümin. 3. İnancında, niyetinde, sözlerinde, davranışlarında dosdoğru olan ve hayatında doğruluğu benimseyen kimse.
- sebat : Sözüden veya kararlarından dönmeme, bir işi sonuna değin sürdürme, direnme.
- semiz : Eti, yağ çok olan, tavlı, besili, şişman.
- sermaye : Bir ticaret işinin kurulması, yürütülmesi için gereken anapara ve paraya çevrilebilir malların tamamı, anamal, başmal, kapital, meta.
- siddik : 1. Hiçbir zaman yalan söylemeyen ve yerine getiremeyeceği sözü vermeyen, sözünde duran, çok dürüst. 2. Hakkı ve gerçeği tereddütsüz kabul eden, gerçeklere içtenlikle inanan.
- sırat : Kıyamet koptuktan sonra insanların mahşerde sorgulanmalarının sonucunda, cennetlik veya cehennemlik olmak için üzerinden geçecekleri yol.
- Sûr : Kıyametin kopmasını ve kıyamet koptuktan sonra yeniden dirilmeyi duyurmak için İsrâfil adlı melek tarafından üflenecek olan mahiyetini bilmediğimiz bir alet.

Ş

- şeriat : 1. Yol, kaynak, takip edilmesi gereken açık ve doğru yol. 2. Allah'ın (c.c.) Hz. Muhammed (s.a.v.) aracılığıyla gönderdiği İslam dini. 3. İslam'ın namaz, oruç, zekât, hac, cihat, nikâh vb. amel ve uygulamaya yönelik hükümleri.
- şirk : 1. Allah'a inanmakla birlikte başka varlıkları da tanrı kabul etme. 2. Zatında, sıfatlarında, fiillerinde, yaratma ve emretme konusunda Allah'a (c.c.) başka bir varlığı denk görme.

T

- taat : Allah'ın (c.c.) emirlerini yerine getirme, Allah'a (c.c.) itaat etme, ibadet etme.
- tağüt : 1. Haddi aşan, ileri giden, azgın, ölçüsüz, zorba. 2. Şeytan. 3. Allah'a (c.c.) isyan ederek insanların tek hâkimi ve sahibi olduğunu iddia eden ve onları kendine kulluk etmeye zorlayan kimse veya kurum. 4. Allah'a (c.c.) karşı tanrılıklarını ilan eden ve bu uğurda halkına baskı yapan krallar, firavunlar, nemrutlar.
- takdir : 1. Belirleme, tayin etme, hükmetme. 2. Beğenme, beğenip belirtme, değer verme. 3. Bir şeyin değerini, önemini, gerekliliğini anlama. 4. Allah'ın (c.c.) sonsuz ilmi ve kudretiyle ezelden ebede kadar kâinatta olacak her şeyi planlaması, varlıkları istediği şekil ve biçimde yaratması ve insanların hür iradeleriyle yapacakları her şeyi önceden bilmesi, takdir etmesi.
- tasvir : Betimleme, resim çizme, suret verme.
- Teâlâ : "Yüce, yüce oldu." anlamında Allah'a (c.c.) saygı için söylenen bir ifade.
- tebliğ : 1. Ulaştırma, duyurma, açıklama. 2. Peygamberlerin, Allah'tan (c.c.) aldıkları vahyi insanlara eksiksiz olarak bildirmesi. 3. Açıklanması gereken bir dinî hükmü, yerine göre örnekler vererek, yerine göre nasihat ederek sözlü ve yazılı biçimde eksiksiz olarak anlatma, etkileyici bir dille insanlara duyurma.
- tevatür : Arkası kesilmeden birbirini izleyen, birbiri ardına gelen, toplumdan topluma, nesilden nesile kesintisiz olarak aktarılan.
- tevazu : Alçak gönüllülük.
- tevekkül : 1. Güvenme, bağlanma, vekil tayin etme, havale etme. 2. İnsanın, yapacağı işlerde kendisine düşen görevleri yapıp her türlü tedbiri aldıktan sonra, yeterli ve gerekli çalışmalarını en güzel biçimde yaptıktan sonra Allah'a dua edip ondan yardım dilemesi ve sonucu Allah'tan beklemesi.

U

uhrevi : Ahiret hayatıyla ilgili, öte dünya ile ilgili.

Ü

ümmet : 1. Topluluk, cemaat, millet. 2. Din ve inanç birliği temelinde bir araya gelen ve aynı peygambere bağlanan insanlar topluluğu, bir din üzerinde birleşen millet.

ümmî : 1. Bir hocadan ders almamış kimse. 2. Okuma yazma bilmeyen.

V

vahiy : 1. Gizli konuşma, fısıldama, ilham etme, ima ve işaret etme, ortaya çıkarma. 2. Peygamberler aracılığıyla insanlara, hayatın hangi ilkelere göre yönlendirilmesi ve nelere uyulup nelerden sakınılması gerektiğini bildiren ilahi bilgi, bu bilginin gönderiliş tarzı.

vahiy kâtibi : Hz. Peygambere (s.a.v.) vahyedilen ayet ve sureleri, vahyin başlangıcından kesilmesine kadar yazan sahabeler.

vakar : 1. Ağırbaşlılık, heybet, ciddiyet. 2. Onur, haysiyet, izzet ve şeref. 3. İnsanın kişiliğini koruyup şahsiyetini zedeleyecek her türlü davranıştan sakınması.

vesile : 1. Kendisiyle herhangi bir amaca ulaşılan ve yakınlık sağlanan şey, araç, vasıta. 2. İnsanı Allah'a yakınlaştıran ve onun Allah katında güzel bir konum edinmesini sağlayan dosdoğru inanç, ibadet, ahlak, ilim ve Hz. Peygamberin (s.a.v.) sünneti.

vezir : 1. Osmanlılarda devletin bakanlık, valilik gibi yüksek görevlerinde bulunan ve paşa unvanını taşıyan kimse. Bazı devletlerde padişahattan, kraldan sonra gelen en yetkili devlet adamı.

Y

yörünge : 1. Bir gök cisminin, hareketi süresince izlediği yol. 2. Hareketli bir noktanın izlediği veya çizdiği yol.

Z

zahire : Gerektiğinde kullanılmak için saklanan tahıl, aşıklık.

zayi etmek : Yok etmek, kaybetmek, geçersiz saymak, boşa çıkarmak.

zikir : 1. Adını söylemek, sözünü söylemek, anmak. 2. Okunması âdet olan duaları ve Kur'an ayetlerini sürekli tekrarlamak. 3. Allah'ın bazı isimlerini, anlamlarını düşünerek belli sayıda ve belli miktarlarda okumak.

ziyan : Zarar, kayıp.

zulüm : 1. Baskı, şiddet, eziyet, işkence, haksızlık etme, haddi aşma. 2. Allah'a ortak koşma, sapıklık, dalalet, Allah'ın birliğini inkâr etme. 3. Kendisine tanınan hukuki sınırı geçme, başkasının hakkını alma.

KAYNAKÇA

- AYDEMİR, Abdullah, **İslami Kaynaklara Göre Peygamberler**, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 2005.
- BABANZADE Ahmed Naim; Kâmil MİRAS, **Sahih-i Buhârî Muhtasarı Tecrid-i Sarih Tercümesi ve Şerhi**, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara, 1991.
- BUHÂRÎ, **Edebü'l-Müfred**, Tercüme: Hanifi AKIN, Çelik Yayınları, İstanbul, 2013.
- Büyük Türkçe Sözlük**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2011.
- ÇAKAN, İ. Lütfi; N. Mehmed SOLMAZ, **Kur'an-ı Kerim'e Göre Peygamberler ve Tevhid Mücadelesi**, Altınoluk Yayınları, İstanbul, 1994.
- ÇETİN, Abdurrahman, **Kur'an Okuma Esasları (Tecvid)**, Emin Yayınları, İstanbul, 2013.
- ÇETİN, Abdurrahman, **Kur'an İlimleri ve Kur'an-ı Kerim Tarihi**, Dergâh Yayınları, İstanbul, 2013.
- DAĞDAĞAN, Mahi, **Tecvid**, Şadırvan Yayınları, İstanbul, 2011.
- DARİMÎ, **Sünen**, Beyrut, 1979.
- DERELİ, M. Vehbi, **Kur'an Bilgisi- Tecvid- Soru Bankası**, Kitap Dünyası Yayınları, İstanbul, 2013.
- Dinî Terimler Sözlüğü**, Hazırlayan: Komisyon, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2009.
- Dinî Kavramlar Sözlüğü**, Hazırlayan: Komisyon, Diyanet İleri Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2006.
- ECE, Hüseyin K, **İslam'ın Temel Kavramları**, Beyan Yayınları, İstanbul, 2009.
- ERSOY, M. Âkif, **Safahat**, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 2014.
- GÜLLE, Sıtkı, **Açıklamalı Örnekleriyle Tecvid İlimi**, Huzur Yayınları, İstanbul, 2005.
- İbni Mâce, **Sünen**, Beyrut, 1997.
- İslami Kavramlar**, Hazırlayan: Komisyon, Sema Yazar Gençlik Vakfı Yayınları, Ankara, 1997.
- KARAÇAM, İsmail, **Kur'an-ı Kerim'in Faziletleri ve Okunma Kaideleri**, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul, 2012.
- KAYA, Davut, **Tecvidli Kur'an Okuma Rehberi**, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2008.
- KÖKSAL, M. Âsım, **Peygamberler Tarihi**, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 2005.
- Kur'an-ı Kerim Meali**, Hazırlayan: Komisyon, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2008.
- SAMÎ, Şemseddin, **Kamus-u Türkî**, Dersaadet Yayınları, İstanbul, 1317.
- SARI, Mehmet Ali, **Kur'an-ı Kerim'i Güzel Okuma Tekniği ve Kuralları**, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul, 2011.
- SUYUTÎ, Celaleddin, **el-İtkân fi Ulûmi'l-Kur'an**, Çeviren: Sakıp YILDIZ, Ali ÇELİK, Madve Yayınları, İstanbul, 1999.

SUYUTÎ, Celaleddin, **Dürrü'l-Mensur**, Çeviren: Sakıp YILDIZ, Ali ÇELİK, Madve Yayınları, Beyrut, 1993.
ŞENTÜRK; Lütfi, Seyfettin YAZICI, **İslam İlmihâli**, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2004.
TUĞRAL, Rahim, **Ana Hatlarıyla Kur'an Tecvidi**, Tibyan Yayıncılık, İzmir, 2009.
ÜNLÜ, Demirhan, **Kur'an-ı Kerim'in Tecvidi**, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 2013,
Yazım Kılavuzu, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2011.
YAZIR, Elmalılı Muhammed Hamdi, **Hak Dini Kur'an Dili**, Sadeleştiren: Lütfullah CEBECİ, Orhan ATALAY, Sadık KILIÇ, Akçağ Yayınları, Ankara, 1995.
YİĞİT, İsmail, **Peygamberler Tarihi**, Kayıhan Yayınları, İstanbul, 2012.
ZEMAHŞERÎ, **el-Keşşaf an Hakâikit Tenzil**, (Abdulcelil BİLGİN: Kur'an'daki Deyimler ve Zemahşeri'nin Keşşaf'ı.), Ankara Okulu Yayınları, Ankara, 2008.

Görsel Kaynakça

Kitapta kullanılan tüm görseller

www.shutterstock.com (Telif hakkı ödenerek satın alınmıştır.) s. 9,12,,16, 19, 20, 59, 69, 75, 120, 125.

Yayınevi arşivi: s.14, 23, 26, 28, 29, 34, 37, 39, 41, 46, 54, 67, 68, 77, 117, 119.